

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΌΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἈΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2015 ἈΡΙΘΜ. 40

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους.

Εἰς κοινὴν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

* * *

Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει παράδοσιν, δι' ᾧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ.

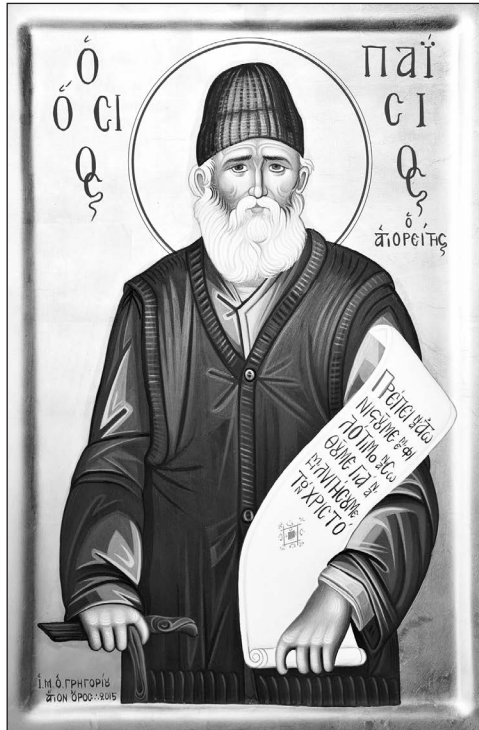
* * *

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργασία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.

Μεγάλο μέρος καὶ τοῦ παρόντος τεύχους ἀφιεροῦται εἰς τὸν μακαριστὸν Γέροντά μας Ἀρχιμ. Γεώργιον ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου Αὐτοῦ.

ΕΠΙ ΤΗ ΑΓΙΟΚΑΤΑΤΑΞΕΙ
ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Μετά από όσα αξιόλογα έχουν λεχθή και έχουν γραφή για τό άγιασμένο πρόσωπο του Γέροντος Παΐσιου του Άγιορείτου και για την σημασία της άγιοκατατάξεώς του, ή αναφορά μας σε αυτό τό τεύχος του περιοδικού μας είναι μόνον μία ταπεινή όφειλετική αντίδοσις εύγνωμοσύνης σε αυτόν τον ύψικομον φοίνικα της Όρθοδόξου πνευματικής ζωής,

ὁ ὁποῖος ἐκόσμησε τὸ Ἁγιώνυμον Ὅρος ἐπὶ πολλές δεκαετίες καὶ σήμερα, ὡς ἀστήρ φαεινός, κοσμεῖ τὸ νοητὸν στερέωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερά Μονή μας συνεδέετο μέ τόν ἅγιο Παῖσιο ἀπό τότε πού ὁ μακαριστός Καθηγούμενος τῆς Μονῆς μας, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος, ἀνέλαβε τήν ἡγουμενία τὸ 1974. Ἐτρεφε ὁ Γέροντάς μας βαθύτατο σεβασμό καὶ ἐκτίμησι στό πρόσωπο τοῦ Γέροντος Παΐσιου. Συνεδέετο προσωπικά μαζί του, τόν ἐρωτοῦσε γιά τά μεγάλα ἀγιορειτικά καὶ ἐκκλησιαστικά θέματα (δογματικά κ.ἄ.), ὁπότε συναγωνίσθηκε μαζί του, καὶ ἀνταποκρίθηκε στήν παράκλησί του καὶ στήν ἐμπιστοσύνη του γιά ἐνίσχυσι καὶ καθοδήγησι ἱεραποστόλων μοναχῶν στό ἔργο τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Ὅλοι σχεδόν οἱ παλαιοὶ Γρηγοριᾶται μοναχοὶ ἔχουν ἐπισκεφθῆ τόν ἅγιο Παῖσιο γιά πνευματικές συμβουλές καὶ νουθεσίες. Πολλοὶ ἔχουν νά διηγοῦνται, ὅτι δέχθηκαν τήν φωτισμένη του καθοδήγησι σέ προσωπικά τους θέματα. Προσκεκλημένος νά ἔλθῃ καὶ νά ὁμιλήσῃ στήν Ἀδελφότητα, ὁ Ἅγιος εἶχε ἀνταποκριθῆ δύο φορές.

Στό τεῦχος 25/2000 τοῦ περιοδικοῦ μας ἔχουν δημοσιευθῆ οἱ ἀπαντήσεις τοῦ Ἁγίου σέ ἐρωτήσεις τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, σέ σύναξι τῆς Ἀδελφότητος στίς 23 Ἀπριλίου 1975, ὅπως τίς διέσωσε στήν μνήμη του ἀδελφός τῆς Μονῆς.

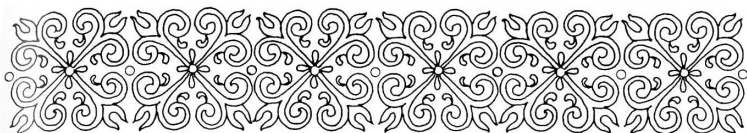
Τόν Μάρτιο τοῦ 2004 ὁ μακαριστός Γέροντας Γεωργίος εἶχε δημοσιεύσει ἄρθρο ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐκδημία τοῦ Γέροντος Παΐσιου.

Ἐφέτος, ἐπὶ τῇ ἀγιοκατατάξει του, δημοσιεύουμε στό παρόν τεῦχος δύο κείμενα: α) Τό ὡς ἄνω ἄρθρο τοῦ Γέροντος Γεωργίου καί β) ὀμιλία τοῦ ἡμετέρου Ἱερομονάχου Ἀρτεμίου γιά τό σεπτό πρόσωπο τοῦ ἀγίου Παΐσιου.

Ἐπικαλούμεθα τίς θεῖες του πρεσβεῖες, ὥστε νά ἀξιωθοῦμε νά βαδίσουμε σύμφωνα μέ τό πνεῦμα του, πού εἶναι πνεῦμα μετανοίας, πένθους πνευματικοῦ, ἀσκήσεως κατὰ Χριστόν, ταπεινοφροσύνης, ἀγάπης πρὸς τόν Χριστό, τοὺς ἀδελφούς καί τὴν Ἐκκλησία, τηρήσεως τῶν θεοποιῶν ἐντολῶν, ἐδραίας καί ἀμεταθέτου προσηλώσεως στά ἀγιορειτικά θέσμια καί κυρίως στά ἱερά δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπέρ ἡμῶν καί σύμπαντος τοῦ κόσμου!

Ο ΓΕΡΩΝ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

† Αρχιμανδρίτου Γεωργίου
Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου

Ο Γέρων Παΐσιος δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό τούς ἰδικούς μας ἐπαιίνους ἢ τήν ἰδική μας παρουσίασι. Μέ τήν Χριστομίμητο ἀγάπη του ἀνέπαυσε τόν Θεόν καί τούς ἀνθρώπους καί γι' αὐτό πολὺς εἶναι ὁ ἔπαινός του στήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ.

Εἶχε τό σπάνιο χάρισμα νά ἀναπαύη ἀνθρώπους κάθε κατηγορίας, κάθε μορφώσεως καί κάθε πνευματικῆς καταστάσεως. Ἐνθυμοῦμαι τήν περίπτωσι ενός ψυχιάτρου-ψυχαναλυτοῦ πού πέρασε ἀπό τήν Μονή μας μετά τήν συνάντησί του μέ τόν Γέροντα. Ὅχι μόνο εἶχε ἀναπαυθῆ, ἀλλά καί μοῦ εἶπε, ὅτι ὅσα τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας ἦταν ἡ τελευταία λέξις τῆς ψυχιατρικῆς. Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ π. Παΐσιος δέν διάβαζε ἄλλα βιβλία ἐκτός ἀπό τό Εὐαγγέλιο καί τόν Ἀββᾶ Ἰσαάκ τόν Σύρο.

Γιά νά ἀναπαύση μία ψυχή δέν ἐφείδετο χρόνου καί κόπου. Κάποτε εἶχα τήν ἀπορία, πῶς μπόρεσε νά θεραπεύση ἓνα νέο μέ σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα. Ἀπό σεβασμό δέν τόν ἐρωτοῦσα. Μετά ἀπό

χρόνια ἀπήντησε στήν ἀπορία μου ὡς ἐξῆς: «Ὅταν κάποιος ἔχει ἓνα πρόβλημα, πρέπει νά τόν ἀκοῦς μέ προσοχή καί ὅση ὥρα σοῦ ὀμιλεῖ νά μή δείξης ὅτι κουράστηκες, γιατί τά ἔχασες ὅλα. Νά, ἐγώ τόν τάδε νέο μία ἡμέρα τόν ἄκουγα ἀκίνητος ἐπί ἐννέα ὥρες. Γι' αὐτό ἔπαθαν τά ἔντερά μου». Δέν ἦταν ἡ μόνη περίπτωση πού ἡ θυσιαστική ἀγάπη τοῦ π. Παΐσιου θαυματούργησε.

Ἄλλη φορά, ὅταν τόν ἐρώτησα γιά κάποιον δύσκολο πρόβλημα πού ὡς Πνευματικός συναντοῦσα στήν ἐξομολόγησι, μοῦ εἶπε: «Ἄκουσε πάτερ, ὅταν κάποιος γίνῃ Πνευματικός, πρέπει νά ἀποφασίσῃ νά πάῃ στήν κόλασι γι' αὐτούς πού ἐξομολογεῖ. Ἄλλοιῶς νά μή γίνεταί Πνευματικός. Ἄλλ' ἐγώ σοῦ λέγω ὅτι ἐκεῖ πού θά πάῃ στήν κόλασι, θά τήν κάνῃ Παράδεισο, γιατί θά ἔχῃ τήν ἀγάπη». Φοβερός λόγος, πού μόνο ἓνας θεοφόρος ἄνθρωπος θά μπορούσε νά εἰπῇ.

Εἶναι γνωστό ὅτι τά τελευταῖα τριάντα χρόνια ἡ Παναγία μας ἐφρόντισε γιά τήν ἐπάνδρωσι τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ π. Παῖσιος ἀνήκει στούς Γέροντες ἐκείνους πού ἐβοήθησαν πολλούς νέους νά πάρουν τήν ἀπόφασιν νά γίνουν μοναχοί. Καί ἀκόμη ἐβοήθησε πολλούς νέους μοναχοὺς νά ριζώσουν στό Ἅγιον Ὄρος καί νά καρποφορήσουν. Τόν νοιώθαμε συμπαραστάτη στόν ἀγῶνα μας γιά τήν διαποίμανσιν τῶν νέων μοναχῶν μας, ἀλείπτῃ πολλῶν πού ἠγωνίζοντο κατὰ τοῦ διαβόλου, τῶν παθῶν καί τοῦ κόσμου.

Συχνά ὁ Γέροντας συμβούλευε νά ἔχουμε πνευματική ἀρχοντιά καί φιλότιμο. Αὐτές οἱ ἀρετές διέκριναν καί τόν ἴδιο, ὅπως γνωρίζουν ὅσοι τόν εἶχαν συναστραφῆ. Κάποτε πού τόν ἐπεσκέφθη στό παλαιό του κελλί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὅταν μετά τήν συνομιλία μας τόν ἐχαιρέτησα, μέ συνώδευε γιά ἀρκετό διάστημα. Μόλις τοῦ εἶπα ὅτι πρέπει νά μή κοπιάζη καί νά ἐπιστρέψῃ στό κελλί του, μέ ἐχαιρέτησε καί ἀνεχώρησε. Ἄν δέν τοῦ ἔλεγα νά ἐπιστρέψῃ, θά μέ συνώδευε ὡς τό Ἄντιπροσωπεῖο μας στίς Καρυές.

Θά πρέπει ἀκόμη νά εἰπῶ ὅτι τό προορατικό χάρισμα ἐφάνερωνε σπάνια καί ποτέ γιά ἐπίδειξι, ἀλλά γιά ὠφέλεια τῶν ψυχῶν. Σέ νέο ἀδελφό πού τόν ἐπεσκέφθη καί εἶχε λογισμό κατά τοῦ Ἡγουμένου, ὅτι δέν τοῦ ἔκανε κοντό (κολόβιο), πρὶν ὁ ἀδελφός τοῦ εἰπῆ τόν λογισμό του, ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε: «Εὐλογημένε, τί λογισμό ἔχεις ὅτι ὁ Γέροντας δέν σοῦ κάνει κοντό;».

Παρηγοροῦσε τούς νέους μοναχοὺς, ὅταν ἐστενωχωροῦντο γιά κάποιες ἀδυναμίες τους, ὅπως τήν ζήλεια, τίς ὁποῖες ἐχαρακτήριζε ὡς παιδικά ἐλαττώματα. Φυσικά τούς συμβούλευε ὅτι ἔπρεπε νά ὠριμάσουν καί νά τά ξεπεράσουν.

Τόν π. Παῖσιο ἐχαρακτήριζε καί ἡ πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα, ἡ διάκρισις. Βοηθοῦσε τήν κάθε ψυχή νά ἀνακαλύψῃ τήν κλίσι της καί τήν ἀπό Θεοῦ κλησι της, γιά νά εὔρη τήν ὄντως ἀνάπαυσι.

Ἡ ἀγάπη του ἀγκάλιαζε ὅλο τόν κόσμο. Πολλούς ἀνθρώπους, καί μάλιστα νέους, βοήθησε νά ζήσουν τήν χριστιανική ζωή στόν κόσμο καί στήν οἰκογενειακή ζωή.

Ὅταν συνομιλοῦσες μέ τόν Γέροντα, εἶχες τήν αἴσθησι ὅτι εἶσαι στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ.

Θά πρέπει ἀκόμη νά τονισθῇ ὅτι ὁ π. Παῖσιος ἦταν πολύ εὐαίσθητος στά δογματικά ζητήματα. Κάποτε μοῦ ἔγραψε: «Τά δόγματα δέν μπαίνουν στήν ΕΟΚ». Ἀκολούθησε καί στό σημεῖο αὐτό τήν ὁδὸ ὄλων τῶν Ἁγίων Πατέρων πού ἐπίστευαν καί ὠμολογοῦσαν ὅτι ὄχι μόνο ἡ ἀρετή ἀλλά καί ἡ ὀρθοδοξία τῆς πίστεως χρειάζεται γιά νά σωθῇ ὁ ἄνθρωπος.

Τήν ἀγία του ζωή ἐπεσφράγισε μέ τόν ἅγιο θάνατό του. Ἐδέχθη τήν ὀδυνηρὴ ἀσθένειά του ὡς δῶρον Θεοῦ καί ἐχαίρετο μέ τήν σκέψι ὅτι καί οἱ ἐν τῷ κόσμῳ Χριστιανοί, πού κατατρύχονται ἀπό τήν ἴδια ἀσθένεια, θά παρηγοροῦνται μαθαίνοντας ὅτι καί οἱ μοναχοὶ πάσχουν ἀπό αὐτήν.

Εἶχε ξεπεράσει τήν φιλαυτία. Δέν ἐστενοχωρεῖτο γιά τήν ἰδική του ἀσθένεια, ἀλλά καί ἐπὶ κλίνης ὀδυνηρᾶς εὐρισκόμενος ἐσκέπτετο τούς πάσχοντας συνανθρώπους του. Ἀκόμη καί τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του ἐνδιεφέρετο γιά τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Σέ εὐσεβές ἀνδρόγυνο, πού τόν ἐπεσκέφθη λίγες ἡμέρες πρό τῆς κοιμήσεώς του καί πού εἶχε θυγατέρες ἀνύπανδρες, εἶπε: «Σᾶς δίδω ἐντολή νά

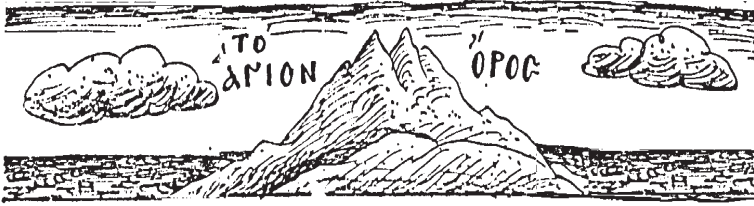
ένδιαφεροθήτε για τήν ἀποκατάστασι τῶν θυγατέρων σας». Μέ τήν εὐχή του ἡ ἐντολή καί ἐπιθυμία του ἐξεπληρώθη.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη σεβαστέ Γέροντα. Σέ εὐχαριστοῦμε γιά ὅσα μᾶς προσέφερες, μᾶς ἐπαρηγόρησες, ἐστήριξες, ἐνουθέτησες μέ τούς λόγους σου καί μέ τήν βιοτή σου. Εὐχου νά ἀκολουθοῦμε καί ἐμεῖς τά ἴχνη σου, καθῶς καί σύ ἀκολούθησες πιστά τά ἴχνη τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ.

Ἅγιον Ὅρος, 25 Μαρτίου 2004

Ὁ ἅγιος Παῖσιος μέ τήν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς μας (1978).
Ἡ φωτογραφία μᾶς ἔχει εὐγενῶς προσφερθῆ ἀπό τόν
Σεβ. Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεο.

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ ΩΣ ΘΕΙΟ ΔΩΡΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ^(*)

Πάλιν και πολλάκις πρό πάντων ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδο-
ξοὶ ὀφείλουμε νά εὐγνωμονοῦμε τόν δωροδοτή
Τριαδικό Θεό μας γιά τίς ἀναρίθμητες εὐλογίες πού
καθημερινῶς και ἀφειδῶς μᾶς χαρίζει. Εἶναι βέβαια
τόσο μεγάλες και τόσο πολλές οἱ ἀφανεῖς και φα-
νερές θεῖες δωρεές, ὅπου κανεῖς ἀνθρώπινος νοῦς ἤ
και ἀγγελικός δέν μπορεί οὔτε νά τίς συλλάβῃ, οὔτε
νά τίς διηγηθῇ. Πάλιν και πολλάκις ἀρμόζει νά Τόν
εὐχαριστοῦμε κυρίως γιά τή μεγαλύτερη και ἀνώ-
τερη ἀπ' ὅλες τίς δωρεές Του, γιά τή ροπή και τήν
ἐξοικείωσι πρός Αὐτόν, δηλαδή γιά τή θέωσι τοῦ
ἀνθρώπου, τό καθ' ὁμοίωσιν. Πάλιν και πολλάκις
χρειάζεται νά προσευχόμαστε και νά Τόν δοξολο-
γοῦμε ἀδιαλείπτως και γιά ὅλα, ἄν θέλουμε νά ὀνο-
μαζόμαστε εὐγνώμονες δοῦλοι και ἀληθινοί χριστι-
ανοί.

(*) Ὁμιλία τοῦ ἱερομονάχου Ἀρτεμίου Γρηγοριάτου, ἐκφωνηθεῖσα εἰς
τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κιλ-
κίς τήν 2αν/15ην Μαρτίου 2015.

Ἄν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, ἀκόμη περισσότερο θά πρέπει νά τόν δοξάζουμε καί γιά τά ἔμφυχα δῶρα Του, γιά τούς ἐπιγείους Ἀγγέλους καί τούς οὐρανίους ἀνθρώπους, δηλαδή γιά τούς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί τοῦτο διότι πρωτοπόροι αὐτοί, μέ πρωτοστάτιδα καί προστάτιδα τήν Κυρία Θεοτόκο, μέ ἔργα καί μέ λόγια μᾶς χειραγωγοῦν στό δρόμο πρὸς τή θέωσι, στήν ὁδὸ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἔπαθαν καί ἔμαθαν τὰ θεῖα, στήν πράξι καί στή θεωρία, ἔφθασαν ἀπὸ τό κατ' εἰκόνα στό κατ' ὁμοίωσιν, ἀπὸ τό κατὰ φύσιν στό ὑπέρ φύσιν, κι ἔτσι μᾶς δίδαξαν καί μᾶς, ἄλλοτε μέ τόν βίο τους, ἄλλοτε μέ τόν λόγο τους, ἄλλοτε μέ τὰ θαύματά τους, κι ἄλλοτε μέ τήν ἐκκωφαντικὴ σιωπὴ τους, τό τέλειο πρότυπο τοῦ σωστοῦ χριστιανοῦ, τοῦ φωτισμένου καί ἁγιασμένου.

Ἐπίσης ὁ προνοητὴς καί παντογνώστης Κύριος καί Θεὸς μας φρόντισε νά ἔχουμε Ἁγίους σέ κάθε ἐποχῇ, γιά νά μὴ παραπονιόμαστε ὅτι ἀκούσαμε τούς βίους παλαιότερων Ἁγίων, χωρὶς ὅμως τήν ζωντανή παρουσία τους ἀνάμεσά μας, οἱ ὅποιοι ἔζησαν πρὶν πολλὰ χρόνια ἢ πολλοὺς αἰῶνες, ἐνῶ σήμερα δὲν ὑπάρχουν Ἁγιοί. Πάντοτε λοιπὸν ὑπῆρχαν, ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν Ἁγιοί ὡς πρότυπα ζωῆς, γιά νά ἔχουμε τὰ ζωντανὰ παραδείγματα ὡς φάρους τηλαυγεῖς στήν πολυτάραχη ζωὴ μας. Νά μᾶς φωτίζουν, νά μᾶς παρηγοροῦν, νά μᾶς στηρίζουν καί νά μᾶς ἐμφυ-

χώνουν στὸν πνευματικὸ μας ἀγῶνα. Καί καθὼς τονίζει ὁ ἅγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὅ,τι ἦσαν οἱ Προφῆτες γιὰ τοὺς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρώπους, εἶναι τώρα οἱ Θεόπτες Ἅγιοι γιὰ τοὺς μετὰ Χριστὸν ἀνθρώπους. Ὅπως οἱ Προφῆτες στήριζαν καὶ παρηγοροῦσαν τοὺς παλαιοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς ἐτοιμάζαν γιὰ τὴν Πρῶτη Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι καὶ οἱ Θεόπτες στηρίζουν καὶ παρηγοροῦν ὅλους ἐμᾶς, τοὺς μετὰ Χριστὸν πιστοὺς, προετοιμάζοντάς μας γιὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία Του καὶ τὴ μέλλουσα Βασιλεία.

Μέ αὐτές τὶς προϋποθέσεις λοιπὸν ἔχουμε καὶ νεωτέρους Ἁγίους, τὸν ἅγιο Νεκτάριο, τὸν ἅγιο Νικόλαο Πλανᾶ, τὸν ἅγιο Παναγῆ Μπασιᾶ, τὸν ἅγιο Σιλουανό, τὸν ἅγιο Ἀρσένιο τὸν Καππαδόκη, τὸν ἅγιο Πορφύριο τὸν Καυσοκαλυβίτη, καὶ ἄλλους πολλοὺς, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐξέχουσα θέσι ἔχει καὶ ὁ ἐν λόγῳ Γέροντας καὶ ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἁγιορείτης. Τώρα λοιπὸν κι ἐμεῖς, ὅπως οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι περὶ τοῦ σαρκωθέντος Λόγου Κυρίου Ἰησοῦ, μπορούμε νὰ καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ λέγοντας γιὰ τοὺς συγχρόνους αὐτοὺς Ἁγίους μας: «Ὁ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν... καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν» (Α΄ Ἰωάν. α΄ 1-2).

Πολλὰ ὠφέλιμα δημοσιεύτηκαν γιὰ τὸν βίο, τὰ θαύματα καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Παῖσιου καὶ

οικοδόμησαν πολλούς ανθρώπους, πιστούς και ὀλιγοπίστους. Σπουδαιότερα κατά τήν κρίσι μας εἶναι ὁ κατά πλάτος ὄσιακός Βίος του ἀπό τόν μακαριστό παπα-Ἰσαάκ καί τή συνοδεία του, καθώς καί οἱ διδασχές τοῦ Γέροντος Παΐσιου ἀπό τήν Ἱερά Μονή ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Σουρωτῆς, ὅλα συγγραφέντα ἀπό πνευματικά τέκνα τοῦ ἀγίου Παΐσιου. Ἡ ἔκδοσις τῶν διδασχῶν τοῦ Γέροντος ἀκόμη συνεχίζει, ὑπολογίζεται δέ σέ 20 τόμους.

Ὁ ὄσιος Παΐσιος γεννήθηκε στά Φάρασα τῆς ἀγιοτόκου Καππαδοκίας τό 1924 ἀπό γονεῖς εὐσεβεῖς, τόν Πρόδρομο καί τήν Εὐλογία. Γόνος πολύτεκνης οικογένειας, βαπτίσθηκε ἀπό τόν ἅγιο Ἀρσένιο τόν Καππαδόκη καί ἔλαβε καί τό ὄνομά του, ὁ ὁποῖος Ἅγιος προέβλεψε ὅτι ὁ τότε νεοφώτιστος Ἀρσένιος θά γίνῃ μοναχός.

Τήν ἴδια χρονιά μέ ὅλη τήν οικογένεια καί τούς συμπατριῶτες του ἤλθαν ὡς πρόσφυγες στήν Κέρκυρα, κατόπιν στήν Ἡγουμενίτσα καί τέλος ἐγκαταστάθηκαν στήν Κόνιτσα. Ἀπό μικρός ἔμαθε τά ἱερά γράμματα καί εὐλαβεῖτο τόν κοιμηθέντα ἤδη ἅγιο Ἀρσένιο. Διάβαζε τήν Ἁγία Γραφή καί τά Συναξάρια, νήστευε, ἀγρυπνοῦσε καί προσευχόταν πολύ. Τελείωσε τό Δημοτικό καί ἀσχολήθηκε ὀλοπρόθυμα μέ τήν ξυλουργική τέχνη, ὅπως ὁ Κύριός μας στή Ναζαρέτ.

Δεκαπέντε χρονῶν, μετά ἀπό μιά σκληρή δοκιμασία πίστεως πού τοῦ ὑπέβαλε ἄθεος δαρβινιστής, ἔ-

μεινε ἀκλόνητος στήν πίστι του πρὸς τόν Χριστό, καί ἀμέσως ἀξιώθηκε νά γίνῃ θεόπτης, νά δῇ τό ἱλαρό καί ἄκτιστο φῶς Του. Ἐκτοτε ἀποφάσισε ὀριστικά νά γίνῃ καλόγηρος καί ἀναζητοῦσε ἐναρέτους γέροντες. Λιτοδίαιτος, ἀσκητικός καί ἡσυχαστικός ἔτρεχε στό ἐξωκκλήσι τῆς ἀγίας Βαρβάρας γιά τόν κανόνα του. Τίς ἐλεύθερες ὥρες του νοθετοῦσε τήν παρέα του.

Στά χρόνια τῆς Κατοχῆς καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου πέρασε πολλές κακουχίες, ἀλλά δέν λιποψύχησε, οὔτε ἔχασε τό θάρρος του. Τό 1945 κατατάχθηκε στό στρατό ὡς διαβιβαστής. Εὐχαριστοῦσε τόν Θεό πού ἀπαλλάχθηκε ἀπό τήν ἔνοπλη συμμετοχή. Ἄργότερα χρησιμοποιοῦσε παραβολικά τήν ἰδιότητά του ὡς ἀσυρματιστοῦ, συμβολίζοντάς τη μέ τή ζωή τοῦ μοναχοῦ πού στέλνει σήματα στόν Θεό. Ἐπαθε κρουοπαγήματα, ἀλλά γλίτωσε τόν ἀκρωτηριασμό. Χαιρόταν ὁ ἴδιος νά βρέχεται, νά κουράζεται, νά κρῶνῃ, γιά νά μή ταλαιπωροῦνται οἱ συστρατιῶτες του. Θυσία γιά τούς ἄλλους. Κάποτε γλίτωσε τή μονάδα τους μέ τόν ἀσύρματο. Πολλές φορές διέφυγε τόν θάνατο χάριτι Θεοῦ. Μολαταῦτα δέν παρέλειπε νά νηστεύῃ καί νά προσεύχεται.

Τό 1950 ἀπολύθηκε ἀπό τό στρατό καί ἐπισκέφθηκε τό Ἅγιον Ὄρος. Ἀρχικῶς δέν ἀναπαύτηκε, γι' αὐτό ἐπέστρεψε στήν Κόνιτσα νά ἐργαστῇ ὡς ξυλουργός καί ἀγρότης, μή παραλείποντας τούς ἀσκη-

τικούς του αγῶνες. Ἀγρυπνοῦσε καί κοιμόταν στό τσιμέντο. Μέ τό μισθό πού ἔπαιρνε δέν λησμονοῦσε τήν ἔλεημοσύνη.

Τό 1953 μοίρασε τίς οἰκονομίες του στούς φτωχοῦς καί ἔφυγε γιά τόν Ἱερό Ἕθωνα. Ἐγκαταστάθηκε στήν Ἱερά Μονή Ἐσφιγμένου, ὅπου διακόνησε ὡς φούρναρης, τραπεζάρης, ξυλουργός, ἀρχοντάρης, ψάλτης καί ἐκκλησιαστικός. Ἐδῶ βρῆκε ἐναρέτους πατέρες καί πρόσθεσε ἄσκησι στήν ἄσκησι. Ἀντιμετώπισε φοβερούς πειρασμούς, αἰσθητές δαιμονικές ἐπιθέσεις.

Τό 1954 ἔλαβε ρασοευχή μέ τό ὄνομα Ἀβέρκιος. Τότε διετέλεσε διακονητής στό ξυλουργεῖο μέ ἕνα δύστροπο γέροντα, στόν ὁποῖο ἔκανε αἱματηρή ὑπακοή καί πολλή ὑπομονή. Ἔτσι ἔπαθε βρογχεκτασία, εἶχε συχνές αἱμοπτύσεις. Συνάμα ὁμως δέχθηκε μεγάλες ἐπισκέψεις τῆς θείας χάριτος. Ἀργότερα πῆγε σέ ἐναρέτους γέροντες στήν Κουτλουμουσιανή Σκήτη καί στήν Ἱ. Μονή Φιλοθέου, ὅπου διακόνησε στήν τράπεζα καί στό δοχειό. Πρᾶος, εἰρηνικός, καλωσυνᾶτος. Γιά 3 μῆνες φιλοξενήθηκε σέ φιλομόναχο σπίτι στήν Κόνιτσα, γιά τή βελτίωσι τῆς υἱείας του. Τό 1956 ἐπωνομάστηκε ὀριστικά Παῖσιος. Μά δέν μπόρεσε νά φύγη γιά τήν ἀγαπημένη του ἡσυχία. Κατόπιν σημείου καί ἐντολῆς τῆς Παναγίας, ἔφυγε τό 1958 ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος γιά τή Μονή Στομίου στήν Κόνιτσα, ὅπου τόν περίμεναν νέοι αγῶνες, νέες δοκιμασίες, νέα στεφάνια.

Μέ πολλές θυσίες ἀναστήλωσε τό καμένο μοναστήρι. Εὐεργετοῦσε τούς φτωχοὺς, νήστευε, ἀγρυπνοῦσε. Σύν τοῖς ἄλλοις μετέφερε τά λείψανα τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου ἀπό τήν Κέρκυρα. Ἀντιμετώπισε σθεναρά τούς αἰρετικούς Εὐαγγελικούς, τούς Μακρακιστές, ἐνῶ ἐξυπηρέτησε κάποιους Μουσουλμάνους, βοηθώντας τους νά μάθουν τήν ἀλήθεια, νά βαπτισθοῦν. Ἐκεῖ δέχθηκε πολλές δαιμονικές ἐπιθέσεις, μά εἶχε καί ἀπαράμιλλη θεία παρηγοριά, βλέποντας καθημερινῶς τά σημεῖα τῆς θείας προνοίας, ἀκόμη καί στά παραμικρά πράγματα.

Τό 1962 ἀποφάσισε νά φύγη γιά τό Σινᾶ, γιά τήν ποθητή του ἡσυχία. Ἐκεῖ ἐπιδόθηκε σέ ὑπεράνθρωπες ἀσκήσεις, ἀλλά συγχρόνως εἶχε πολλές θεῖες ἐμπειρίες, τίς ὁποῖες μέ νοσταλγία θυμόταν ἀργότερα. Ἐργάσθηκε στό ξυλουργεῖο καί στή συντήρησι παιλαιῶν εἰκόνων τῆς Μονῆς τῆς ἀγίας Αἰκατερίνης μέ πολλή σιωπή καί δεξιολογία. Διά προσευχῆς ἔλυσε τήν ἀνομβρία τοῦ τόπου. Ἐγκαταστάθηκε στό ἀσκητήριο τῶν ἀγίων Γαλακτίωνος καί Ἐπιστήμης, γύριζε ξυπόλυτος μέ πενιχρά ροῦχα, ἐλάχιστη τροφή, τσαΐ καί λίγο νερό. Ἐκεῖ πέρασε μεγάλους πειρασμούς, ἀλλά ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τόν φύλαξε. Ἐνα κονσερβοκούτι ἔγινε κατσαρόλα, πιάτο, ποτήρι καί μπρίκι γιά ὅλες τίς βιοτικές ἀνάγκες του. Κοινωνοῦσε κάθε βδομάδα ἢ κάθε δεκαπέντε ἡμέρες. Ἔτσι ἐλάμβανε μεγάλη δύναμι. Μέ τά ξυλόγλυπτα πού κατασκεύα-

ζε ἐνίσχυε οἰκονομικά τούς Βεδουΐνους. Ὅλοι τόν ἀγαποῦσαν, τόν ἀποκαλοῦσαν Ἀμπούνα Παΐζι.

Τό 1964 ἔπαθε ἄσθμα, γι' αὐτό ἀναγκάστηκε νά ἀφήσῃ τήν σιναΐτικὴ ἔρημο. Ἐπανεκάμφε στόν Ἄθωνα, ἐγκαταστάθηκε στήν Ἰβηριτικὴ Σκήτη, ὅπου ἀπέκτησε τήν πρώτη συνοδεία, μεταξύ τῶν ὁποίων τόν ἱερομόναχο Βασίλειο, μετέπειτα ἡγούμενο στίς Ἱερές Μονές Σταυρονικήτα καί Ἰβήρων, καί τόν ἱερομόναχο Γρηγόριο, μετέπειτα Σταυρονικητιανό καί κατόπιν Γέροντα τοῦ Κελλιῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πλησίον τῆς Παναγούδας. Ξανά ἐδῶ δέν ἔπαυσε τούς ἡσυχαστικούς ἀγῶνες, τῆ φιλοξενία καί τήν ἐλεημοσύνη. Κατόπιν ὑπακοῆς στόν Γέροντά του παπα-Τύχωνα, ἔγινε μεγαλόσχημος τό 1966. Τήν ἴδια χρονιά στό Κέντρο Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ἑλλάδος ἔκανε σοβαρὴ ἐγχείρησι στούς πνεύμονες, λόγω ἐπιδεινώσεως τῆς ἀσθενείας του. Ἐκεῖ τόν ἐπισκέφθηκαν φιλομόναχες νέες, τοῦ ἔδωσαν αἷμα, καί αὐτές ἔγιναν οἱ πρῶτες μοναχές στό Ἡσυχαστήριο τῆς Σουρωτῆς. Ἐλαβε αἷμα καί τούς ἔδωσε πνεῦμα.

Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Γέροντά του πῆγε στά Κατουνάκια, ὅπου συνανεστράφη μέ προχωρημένους πνευματικά ἀσκητές, τούς ὁποίους βοηθοῦσε μέ ρούχα καί τρόφιμα. Ἐδῶ πάλι ἀξιώθηκε τῆς θεάς τοῦ ἀκτίστου φωτός. Τό 1968 μέ τούς προρρηθέντες ἱερομονάχους ἐπάνδρωσε τήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα.

Τήν ἴδια χρονιά ἐκοιμήθη ὁ παπα-Τύχων, καί τήν ἐπομένη χρονιά ὁ ὄσιος Παῖσιος ἐγκαταστάθηκε στό ἀσκητήριο τοῦ πνευματικοῦ του, στόν Τίμιο Σταυρό, θεωρώντας το μεγάλη εὐλογία. Νέοι ἀγῶνες ἡσυχαστικοί διαδέχθηκαν τούς παλαιούς. Πειρασμοί, ἀγῶνες, ἀλλά παράλληλα νέες θεῖες παρηγορίες. Ἐδῶ κατόρθωσε νά συνδυάση τήν ἡσυχία μέ τήν ἱεραποστολή, στηρίζοντας καί ἀνακουφίζοντας τούς κουρασμένους καί ταλαιπωρημένους ἐπισκέπτες ἀπό τόν καύσωνα τῆς ζωῆς καί τό πέλαγος τοῦ κόσμου. Μέ ἄφατη χαρά δέχθηκε καί τίς ἐπισκέψεις τοῦ κοιμηθέντος παπα-Τύχωνα, καθώς καί τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκη, τόν Βίο τοῦ ὁποίου ἐπεμελεῖτο ἐκεῖνο τόν καιρό.

Τότε πραγματοποίησε ἕνα προσκύνημα στήν Παναγία τῆς Τήνου, καί ἐν συνεχείᾳ συμπαραστάθηκε στήν ἀσθένεια τοῦ συνασκητοῦ του π. Ἀθανασίου Σταυρονικητιανοῦ στό Λαϊκό Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν, ἀφήνοντας μεγάλη εὐλογία σέ ὄλους τούς ἀσθενεῖς, τούς ἰατρούς καί τούς νοσηλευτές. Τό νοσοκομεῖο ἔγινε λαϊκό προσκύνημα, θεραπευτήριο ψυχῶν. Στήν κηδεῖα τοῦ π. Ἀθανασίου κατενύγη, διότι τόν ἀγαποῦσε πολύ.

Τό 1972 ἐπισκέφθηκε τήν παλαιά του πατρίδα, τά Φάρασα, καθώς καί τήν Κωνσταντινούπολι, προσκυνώντας μέ πολλή εὐλάβεια στήν Ἁγία Σοφία καί στή Μονή τῆς Χώρας. Σημαντικό γεγονός ἐκείνης τῆς

ἐποχῆς εἶναι ἢ ἐπίσκεψις τῆς ἁγίας Εὐφημίας στό καλύβι του, ἢ ὁποῖα τοῦ προεῖπε ὅλα τὰ παγκόσμια μελλοντικά πράγματα μέχρι τό τέλος τοῦ κόσμου. Ἐμπιστο πρόσωπο μᾶς διηγήθηκε πῶς κάποια γεγονότα τά εἶπε διπλά, δηλαδή: Ἐάν γίνη ἐκεῖνο, θά γίνη ἐκεῖνο. Ἐάν γίνη τό ἄλλο, θά ἀκολουθήσῃ τό ἄλλο. Αὐτό δείχνει πῶς στά μελλοντικά παγκόσμια γεγονότα ἔχει νά παίξῃ σημαντικό ρόλο καί ἢ μετάνοια τῶν ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὅπως στήν περίπτωσι τοῦ Ἰωνᾶ μέ τούς Νινευῖτες. Ἀπό τήν ἁγία Εὐφημία ἀντλήσε ἀρκετά ἐσχατολογικά μελλούμενα, τά ὁποῖα ἀναφέρει στίς διδαχές του, καθώς καί τή μορφή τῆς Ἁγίας, τήν ὁποῖα περιέγραψε στίς μοναχές πῶς νά τήν ἁγιογραφήσουν.

Τήν ἴδια ἐποχή μέ τήν προσευχή του βοήθησε μιὰ ψυχή νά ἀνακουφιστῇ ἀπό τήν κόλασι πού βρισκόταν. Αὐτή τή διήγησι τήν ἀκούσαμε καί ἀπό τό στόμα του, ὅταν μᾶς ἐπισκέφθηκε στήν Ἱερά Μονή μας.

Τό 1977 ἐπισκέφθηκε τήν Αὐστραλία πρὸς στηριγμόν τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων. Κατά τήν ἐπιστροφή του στό κελλί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἶχε πάλι θεοπτία, πού τόν γέμισε ἀπέραντη ἀγαλλίασι. Παράλληλα εἶδε τόν φύλακα Ἄγγελό του. Σέ περίοδο ἀνομβρίας μέ τήν προσευχή του ἀνοιξαν οἱ οὐρανοί καί ἔβρεξε πολύ.

Τό 1979 ἔφυγε ἀπό τό κελλί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πῆγε στό κελλί Παναγούδα, στήν Κουτλουμουσιανή Σκήτη, τό ὁποῖο καί ἀνεκαίνισε. Ἀπό τό Τίμιο Σταυρό, στήν Παναγία μας: Ἀνάμεσα στά δύο μέγιστα μυστήρια τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, τῆς Παρθένου Θεοτόκου καί τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας, σημεῖα καί αὐτά τῆς σταυρικῆς του ζωῆς καί τῆς υἱοθεσίας ἀπό τήν Προστάτιδα τοῦ Ἄθωνα.

Ἐδῶ πλέον εἶχε τήν αἰσθητή παρουσία τῶν ἁγίων Μαρτύρων Παντελεήμονος καί Λουκιλλιανοῦ, οἱ ὁποῖοι τόν παρηγόρησαν καί τόν ἀνακούφισαν ἀπό τοὺς σωματικούς πόνους καί τήν κούρασι. Κατ' αὐτήν τήν περίοδο ἔτρεχε διακαῶς –ὅποτε εὐκαιροῦσε– στήν ἀγαπημένη του ἡσυχία, ἐνῶ παράλληλα κατά θεία σύστασι ἔβλεπε πολλοὺς προσκυνητές, τοὺς ὁποίους στήριζε, παρηγοροῦσε, ἐνεθάρρυνε. Προέκοπτε ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καί ἀπό δόξης εἰς δόξαν.

Κατ' ἐκεῖνο τόν καιρό αἰσθάνθηκε ἄρρητη εὐωδία ἀπό τήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου «Ἄξιόν ἐστι» καί ἀπό τά ἅγια λείψανα τοῦ ὁσιομάρτυρος Κοσμά τοῦ Πρωτεπιστάτου. Ἄλλοτε κάποιοι μοναχοί ἀνήμερα τό Πάσχα εἶδαν φωταγωγίες στήν Παναγούδα, ἐνόσῳ ὁ Γέροντας ἔλειπε.

Τό 1982 ἐπισκέφτηκε τοὺς Ἁγίους Τόπους καί τό Σινᾶ. Μέ πολλή εὐλάβεια καί θαυμασμό μιλοῦσε ἀργότερα γιά τήν θεία χάρι πού ἔχει ὁ Γολγοθᾶς καί

ὁ Πανάγιος Τάφος. Στό Θαβώρ κάτι τοῦ συνέβη, καί ἐξ αὐτοῦ ἔδειξε ἀκριβῶς τόν τόπο τῆς Μεταμορφώσεως. Στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ζήτησε νά μείνη μόνος, γιά νά προσευχηθῆ, ἀγκάλιασε σφιχτά τήν πέτρα τῆς Γεθσημανῆ, ἐκεῖ ὅπου προσευχήθηκε ὁ Χριστός, ἔκλαψε καί προσευχήθηκε πολλή ὥρα μέ λυγμούς. Δείγμα κι αὐτό τῆς μεγάλης ἀγάπης του γιά τόν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα Κύριο καί Θεό μας. Προσκύνησε τόν τάφο τῆς Κυρίας Θεοτόκου στόν Κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, καί μᾶς βεβαίωσε πῶς ἡ εικόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἱεροσολυμίτισσας εἶναι ἡ πλέον πιστή μέ τό πρωτότυπο, μέ τό γλυκύτατο πρόσωπο τῆς Πλατυτέρας τῶν οὐρανῶν.

Ἐπέστρεψε στήν Παναγούδα, καί ἀναλώθηκε σέ πολύωρες ἀγρυπνίες καί προσευχές. Δέχθηκε ἐπισκέψεις καί τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Τό 1987 ἔκανε ἐγχείρησι βουβωνοκῆλης. Κατόπιν ἐπισκέφθηκε πάλι τό Σινᾶ. Στή Θεσσαλονίκη τό 1988 συμμετεῖχε σέ συγκέντρωσι κατά τῆς βλάσφημης ταινίας “Ὁ τελευταῖος πειρασμός” στηρίζοντας τούς πιστούς ἀπό τό μπαλκόνι τῆς “Καταφυγῆς”. Ἐκατοντάδες ψυχές τότε ἔξω ἀπό τό ναό τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἔτρεξαν νά πάρουν τήν εὐχή του. Τό 1992 σέ ἀγρυπνία πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου κάποιοι τόν εἶδαν νά λάμπη καί νά αἰωρῆται.

Ἀμέτρητες νοθεσίες, θεραπείες, ἐμφυχώσεις, παρηγορίες, προφητείες, σημεία καί τέρατα ἐπιτελέστη-

καν από τόν ἅγιο Παῖσιο κατά τήν παραμονή του στήν Παναγούδα. Ἀρχιερεῖς καί μοναχοί, ἱερεῖς καί λαϊκοί, νέοι καί γέροι, πλούσιοι καί πτωχοί, μορφωμένοι καί ἀμαθεῖς, ἔγγαμοι καί ἄγαμοι, παραστρατημένοι, ψυχοπαθεῖς, ναρκομανεῖς, δαιμονισμένοι, πλανεμένοι, ἰνδουῖστές καί βουδιστές ἔβρισκαν καταφύγιο, θεογνωσία καί ἰατρεία ψυχῆς καί σώματος στό εὐλογημένο κελλί του. Ἡ Παναγούδα εἶχε γίνει τότε ἕνα πνευματικό νοσοκομεῖο γιά κάθε προσκυνητή.

Ὅμως μετά ἀπό τόσες ἀσθένειες, βρογχεκτασία, αἰμοπτύσεις, δύσπνοια, εὐαισθησία στό κρύο, ἔλκωδη κολίτιδα, δυσκοπάθεια, βουβωνοκῆλη, αἰμορραγία στά ἔντερα καί σιδηροπενία, καθώς καί μέ τίς ἀνάλογες ἐγχειρήσεις, ἀπέκτησε καί καρκίνο, τόν ὁποῖον ὁ ἴδιος τόν εἶχε ζητήσει. Ἐγχειρίστηκε τόν Φεβρουάριο τοῦ 1994 καί τοῦ ἀφαιρέθηκε ὁ ὄγκος τοῦ παχέος ἔντερου. Ἀλλά ἡ ἀσθένεια εἶχε ἤδη κάνει μεταστάσεις. Ὑπέμεινε καρτερικά καί ὑποδειγματικά ὅλους τούς πόνους, χωρίς νά βαρυγομηῇ. Ἀντιθέτως χαιρόταν καί δεχόταν κόσμο, ὅπως πάντα. Κοινωνοῦσε τακτικά. Μέ τό φοβερό αὐτό μαρτύριο τοῦ καρκίνου ἐκοιμήθη εἰρηνικά τήν ἐπομένη τῆς ἁγίας Εὐφημίας, 12 Ἰουλίου 1994. Ἐτάφη στήν Ἱερά Μονή ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στή Σουρωτή Θεσσαλονίκης. Μέχρι σήμερα ὁ τάφος του ἀποτελεῖ παγκόσμιο προσκύνημα. Δέν ἐγκατέλειψε ὅμως ὅλους αὐτούς πού διακόνησε, ὅλους αὐτούς πού τόν ἀγά-

πησαν, αλλά τούς ένίσχυσε και τούς ένισχύει και τώρα μέ διάφορες έμφανίσεις του. Τώρα πιά ή άγία φυχή του πρεσβεύει πρός Κύριον για τή σωτηρία όλων μας.

* * *

Όποιος άσχοληθή μέ τή ζωή και τό έργο του έγκωμιαζομένου όσιου Παϊσίου, μένει έκθαμβος και έκστατικός μέ τήν ισάγγελη πολιτεία του, μέ τούς λόγους και τά θαύματά του. Τόμοι όλόκληροι δέν φθάνουν νά όλοκληρώσουν τό Συναξάρι του. Κι ένώ οί έγκωμιαστές για άλλους άνθρώπους ψάχνουν νά βροϋν τί νά ποϋν και τί νά επαινέσουν, για τόν άγιο αυτόν Γέροντα δέν ξέρουν τί νά πρωτοποϋν. Όλόκληρη ή ζωή του, τό πολύμορφο έργο, ή διδασκαλία, τά θαύματά του είναι αδύνατον νά περιγραφοϋν, νά έγκλωβιστοϋν σε βιβλία, πόσο μάλλον σε μιά όμιλία. Προσπαθει κανείς νά διηγηθή κάποιο θαυμαστό γεγονός τής ζωής του, και κάτι άλλο πίο θαυμαστό ερχεται νά πάρη τή θέση του. Μοιάζει μέ ποτάμι πού δέν μπορεί νά χωρέση μέσα σε μιά χούφτα, ή μάλλον μέ τό παράδειγμα του παιδιού πού φανερώθηκε στον άγιο Αύγουστίνο, τό όποιο προσπαθοϋσε νά βάλη όλη τή θάλασσα σε μιά λακούβα. Τί νά πρωτοθαυμάση κανείς, τί νά πρωτοεπαινέση!

Πτωχότατος, αλλά πλουσιώτατος στις εύλογίες. Άδύναμος, αλλά πανίσχυρος. Άσθενής, αλλά πυρακτωμένος από τή θεία χάρι. Μοναχός έρημίτης, άλ-

λά και ακάματος ιεραπόστολος. Άσκητής αύστηρός στον έαυτό του, αλλά φιλόανθρωπος και έπιεικής στους αδυνάτους, στους άσθενείς και στους άδικημένους. Σέ όλη του τή ζωή μέ μιά θεία τρέλα, ώς μανικός έραστής –έπιτρέψτε μου τή λέξι– αγάπησε παράφορα τον Χριστό μέ όλη τήν ψυχή του, μέ όλη τήν καρδιά του, μέ όλη τήν ισχύ του, μέ όλη τή διάνοιά του, και κατόπιν τον πλησίον του σαν τον έαυτό του, ή μάλλον περισσότερο από τον έαυτό του. Είχε ξεγράψει τον έαυτό του, τήν ανάπαυσί του, τήν άνεσι και τήν καλοπέρασι, για χάρι του Θεού και του πλησίον. Προτιμούσε ό ίδιος νά κολαστή, άν χρειάζόταν, προκειμένου νά σωθούν οι συνάνθρωποί του, μιμούμενος και σ' αυτό τον Άπόστολο Παύλο.

Άπό μικρός έδειξε άμέτρητο ζήλο στα πνευματικά. Στηριγμένος στή βαθειά πίστι προς τον Κύριό μας Ίησοϋ Χριστό, και βαδίζοντας πάνω στα άσκητικά ίχνη του άγίου Άρσενίου του Καππαδόκη, απέκτησε τον θείο φόβο, σύμφωνα μέ τους άγίους Πατέρες, και πλήρη έμπιστοσύνη στον Θεό για ό,τι του συνέβαινε. Άπό τήν παιδική του ήλικία έπιδόθηκε σέ μεγάλους πνευματικούς αγώνες, δυσανάλογους μέ τήν άσθενική του κρᾶσι. Νηστείες, άγρυπνίες και προσευχές ήσαν καθημερινό του μέλημα. Παράλληλα εργαζόταν σέ γεωργικές εργασίες και στό ξυλουργείο, ώστε νά γίνη έπιδέξιος τεχνίτης, χωρίς ποτέ νά καυχηθῆ για τό έργο του. Άπέδιδε τά πάντα στή

θεία πρόνοια. Ἀκράδαντα πίστευε πώς τίποτα δέν γίνεται χωρίς τή χάρι τοῦ Θεοῦ, κοντά στήν ἀνθρώπινη συνέργεια. Νέος ἀκόμη βοηθοῦσε τούς φίλους του στίς ἐργασίες τους, ἀκόμη καί τούς ἐχθρούς του, διαβάζοντάς τους παράλληλα τήν Ἁγία Γραφή.

Στό στρατό διέπρεψε ὡς διαβιβαστής, καί ἔτρεχε ὀλοπρόθυμα νά ἐξυπηρετήση τό τάγμα του σέ ἐξωτερικές ἐργασίες, βάζοντας διαρκῶς τή ζωή του σέ κίνδυνο, γιά νά μή κινδυνεύσουν συστρατιῶτες του πού ἦσαν οἰκογενειάρχες. Προσφορά καί θυσία γιά τούς συνανθρώπους του, χωρίς κρατούμενα, ἀνιδιοτελῶς. Γι' αὐτό καί ὁ Θεός τόν προστάτεψε ἀπό κάθε κίνδυνο καί ἀπό σίγουρο θάνατο.

Τελειώνοντας τή στρατιωτική του θητεία βοηθοῦσε τούς γονεῖς του, ἀλλά ὅ,τι τοῦ περίσσευε τό ἔδινε στούς φτωχοῦς, στίς χῆρες καί στά ὀρφανά, στά θύματα τοῦ πολέμου. Κατόπιν μοίρασε τίς οἰκονομίες του, ἀπαλλάχθηκε ἀπό κάθε τι πού τόν ἔδενε μέ τόν κόσμο, καί ὡς ἀετός ἱπτάμενος πέταξε γιά τόν Ἄθωνα. Ἔλεγε χαρακτηριστικά: «Ὅσο πετᾶς, τόσο πετᾶς».

Σ' ὄλη τήν μετέπειτα μοναχική του ζωή, στό Ἅγιον Ὅρος, στό Στόμιο καί στό Σινᾶ, ποτέ δέν χαρίστηκε στόν ἑαυτό του. Ποτέ δέν ἀναπαύθηκε στά κεκτημένα. Ἦθελε μέ κάθε τρόπο νά εὐαρεστήση τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους, σύμφωνα μέ τίς ὑποσχέσεις τῆς μοναχικῆς κουρᾶς.

Γιά νά εὐαρεστῇ τόν Θεό, κατέφευγε σέ ἐρημικούς τόπους προσευχόμενος ἀπερίσπαστα μόνος μέ μόνο τόν Θεό. Κρυβόταν σέ σπήλαια, ἔκανε ἀγρυπνίες μέ κομποσχοίνι, ἀναρίθμητες μετάνοιες. Πρόσφερε τήν ἄσκησι ὡς θυσία ἀγάπης γιά τόν Χριστό, καί δέχθηκε τίς ἀρρώστιες του μέ εὐχαριστία καί δοξολογία. Δέν πανικοβαλλόταν, δέν γόγγυζε, ἀλλά ὑπέμενε καί δόξαζε τόν Κύριο. Θεωροῦσε πώς ἕνα “Δόξα σοι ὁ Θεός” σέ καιρό πειρασμῶν εἶναι ἀνώτερο ἀπό ἕκατό “Κύριε ἐλέησον”. Ἔλεγε μέ βεβαιότητα: «Ὅσο μέ ὠφέλησαν οἱ ἀρρώστιες, δέν μέ ὠφέλησε ἡ ἄσκηση πού ἔκανα τόσα χρόνια σάν μοναχός».

Λίγους μῆνες πρὶν κοιμηθῆ, τόν ἐπισκέφθηκε ὁ μακαριστός Γέροντάς μας Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος, καί παρ’ ὄλες τίς ὀδύνες του, εἶπε μέ ἄστειο τρόπο στόν Γέροντά μας: «Γέροντα, ἀρρωστήσαμε κι ἐμεῖς, γιά νά μή παραπονοῦνται οἱ κοσμικοὶ πώς μόνο αὐτοὶ ἀρρωσταίνουν».

Παρ’ ὄλο πού ἔκανε αὐστηρή νηστεία ἐφ’ ὄρου ζωῆς, κατόρθωνε νά τήν κρύβῃ μπροστά στούς ἄλλους, γιά νά μή δίνῃ ὑποψίες. Μόνο ἀπό τό λιπόσαρκο καί σκελετωμένο του σῶμα μπορούσε κανεῖς νά ἀντιληφθῆ τίς μεγάλες νηστείες του. Τίς νύχτες ἀγρυπνοῦσε προσευχόμενος. Κοιμόταν ἐλάχιστα, στό πάτωμα, στίς πλάκες, στά τοῦβλα, στό τσιμέντο, ἢ ἔβαζε πέτρες κάτω ἀπό τό στρῶμα του. Καταφρονοῦσε τήν ἀνάπαυσι, σύμφωνα μέ τόν ἅγιο Ἰσαάκ.

Τίς ἐργασίες στό κελλί του μόνος του τίς ἔκανε, μέχρι πού ἀρρώστησε. Τακτοποιοῦσε τό καλύβι, κόσσιζε τά χόρτα, ἔκοβε ξύλα γιά τό χειμῶνα. Ἡ αὐταπάρνησις, ὁ ζῆλος καί τό φιλότιμο ἐνίσχυαν τό σῶμα του καί ἔκανε περισσότερη ἄσκησι ἀπό ἄλλους πιά δυνατούς. Ἡ βία στόν ἑαυτό του ἔφτανε σέ ὀριακά σημεῖα, συνήθως τά ξεπερνοῦσε.

Διαρκῆς μετάνοια τόν κατεῖχε σέ ὅλη του τή ζωή. Πίστευε πώς εἶναι ὁ πιά ἁμαρτωλός, ἐκζητώντας διαρκῶς τό θεῖο ἔλεος, τή συγχώρησι τῶν ἁμαρτιῶν του. Εἶχε μάθει ἀπ' ἔξω τόν Μεγάλο Κανόνα. Τοῦ ἄρεσε νά λέγη τήν προσευχή τῆς μετανοίας τοῦ Μανασσῆ ἀπό τό Μέγα Ἀπόδειπνο. Τήν μελετοῦσε μέ πνεῦμα συντετριμμένο, καί ὡς ἐκ τούτου ἰσοπεδωνόταν. Ὅταν ἔφαλλε τό «*Πάντων προστατεύεις ἀγαθή...*», ἔτρεμε ἀπό κατάνυξι. Ὅταν ἔφθανε στό σημεῖο «*ἄλλην γάρ οὐκ ἔχομεν ἁμαρτωλοί πρὸς Θεόν...*», ξεσποῦσε σέ λυγμούς. Ἐβγαίνει ἀπό τήν ἐκκλησία, τάχα γιά νά σκουπίση τή μύτη του. Συνιστοῦσε σέ ὅλους νά μή ζητοῦν χαρίσματα, παρά μόνον μετάνοια. Ἐπειτα τοὺς παρέπεμπε σέ πνευματικούς γιά ἐξομολόγησι. Χαιρόταν, συνέπασχε μέ τοὺς μετανοημένους, ἐνῶ στενοχωριόταν μέ τοὺς ἀμετανοήτους.

Παράλληλα ἀσκοῦσε καί τίς ὑπόλοιπες ἀρετές: Τήν ξενιτεία, τήν ὑπακοή, τήν ἀκτημοσύνη, τήν προσευχή, τήν εἰρήνη τῆς ψυχῆς, τή διάκρισι, τήν ἀπλότητα, τή νῆψι, τήν ἀπάθεια, τήν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό.

Ἡ ἐμπιστοσύνη του στή θεία πρόνοια ἦταν συνεχές βίωμα καί μόνιμη διδασκαλία του. Νουθετοῦσε ὡς ἐξῆς: «Ἀφήστε τόν ἑαυτό σας 100% μέ τέλεια ἐμπιστοσύνη στά χέρια τοῦ Θεοῦ». Σέ κάποιον προπετῆ πού παραπονιόταν γιά τήν ἀδιαφορία τῶν ἀρχιερέων καί τῶν ἱερέων πρὸς τό ποιμνιο, τοῦ ἀπάντησε σοφά: «Ἔ, μή τά κάνετε ὅλα ἐσεῖς! Ἀφήστε καί στόν Θεό νά κάνη κάτι!».

Θεωροῦσε τό φιλότιμο ἀπαραίτητο γιά τήν πνευματική ζωή. Ὅριζε τό φιλότιμο ὡς εὐλαβικό ἀπόσταγμα τῆς καλωσύνης, λαμπικαρισμένη ἀγάπη τοῦ ταπεινοῦ ἀνθρώπου. Ὅ,τι γίνεται πέρα ἀπό καθῆκον, πέρα ἀπό ὑποχρέωσι, χωρίς νά ζητηθῆ, ἀπό ἀνιδιοτελεῆ ἀγάπη, αὐτό εἶναι τό φιλότιμο. Συνιστοῦσε τά ἐξῆς: «Νά κάνουμε τό καλό, ὄχι ὠφελιμιστικά, ὄχι νομικά, ἀλλά ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν Θεό. Τότε ὄχι μόνο μέ εὐκολία κάνω ὅ,τι ὑποχρεοῦμαι, ἀλλά θυσιάζω καί ὅ,τι δικαιοῦμαι». Αὐτή ἡ ἰδιαίτερη ἀρετή του, τό φιλότιμο, τόν ἀνέδειξε ὡς λαϊκό εὐεργέτη, ὡς στρατιώτη ἥρωα, καί ὡς μοναχό ἅγιο.

Μᾶς ὑποδείκνυε νά ἀποφεύγουμε τήν κατάκρισι. Ἐλεγε πῶς ὁ δαίμονας τῆς κατακρίσεως μᾶς παραδίδει στό δαίμονα τῆς πορνείας. Μᾶς νουθετοῦσε νά εἴμαστε σάν τή μέλισσα, νά μαζεύουμε τή γύρι, τά καλά στοιχεῖα ἀπό παντοῦ, ὄχι σάν τή μύγα, πού πηγαίνει πάντα στίς ἀκαθαρσίες.

Μεγάλη σημασία έδινε στην καθαρότητα των λογισμών. Νά γίνη ό νοῦς έργοστάσιο καλών λογισμών. Χρησιμοποιοῦσε άπλά και καθημερινά παραδείγματα, σαν τίς παραβολές του Κυρίου μας, για να κάνη άντιληπτό τον πνευματικό άγώνα στους άκροατές του. Μᾶς έλεγε κάποτε: «Ό διάβολος εἶναι σαν τή γάτα. Κοιτάζει στά κλαδιά, κι όταν έντοπίση ένα πουλί, τό κοιτάζει συνεχῶς, μέχρι να τό μαγνητίση και να τό ρίξη από τό κλαδί. Άν τό πουλί κοιτάξη τή γάτα και προσπεράση τό βλέμμα της, γλίτωση. Άν τήν παρατηρή συνεχῶς, τό πουλί ζαλίζεται και πέφτει. Γι' αυτό χρειάζεται προσπέραση και περιφρόνηση στό λογισμό πού μᾶς βάζει ό πονηρός». Άλλοτε πάλι νουθετοῦσε: «Ό νοῦς σας να εἶναι σαν τό Άγιον Όρος. Πάνω από τό Άγιον Όρος περνοῦν άεροπλάνα; Περνοῦν. Προσγειώνεται κανένα; Όχι. Έτσι να εἶναι και ό νοῦς σας στους λογισμούς. Άφήστε τους να περάσουν, χωρίς να προσγειθοῦν».

Βέβαια για όλα αυτά πού συμβούλευε εἶχε και αίσθητές δαιμονικές έπιθέσεις. Άντιμετώπιζε καθημερινά τους πειρασμούς γενναία, καταφρονώντας τίς κακουργίες τους. Ήξερε τίς παγίδες πού του ἔστηναν, και τους προσπερνοῦσε μέ άδιαφορία, ταπεινωσι και θεία σύνεσι, χωρίς να φοβάται.

Έκεινο όμως πού τον χαρακτήριζε ιδιαίτερα ἦταν ἡ ταπεινώσις του. Ή πλουτοταπεινώσις, σύμφωνα μέ τον ἅγιο Ίωάννη της Κλίμακος. Έβαζε τον έαυτό

του κάτω απ' ὄλη τήν κτίσι, πιό κάτω κι ἀπό τά ζῶα. Θεωροῦσε τόν ἑαυτό του χειρότερο κι ἀπό γαίδου-ράκι, χειρότερο κι ἀπό σκαθάρι. Θωρακιζόταν μέ τήν ταπεινώσι, γιά νά μή κινδυνέφη ἀπό ὑπερηφάνεια. Ὀνόμαζε τόν ἑαυτό του λειψό, μυξιάρικο, χωριάτη, χαμένο, σκιάχτρο, ἀγράμματο καί ὀλιγόμυαλο. Ἀπέφυγε παραδειγματικά τίς τιμές, τίς διακρίσεις, τά ἀξιώματα, τήν προβολή. Ὅταν τόν ρωτοῦσαν, ἄν ὑπερηφανεύεται μέ τίς τιμές πού τοῦ ἀποδίδουν, ἀπαντοῦσε: «Τί νά ὑπερηφανευτῶ, ὅταν ξέρω ποιός εἶμαι; Κι ὅταν σκεφθῶ πόσα κιλά αἷμα ἔχυσε ὁ Χριστός γιά μένα, πάει νά μοῦ φύγη τό μυαλό».

Κάποτε ἕνας Καυσοκαλυβίτης μοναχός διανυκτέρευσε στό κελλί τοῦ Γέροντος Παϊσίου. Τό βράδυ ὁ μοναχός αὐτός ἄκουσε πολλές δαιμονικές ἐπιθέσεις κατά τοῦ Γέροντος. Τό πρωί τοῦ εἶπε: «Καταλαβαίνω, Γέροντα, τί πόλεμο σᾶς κάνουν οἱ δαίμονες κάθε βράδυ!». Κι ἐκεῖνος ἀπάντησε ταπεινά: «Δέν πᾶνε νά βροῦνε κανένα δυνατό».

Ἐλεγε ὁ ἴδιος γιά τήν ταπεινώσι: «Δέν ἀρκεῖ μόνο νά διώχνουμε τούς λογισμούς ὑπερηφανείας, ἀλλά νά σκεφθοῦμε τή θυσία καί τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καί τή δική μας ἀχαριστία. Τότε ἡ καρδιά μας, καί γρανιτένια νά εἶναι, ραγίζει. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος γνωρίσῃ τόν ἑαυτό του, τότε τοῦ γίνεται κατάσταση ἢ ταπεινώσι. Ὁ Θεός ἔρχεται καί κατοικεῖ μέσα στόν ἄνθρωπο καί ἡ εὐχή λέγεται μόνη της».

Πρός τό τέλος τῆς ζωῆς του ἤθελε νά ταφῆ ἀπλά καί ἀπέριττα στό Ἅγιον Ὅρος. Μά ἐπειδῆ ἦταν θέλημα Θεοῦ νά ταφῆ ἐκτός Ἁγίου Ὁρους, ὑπάκουσε ταπεινά. Μόνο ζήτησε νά μή κληθῆ κανεῖς στήν κηδεῖα του.

Γι' αὐτή τήν ταπεινώσί του ὁ Κύριος τοῦ ἔδωσε καί τό χάρισμα τῆς διακρίσεως. Μποροῦσε νά δῆ ὀλοκάθαρα τόν ἑαυτό του, μποροῦσε νά κάνη ἀξονική τομογραφία στήν ψυχή τοῦ καθενός, μποροῦσε νά δῆ καί τό μέλλον. Μέ δύο λόγια ἀπέκτησε τό διορατικό καί τό προορατικό χάρισμα. Στενοχωριόταν μέ ὅσα συμβαίνουν στήν πατρίδα μας, διέβλεπε μέ πίκρα τό μέλλον στά πολιτικά, στά κοινωνικά, στά ἐκκλησιαστικά θέματα, μά δέν ἀπελπιζόταν. Προέβλεπε ὅτι ἡ παιδεία τῆς χώρας θά χειροτερέφη, τά νομοσχέδια θά ἀλλάζουν τό ἕνα πίσω ἀπό τό ἄλλο, τό ἕνα χειρότερο ἀπό τό ἄλλο.

Παρ' ὅλα ταῦτα μᾶς διαβεβαίωνε πώς θά ῥθουν καλύτερες ἡμέρες, σοφώτεροι ἡγέτες, σώφρονες ποιμένες. Προφήτεψε τά παγκόσμια γεγονότα, μά συνάμα συνιστοῦσε σέ ὅλους μας νά ἀποφεύγουμε τά ἄκρα, τόν πανικό καί τήν ἀδιαφορία. Νά ἔχουμε πάντα μιᾶ καλή ἀνησυχία. Ἰδίως γιά τή συνθήκη Σέγκεν καί τό ἠλεκτρονικό φακέλωμα ἔλεγε: «Αὐτοί θά τό ψηφίσουν, μά δέν θά προλάβουν νά τό ἐνεργοποιήσουν». Αὐτό φάνηκε μέχρι στιγμῆς, τουλάχιστον τά τελευταῖα 25 χρόνια. Συνιστοῦσε ἐπίσης:

«Μάθετε τουρκικά. Δέν θά προλαβαίνετε νά τούς βαπτίζετε». Τόνιζε επίσης ὅτι μετά τίς μεγάλες συμφορές, θά ἔρθη ἀληθινή εἰρήνη στόν κόσμο, καί θά βαπτίζονται παντοῦ, σέ ὅλη τήν οἰκουμένη.

Κορυφαία ἀπ' ὄλες τίς ἀρετές του δέσποζε ἡ ἀγάπη του. Ὅπου καί νά πήγαινε, ἀγκάλιαζε ὄλους τούς ἀνθρώπους μέ στοργή καί φροντίδα. Ἔδινε μεγάλη σημασία στήν ἐλεημοσύνη. Τή θεωροῦσε βασικό κριτήριο γιά τή σωτηρία καθενός.

Γιά νά εὐαρεστή τούς ἀνθρώπους, μάζευε ροῦχα, χρήματα, τρόφιμα καί φάρμακα, τά ἔκανε δέματα καί τά ἔστελνε σέ ἀπόρους. Βοηθοῦσε μέ χρήματα καί μέ γνωριμίες τά φτωχά καί τά ὀρφανά παιδιά, προκειμένου νά σπουδάσουν. Κάποιοι εὐεργετημένοι, σημερινοί ἐπιστήμονες, ἀκόμη τόν θυμοῦνται καί τόν εὐγνωμονοῦν. Μοίραζε τά ὑπάρχοντά του σέ μοναχοὺς, ἀσθενεῖς, φτωχοὺς, καί σέ μαθητές τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς. Συγχρόνως μοίραζε καί εὐλογίες: Σταυρούς, εἰκονάκια, βιβλία, κομβοσχοίνια, ἀκόμη καί ἅγια λείψανα, ὅταν ἔβλεπε μεγάλη εὐλάβεια. Εὐκόλα ἔδινε, δύσκολα ἔπαιρνε, καί τοῦτο γιά νά μή δυσαρρεστήσῃ τόν δωρητή. Ὅλη του ἡ ζωὴ ἦταν δόσιμο, κένωσι, θυσία πρὸς ὄλους. Παρακαλοῦσε τόν Θεό νά θεραπεύωνται οἱ ἀσθενεῖς καί νά ἀρρωσταῖνῃ ὁ ἴδιος. Συμπονοῦσε, συναισθανόταν, συνέπασχε μέ καθένα πού τόν ἐπισκεπτόταν. Πολλές φορές ἔκλαιγε μαζί τους. Νήστευε, κοπίαζε καί προσευχο-

ταν για τή σωματική και ψυχική υγεία τῶν ἀσθε-
νῶν ἀδελφῶν. Δέν ὑπολόγιζε τόν ἑαυτό του, δέν εἶχε
ἴχνος φιλαυτίας. Ὅταν κάποιος μοναχός τοῦ πρότει-
νε νά οἰκονομήση ὁ ἴδιος τόν ἑαυτό του, ἀπάντησε
ὁ Γέροντας: «Ὅταν ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι μέ προ-
βλήματα, τί νά κάνω; Τόν ἑαυτό μου θά κοιτάξω;».

Ὅμως παράλληλα βοηθοῦσε ἀδιακρίτως, ἀκόμη
καί Μουσουλμάνους, ἀκόμη καί Βεδουῖνους. Ἐκλαι-
γε γιά τούς ἀνθρώπους πού δέν πιστεύουν στόν Χρι-
στό. Θεωροῦσε ὅλο τόν κόσμο γονεῖς καί ἀδέλφια
καί συγγενεῖς. Αἰσθανόταν ὅλο τόν κόσμο σάν ἀδελ-
φούς του. Μοίραζε τήν ἀγάπη του σέ ὅλους, ἀλλά
ποτέ δέν στέρευε, γιατί εἶχε συνδεθῆ μέ τήν ἀστεί-
ρευτη πηγὴ τῆς ἀγάπης, τόν Χριστό. Γι' αὐτό καί
ἔγινε πατήρ παγκόσμιος.

Συγχρόνως μέ πολλή διάκρισι καί ἐνδιαφέρον ἔ-
κανε καί ἀντιαιρετικούς ἀγῶνες, ἀντιμετωπίζοντας
αἰρετικούς, μάγους, ἑτεροδόξους καί ἀλλοθρήσκους.
Κάποτε εἶπε σέ ἕναν Ἑβραῖο κομμουνιστή πού ἔ-
βλεπε τόν Γέροντα μέ πολλή ὑπεροψία: «Πές μου,
ἔχεις διαβάσει καθόλου τούς Ψαλμούς τοῦ Προφήτη
Δαβίδ;». «Ὅχι», ἀπάντησε ἐκεῖνος. Καί τοῦ ἀποκρί-
θηκε ὁ Γέροντας: «Ξέρεις, ἐμεῖς οἱ μοναχοὶ διαβάζου-
με ὅλους τούς Ψαλμούς τουλάχιστον μιὰ ἢ δύο φο-
ρές τήν ἑβδομάδα. Ἐμεῖς εἴμαστε πιό Ἑβραῖοι ἀπό
σᾶς».

Σέ θέματα πίστεως ἦταν σταθερός καί ἀνυποχώρητος. Ἀκραιφνῶς Ὁρθόδοξος. Δέν δεχόταν συμβιβασμούς καί καινοτομίες στά δογματικά. Θεωροῦσε τόν Οἰκουμενισμό πολυκέφαλο τέρας. Συνάμα ὁμως μᾶς συνιστοῦσε νά μή φανατιζόμαστε, νά μή βγαίνομε ἀπό τήν Ἐκκλησία, ὅπως οἱ Ζηλωτές. Ὅχι ζηλωτές, ὄχι οἰκουμενιστές, ἀλλά Ὁρθόδοξοι.

Παράλληλα ἡ ἀπέραντη ἀγάπη του δέν περιορίστηκε μόνο πρός τούς ἀνθρώπους, ἀλλά ἐπεκτάθηκε σέ ὅλη τήν κτίσι, ἀκόμα καί στά ζῶα καί στά θηρία. Ὅπου καί νά βρισκόταν, ἐπιμελῶς φρόντιζε γιά τήν ἄλογη κτίσι. Συζητοῦσε μέ τά ἔρπετά, τά ζῶα, τά πουλιά. Μεγάλη οἰκειότητα μέ τά οἰκιακά ζῶα, γάτες καί ποντίκια, ἀκόμα καί μέ ξένους γάτους. Ἄφηνε σέ κεραμιδένιο αὐλάκι γάλα γιά τά φίδια, μιά φέτα φωμί γιά τό τσακάλι τῆς νύχτας, μιά καραμέλλα ἔξω ἀπό τή μυρμηγκοφωλιά, γιά νά ξεκουράζωνται τά μυρμήγκια. Ἐγινε φίλος μέ ἕνα λαγό καί μέ ἕνα ἐλάφι, στό μέτωπο τῶν ὁποίων ἔγραψε ἕνα μαῦρο Σταυρό, εἰδοποιώντας τούς κυνηγούς νά μή τά σκοτώσουν. Κάποιος πού δέν πίστευε στόν Θεό, πίστεψε τελικῶς, ὅταν τόν εἶδε νά ὁμιλῇ μέ μιά σαύρα, γιά νά βεβαιώση τήν ὑπαρξι τοῦ Θεοῦ.

Τάϊζε ἀρκουδες ἔξω ἀπό τό κουζινάκι του. Κάποιοι μοναχοί τόν εἶδαν νά καλῇ καί νά τρέφῃ ἑκατοντάδες πουλιά μέ τά χέρια του. Τούς μιλοῦσε σάν φίλος. Στό Σινᾶ δυό πέρδικες τοῦ ἔκαναν παρέα καί

ἔτρωγαν μαζί του. Κάποια φορά νήστευαν μαζί του. Τόν περίμεναν νά φᾶνε μαζί. Κάποτε ἔπιασε φιλία μέ ἕνα κοκκινολαίμη, τόν ὁποῖον ὀνόμασε Ὅλετ, πού σημαίνει παιδί στή γλῶσσα τῶν Βεδουϊνῶν. Τόν τάιζε μέ σιτάρι. Ὅταν ἀρρώστησε ὁ Γέροντας, ὁ Ὅλετ δέν ἔφαγε τόν φαγητό πού τοῦ εἶχε ἀφήσει σέ μιά πλάκα. Πῆγε νά τόν δῆ πῶς πάει στήν ὑγεία του. Αὐτό συγκίνησε τόν Γέροντα.

Ἀνέφερε σχετικά: «Τά ἄγρια ζῶα εἶναι πολύ φιλότιμα. Συνάντησα φιλότιμο περισσότερο στά ἄγρια ζῶα, παρά σέ πολλούς ἀνθρώπους. Ἄν θέλῃς φίλο ἀληθινό μετά τόν Θεό, πιάσε φιλία μέ τούς Ἁγίους. Ἄλλιῶς μέ τά ἄγρια ζῶα». Τόνιζε ὅμως ὅτι ἡ ἀγάπη μας πρός τό ζωϊκό βασίλειο πρέπει νά εἶναι τό περὶ σσευμα τῆς ἀγάπης πρός τόν ἄνθρωπο, ἀλλιῶς φτάνουμε σέ παραλογισμούς, ὅπως ντυσίματα καί πάρτυ γιά τά ζῶα, ἀκόμα καί νεκροταφεῖα ζώων, ὅταν κάποιοι ἄνθρωποι πεινοῦν, λιμοκτονοῦν καί πεθαίνουν χειρότερα καί ἀπό σκυλιά.

Ἡ ἀγάπη του ἀγκάλιαζε ὅλη τήν κτίσι, ἀκόμη καί τά φυτά, ἀκόμη καί τούς δαίμονες. Κάποτε προσευχόταν καί γιά τούς δαίμονες, ἀλλά ἀντιλήφθηκε πῶς ἦταν μάταιο, γι' αὐτό καί σταμάτησε. Ὅστόσο πονοῦσε ἀκόμη καί γιά τόν Ἑωσφόρο, καί ἀποροῦσε πῶς ἕνας τόσο μέγας Ἄγγελος ἔπαθε τόσο φοβερή πτώσι ἐξ αἰτίας τῆς ὑπερηφανείας του. Ἐδειχνε ἀπέραντη ἀγάπη πρός ὅλους. «Καῦσις καρδιάς ὑπέρο

πάσης κτίσεως», καθώς έρμηνεύει ο άγιος Ίσαάκ ο Σύρος.

Ό λόγος του ήταν πάντα «άλατι ήρτυμένος». Συμβούλευε, νουθετούσε, μερικές φορές έπιτιμούσε. Όταν ο άκροατής ήταν ανεπίδεκτος μαθήσεως, ξύλο άπελέκητο πού λέμε, και δέν πρόσεχε τίς ύποδείξεις του, ο άγιος Παΐσιος κάπου-κάπου φώναζε, άγανακτούσε, θύμωνε, αλλά άπαθώς, μέ διάκρισι και λεπτότητα, χωρίς νά πληγώνη. Ευκαιρώς άκαιρώς κήρυσσε Ίησοϋν Χριστόν.

Χρησιμοποιούσε άλληγορίες μέσα από τή φύσι, έλεγε άνέκδοτα, χωρατά, λογοπαίγνια, άστειευόταν μέ τούς προσκυνητές, σάν μικρό παιδί μαζί τους γελοΐσε, προσπαθώντας νά τούς παρακινήση στά πνευματικά, νά πετάξουν σάν πουλιά. Έλεγε π.χ. πώς δυστυχώς δέν θέλουμε βουλευτές, αλλά βολευτές, γιά νά μās βολεύουν στά πάθη. Σέ κάποιον πού τόν ρώτησε πού βρίσκει τόσα λουκούμια, τοϋ ειπε πώς τά μαζεύει άπό τίς λουκουμιές, δείχνοντας τίς κουμαριές. Σέ άλλον άσχετο πού τόν ρώτησε τί κάνει στό άσκητήριό του, τοϋ άπάντησε πώς έχει διακόνημα και έργασία κάθε βράδυ νά ανάβη τ' άστέρια. Κατ' αϋτόν τόν τρόπο παρίστανε και τόν σαλό, άποφεύγοντας τήν ανθρωπινη δόξα.

Σέ κάποιον πού ήθελε νά άποκτήση νήψη, τοϋ έλεγε: «Νά νίβεσαι κάθε μέρα. Άν κι έγώ πού νίβομαι, χάρη δέν ειδα άκόμα». Σέ άμελη μοναχό πού δέν

κατέβαινε ἐξ ἀρχῆς στίς ἀκολουθίες, καί εἶχε πολύ καιρό νά ἀκούσῃ τόν “Ἄμωμο” (τόν Ψαλμό πού διαβάζεται στήν ἀρχή τοῦ Μεσονυχτικοῦ, ἀλλά καί στίς κηδεῖες) τοῦ ἔλεγε: «Τόν διαβάζουν οἱ ἄλλοι γιά σένα, γιατί εἶσαι μισοπεθαμένος στήν κούραση!». Κάποιος μοναχός τοῦ εἶπε πώς εἶχε ἀκηδία, καί ὁ ἅγιος Παῖσιος τόν ρώτησε: «Τί θά πῆ ἀκηδία;». Ἀπάντησε ὁ μοναχός: «Ἀκηδία θά πῆ ἀμέλεια, ἀφροντισιά». Καί ὁ Γέροντας τοῦ ἀποκρίθηκε: «Ὅχι. Ἀκηδία σημαίνει πώς δέν ἔκανες ἀκόμη κηδεῖα, δέν ἔθαψες τόν νεκρό σου!».

Σέ ἓνα ἱερέα πού τοῦ συνέστησε νά μιλήσῃ γιά τήν ἀγάπη καί τήν ταπείνωσι, τοῦ εἶπε νά τοῦ φέρῃ δυό σακκοῦλες, γιά νά βάλῃ μέσα λίγα κιλά ἀγάπη καί λίγα κιλά ταπείνωσι, ἐννοώντας φυσικά πώς αὐτά δέν εἶναι τόσο εὐκόλα, ὅσο νομίζουμε. Σέ ἄλλον πάλι πού τόν ρώτησε ἂν ἔχῃ δεῖ τό ἄκτιστο φῶς, ὁ Γέροντας, γιά νά ἀλλάξῃ τή συζήτησι, ἀπάντησε πώς ἔχει μιὰ κτιστή σόμπα γιά τό χειμῶνα.

Μᾶς τόνιζε τήν ἰδιαιτέρη σημασία τῆς προσευχῆς. Θεωροῦσε τήν προσευχή πιό ὠφέλιμη, πιό ἀποτελεσματική ἀπό τή συνομιλία καί τήν ἀλληλογραφία. Ἦθελε τήν προσευχή νά γίνεται μέ πόθο, μέ συναίσθησι, μέ στεναγμούς, ὄχι μηχανικά σάν ἀγγαρεία. Ὁ ἴδιος εἶχε τήν ἀδιάλειπτη, καρδιακή καί καθαρή προσευχή. Εὐχέτης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Προσευχόταν γιά τόν ἑαυτό του, γιά τούς ζῶντες,

για τούς κεκοιμημένους, ιδίως για τούς τελευταίους. Συνιστούσε στους μοναχούς νά προσεύχωνται για όλους τούς κεκοιμημένους. Πίστευε πώς ό λόγος του Κυρίου: «έν φυλακῇ ἤμην καί οὐκ ἐπεσκέφασθέ με» ἀφορᾶ καί τούς κεκοιμημένους, πού εἶναι σάν φυλακισμένοι, ιδίως αὐτοί πού προγεύονται τήν κόλασι. Κάθε προσευχή για τούς κεκοιμημένους εἶναι ἐπίσκεψις στή φυλακή τους.

Εἶχε ιδιαίτερη εὐλάβεια καί ἀγάπη στήν Παναγία μας, τήν ὁποία τακτικά ἐπεκαλεῖτο καί τήν εἶχε δεῖ ὀφθαλμοφανῶς. Μᾶς βεβαίωνε ὅτι οἱ προσευχές καί οἱ ἀδιάλειπτες πρεσβεῖες Της στηρίζουν ὅλο τόν κόσμο. Τό παρακάτω περιστατικό βεβαιώνει τόν λόγο.

Ἀρχές του καλοκαιριοῦ του 1983 ἦταν πολύ λυπημένος. Συνέστησε σέ κάποιον ἱερέα νά λειτουργήσῃ μιά συγκεκριμένη ἡμέρα του καλοκαιριοῦ, διότι τά πράγματα, ὅπως προέβλεπε, ἦσαν πολύ ἐπικίνδυνα μεταξύ Ἑλλάδος καί Τουρκίας. Κατόπιν ἐξαφανίστηκε για δύο μῆνες, καί οἱ προσκυνητές στό κελλί του στήν Παναγούδα ἐπέστρεφαν ἄπρακτοι. Φαίνεται κάπου προσευχόταν ἔγκλειστος νύχτα καί μέρα για τή σωτηρία τῆς πατρίδας μας. Πράγματι τότε τό τουρκικό πλοῖο “Σεισμίκ” γυρόφερνε στό Αἰγαῖο, καί ὁ ἑλληνικός στρατός μεταφέρθηκε στά σύνορα ἐν ὄψει ἑνός ἐπικειμένου πολέμου.

Μετά ἀπό δύο μῆνες ὁ Γέροντας βγήκε ὀλόφωτος, ἀλλά σύννου καί πολύ σκεπτικός. Μᾶς πληροφόρησε

μέ πολλή σοβαρότητα: «Νά εὐχαριστήτε τήν Παναγία μας, γιατί χάρι σ' Αὐτήν στέκεται ὁ κόσμος ὅλος ἀκόμη ὄρθιος!». Τί εἶδε καί τί ἄκουσε, δέν μάθαμε. Μποροῦμε ὅμως νά καταλάβουμε ποῦ βρισκόταν καί τί εἶδε ὅλους αὐτοῦς τούς δύο μῆνες.

Πολλές μαρτυρίες πιστῶν, ἐμφανίσεις, θαυματουργίες, μᾶς βεβαιώνουν ὅτι ἀκόμη καί τώρα, μετά τήν κοίμησί του, ὁ ἅγιος Παῖσιος ἔχει πολλή παρησία πρὸς τόν Θεό, μᾶς βοηθεῖ καλύτερα καί ἀποτελεσματικώτερα ἀπό τόν οὐρανό. Ἔγινε ὁ ἴδιος μιά ἄσβεστη καιομένη λαμπάδα μπροστά στόν θρόνο τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Κυρίας Θεοτόκου, γιά νά πρεσβεύη γιά ὅλους μας, ἕως τή συντέλεια τῶν αἰῶνων.

Ἔχοντας λοιπόν ἓνα τέτοιο Ἅγιο, ἓνα ἀνεκτίμητο θησαυρό τῆς Ἑλλάδος, καύχημα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, φάρο τηλαυγῆ τῆς Ὀρθοδοξίας, κόσμημα τῆς Ἐκκλησίας καί πρεσβευτή τῆς οἰκουμένης, ποιά εἶναι ἡ δική μας εὐθύνη ἀπέναντι στόν Θεό, στούς συναθρώπους μας, στόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας; Ποιός εἶναι ὁ προσωπικός μας πνευματικός ἀγώνας, ἡ δική μας ἀσκήσις, ἡ ζωή, ὁ λόγος, τό ἔργο μας, ἡ ὁμολογία μας, τό δικό μας φιλότιμο, σύμφωνα μέ τά πάνσοφα λόγια του;

Ἡ ἐποχή πού ζοῦμε εἶναι δύσκολη. Ἡ ζωή κατήντησε ἀνυπόφορη. Ἡ ἁμαρτία φαίνεται νά κυριαρχῆ. Κρίσις παντοῦ, σέ ὅλα τά ἐπίπεδα. Ἀκοές πολέμων,

ἐπικείμενοι πόλεμοι, αὐτοκτονίες, ἀνεργία, πείνα, φτώχεια, πανικός, ἀδιέξοδο, κατάθλιψις καί ἀπελπισία σέ ὅλη τήν ὑφήλιο. Πόλεμος κατά τῆς Πατρίδος, κατά τῆς οἰκογενείας, κατά τῆς Ἐκκλησίας, κατά τῆς παιδείας μας. Ποῦ ὀδηγούμαστε; Τί θά ἀπογίνουμε; Ποῦ θά βρεθῆ ἓνας Προφήτης Ἱερεμίας νά θρηνήσῃ τήν ἀπώλεια τῆς πόλεως τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς ψυχῆς μας καί ὅλου τοῦ κόσμου;

Ὅμως ἄς μὴ ἀπελπιζόμαστε. Ἔχουμε μαζί μας τόν Χριστό, τήν Παναγία, ὅλους τούς Ἁγίους μας, τόν ὄσιο Παῖσιο, πού μᾶς βλέπουν ἀπό τόν οὐρανό καί μᾶς ἐνθαρρύνουν. Νά μὴ πανικοβαλλόμαστε, νά μὴ ἀπελπιζόμαστε, νά μὴ παραδίδουμε τά ὄπλα. Οἱ πειρασμοί, οἱ δοκιμασίες καί οἱ ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς εἶναι ἀπολύτως μέσα στό πρόγραμμα τῆς πορείας μας. Ἄς κάνουμε τόν μικρό, τόν ταπεινό μας ἀγῶνα μέσα στήν Ἐκκλησία, καί ὁ Θεός δέν θά μᾶς ἀφήσῃ. Ἀρκεῖ νά ἔχουμε φιλότιμο, νά ἀγωνισθοῦμε καθένας κατά τό μέτρο του, στή νηστεία, στή μετάνοια, στήν προσευχή, στή σιωπή, στήν ὑπακοή καί στήν ταπείνωσι. Γνωρίσαμε ἓναν Ἅγιο, τόν εἶδαμε, τόν ἀκούσαμε. Ἄς τόν μιμηθοῦμε ἔστω καί στά λίγα, στήν μικρή ἄσκησι πού μποροῦμε νά κάνουμε, στή λίγη νηστεία, στή μικρή ἀγρυπνία, στήν προσευχή, στή συντριβή καί στήν ταπείνωσι, γιά νά ἀναπληρώσουμε τά κενά στόν δύσκολο ἀγῶνα μας.

Ἔτσι θά καθαρισθοῦμε, ἔτσι θά φωτισθοῦμε, ἔτσι θά ἀγιασθοῦμε, μέ τήν ὑπομονή, τήν καρτερικότητα, τήν ἐλπίδα καί τήν ἐμπιστοσύνη μας μόνο στόν Παντοδύναμο Θεό. Ὁ ἅγιος Παῖσιος τά προέβλεψε, τά εἶπε, τά ἐρμήνευσε. Μᾶς ὑποσχέθηκε πώς θά ἔρθουν καλύτερες ἡμέρες, καλύτερες συνθηκες ζωῆς, καλύτεροι ἡγέτες, καλύτεροι ἄνθρωποι. Μή τά παρατοῦμε, μή τά βάζουμε κάτω.

Μέσα λοιπόν σ' αὐτές τίς δύσκολες ἡμέρες πού ζοῦμε, ἄς κρατήσουμε τή μεγάλη ὑπόσχεσι πού ὁ ἐπίγειος αὐτός Ἄγγελος, ὁ οὐράνιος αὐτός ἄνθρωπος, ὁ προσφιλῆς καί πολυαγαπητός μας ὄσιος Παῖσιος προφήτευσε μέ τά ἀγιασμένα του χεῖλη: «Μετά τή μπόρα τή δαιμονική, θά ῥθει ἡ λιακάδα ἡ θεϊκή!». Ἀμήν.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΤΗΣ ΑΛΗΘΟΥΣ ΓΝΩΣΕΩΣ^(*)

*Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας
κ. Παντελεήμονος*

*«Ἐνατενίσας ἀκλινῶς τῷ ὕψει τῆς γνώσεως
καί κατοπτεύσας ἀδήλως σοφίας τόν βυθόν,
σαῖς διδαχαῖς κόσμον κατεπλούτισας, Πάτερ»
(ἀ' τροπάριον Λιτῆς).*

Ψάλλει ὁ ἱερός ὑμνογράφος πρὸς τιμὴν τοῦ παν-
ηγυρικῶς ἐορταζομένου κλεινοῦ προστάτου τῆς
ἱστορικῆς καί ἱεραῆς αὐτῆς Μονῆς τοῦ ὁσίου Γρηγο-
ρίου, ἐνατενίζοντας καί αὐτός, ὅπως καί ὄλοι ἐμεῖς,
οἱ πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς καί οἱ παρεπιδη-
μοῦντες εὐλαβεῖς συμπανηγυριστές, τό ὕψος τῆς ἀ-
ρετῆς τοῦ τιμωμένου Ἁγίου καί κατοπτεύοντας τό
βάθος τῆς ἀγάπης του πρὸς τόν Θεό καί τούς ἀνθρώ-
πους.

(*) Ὁμιλία εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱ. Μονῆς μας κατά τήν Πανήγυριν
τοῦ Προστάτου Αὐτῆς, ἁγίου Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυ-
ματοργοῦ, τῇ 6ῃ Δεκεμβρίου 2014.

Γνώσις καί σοφία, ἀρετή καί ἀγάπη, ἀποτελοῦν τίς συνισταμένες τῶν διδαχῶν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Νικολάου, ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ, ὁ ὁποῖος διδάσκει σιωπῶν, διδάσκει ἐν ταπεινώσει, ἐν πραϋτητι καί ἀγάπῃ ὅσα ὡς ἄλλος ἠγαπημένος μαθητής τοῦ Κυρίου διδάχθηκε ἀπό τήν ὄντως Σοφία καί τήν ὄντως Ἀγάπη, τόν Θεό.

Καί δέν μᾶς μεταδίδει σιωπῶν μόνο τήν γνώση καί τήν σοφία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά μᾶς διδάσκει καί τόν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο μποροῦμε νά προσεγγίσουμε καί ἐμεῖς, ἀδελφοί μου, τήν γνώση καί τήν σοφία Του.

«Ἐνατενίσας ἀκλινῶς τῷ ὕψει τῆς γνώσεως». Ἴδου ὁ πρῶτος τρόπος, τόν ὁποῖο μᾶς ὑποδεικνύει: Ἡ ἀκλινῆς ἐνατένιση τῆς γνώσεως, δηλαδή ἡ ἀμετεώριστη προσήλωση στόν Θεό. Διότι ἀληθῆς πηγὴ γνώσεως εἶναι μόνον ὁ Θεός. Ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα φαντάζουν ὡς γνώση εἶναι ψευδεπίγραφη καί ἀπατηλὴ γνώση· εἶναι γνώση περιφερειακὴ καί πεπερασμένη, ἢ ὁποῖα ἱκανοποιεῖ κάποιες μόνο ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά δέν ἀναπαύει τήν ψυχὴ του.

Ἡ ἀκλινῆς ὁμως ἐνατένιση τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, ἢ ὁποῖα ὀλοκληρῶνεται μέ τήν οὐράνια θεωρία καί τήν θέα τοῦ ἀκτίστου φωτός, δέν εἶναι ἐφικτὴ, ἐάν ὁ ἄνθρωπος δέν διαθέτῃ καθαρὴ τήν καρδιά του, ὥστε ἢ ὄρασή του νά μὴ σκιαάζεται καί νά μὴ παρακωλύεται ἀπό τίποτε γήινο καί ἁμαρτωλό.

Ἡ ἀκλινής ἐνατένιση τῆς γνώσεως εἶναι προνόμιο τῶν καθαρῶν τῆ καρδία, γιά τούς ὁποίους ἰσχύει ὁ μακαρισμός τοῦ Κυρίου· «μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδία, ὅτι αὐτοί τόν Θεόν ὄψονται» (Ματθ. ε' 8).

Ἡ ἀκλινής ἐνατένιση τῆς γνώσεως εἶναι δωρεά τοῦ Θεοῦ, τήν ὁποία ἀπολαμβάνουν ὅσοι προσευχητικῶς καί ἐν συναισθήσει τῆς ἀναξιότητός τους προσεγγίζουν τά κράσπεδα τῆς Θεότητος καί προσκαρτεροῦν ἐκεῖ τήν ἔλλαμψη τοῦ φωτός τῆς γνώσεως, ἐπαναλαμβάνοντας τήν ἰκεσία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πρὸς τήν Παναγία· «φώτισόν μου τό σκότος», προκειμένου νά ἀξιωθοῦν ὄχι μόνο νά ἀτενίσουν τό ὕψος τῆς γνώσεως, ἀλλά νά κατοπτεύσουν καί τό βάθος τῆς σοφίας, τό ὁποῖο ἀξιώθηκε νά δῆ ὁ ἐορταζόμενος σήμερα θεῖος Πατήρ.

Διότι ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι μία θρυαλλίδα φωτός, δέν εἶναι ἀστήρ διάττων, ἀλλά εἶναι «βάθος πλούτου καί σοφίας» (Ρωμ. ια' 33) ἀνεξιχνίαστο, τοῦ ὁποίου πείρα λαμβάνουν ὅσοι ἐν ὑπομονῇ κατοπτεύουν τόν βυθό τῆς θείας σοφίας, ἀκολουθώντας μέ πιστότητα τό θέλημα καί τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ.

Καί αὐτός εἶναι, ἀδελφοί, ὁ δεῦτερος τρόπος, τόν ὁποῖο μᾶς ὑποδεικνύει διδάσκων διά τοῦ σιωπηλοῦ παραδείγματος τῆς ζωῆς του ὁ ἐορταζόμενος ἱερός Πατήρ.

Ἡ ζωή τοῦ ἁγίου Νικολάου ὑπῆρξε διαρκῆς σπουδή τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, γνώση τήν ὁποία ἀπέκτη-

σε διά τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἀγάπης, τῆς προσευχῆς, τῆς καθάρσεως τοῦ νοῦς, τῆς ἀπολύτου ἀφοσιώσεως στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τῆς αὐτοθυσιαστικῆς διακονίας του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καί πρό παντός διά τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει τοὺς ἀποκρύφους θησαυροὺς Του στοὺς ζητοῦντας Αὐτόν ἀλλὰ καί στοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι.

Αὐτὴ ἡ σπουδὴ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ εἶναι διαθέσιμη ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς, ἰδιαιτέρως ὅμως στοὺς μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι μέ τὴν ἐπιλογὴ τους νὰ ἀφιερῶσουν τὴν ὑπαρξὴ καί τὴν ζωὴ τους στὸν Θεό καί νὰ θεωρήσουν τὰ τοῦ κόσμου ὡς σκύβαλα, προκειμένου νὰ βρίσκωνται διαρκῶς μέσα στὴν παρουσία τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἔχουν στρέψει τὸ ἐνδιαφέρον τους ἀποκλειστικά πρὸς τὴν ἀναζήτησιν αὐτῆς τῆς γνώσεως, τὸ πλήρωμα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀγάπη, δηλαδή ὁ Θεός, ὅπως βεβαιώνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γράφοντας πρὸς τοὺς Ἐφεσίους, ὅτι παρακαλεῖ τὸν Θεό «ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καί μῆκος καί βάθος καί ὕψος, γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. γ' 18-19).

Αὐτὸ τὸ πλήρωμα τῆς γνώσεως καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ βίωσε καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του ὁ μακαριστὸς Γέροντας καί ἐπὶ πολλὰ ἔτη Ἠγούμε-

νος καί πνευματικός Πατέρας τῆς ἱεραῶς αὐτῆς Ἀδελφότητος, π. Γεώργιος. Καί τό ἔζησε διά τῆς μελέτης, τῆς προσευχῆς, τῆς ἀσκήσεως, καί κυρίως διά τῆς θείας Χάριτος, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε εὐρύχωρο δοχεῖο. Καί εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ Πανοικτίρμων Θεός θά τόν ἀξιῶνῃ τώρα νά τό ἀπολαμβάνῃ στήν πληρότητά του καί στόν οὐρανό μαζί μέ τόν προστάτη αὐτῆς τῆς πνευματικῆς Μάνδρας, τήν ὁποία θεαρέστως ἐποίμανε, πρεσβεύοντας καί ἐκεῖνος γι' αὐτήν.

Αὐτό τό πλήρωμα τῆς γνώσεως καί τῆς ἀγάπης εὐχομαι ταπεινῶς νά χαρίσῃ ὁ Θεός διά πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τόν Καθηγούμενον τῆς ἱεραῶς αὐτῆς Μονῆς καί τούς ἐν Αὐτῇ θεοφιλῶς ἀσκουμένους πατέρας καί εἰς τούς παρεπιδημοῦντας εὐσεβεῖς συμπανηγυριστάς καί εἰς ὅλους τούς τιμῶντας καί εὐλαβουμένους τόν προστάτη τῆς ἱεραῶς ταύτης Μάνδρας, τόν ἅγιο Νικόλαο, πρός τόν ὁποῖον καί ἐκφράζω τήν εὐγνωμοσύνη μου, διότι μέ ἀξίωσε διά τῆς εὐγενοῦς προσκλήσεως τοῦ πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου νά ἱεουργήσω καί πάλι ἐπί τῆ παμφαεῖ μνήμη του εἰς τήν Μονήν αὐτήν πού τόν ἔχει προστάτη καί φύλακα καί μεσίτη πρός Θεόν ἀκαταίσχυντο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟ
ΓΕΡΟΝΤΑ ΓΕΩΡΓΙΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗ,
ΤΟΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ^(*)

*Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου*

Ἄγιε Ἡγούμενε, ἀγαπητοὶ πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ
προσκυνητές.

Πολλὰ εἶναι ἐκεῖνα πού μέ συνδέουν μέ τήν Ἱερά
αὐτή Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, καί πρὶν ἀκόμη
ἐγκατασταθῆ ἡ νέα ἀδελφότητα ὑπὸ τόν μακαριστό
Ἡγούμενο, τόν π. Γεώργιο.

Ἦμουν τακτικός προσκυνητῆς τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς
Μονῆς ἀπό τήν δεκαετία τοῦ '60, ἀλλά ἰδιαίτερος
συνδέθηκα μέ τήν Ἱερά αὐτή Μονή ἀπό τότε πού ἐγ-
καθιδρύθηκε ἡ νέα ἀδελφότητα ὑπὸ τήν φωτισμένη
καθοδήγηση τοῦ καθηγουμένου αὐτῆς, τοῦ μακαρι-
στοῦ Γέροντος π. Γεωργίου, τόν ὁποῖον ἐγνώριζα ἀ-
πό τότε πού ἤμουν φοιτητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.
Διέμενε στήν Ἀθήνα καί διακρινόταν ὡς λαϊκός ἀκόμη
θεολόγος γιά τήν λιπαρά γνώση τῆς Ὁρθοδόξου θεο-

(*) Λόγος (ἀπομαγνητοφωνημένος) ἐκφωνηθεῖς στήν τράπεζα τῆς Ἱε-
ρᾶς Μονῆς μας στίς 8/21 Μαρτίου 2015.

λογίας, αλλά και τήν αγάπη τήν όποίαν είχε και για τήν Έκκλησία, τόν Θεό και τούς ανθρώπους, όπως και για τό εκκλησιαστικό φρόνημα τό όποίο τόν διακατείχε.

Άπό τότε πού έγινε Ήγούμενος στήν Ήερά αυτή Μονή και έρχόμουν μέ τόν μακαριστό Γέροντά μου, τόν Μητροπολίτη Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας κυρό Καλλίνικο, είχα περισσότερη έπικοινωνία μαζί του, και μπορώ νά πώ ότι ή Ήερά Μονή του Όσίου Γρηγορίου αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι τής δικής μου ζωής και τής μοναχικής μου ζωής. Συνέδεσα τήν μοναχική μου πολιτεία μέ τούς πατέρας του Άγίου Όρους, ιδιαιτέρως δέ μέ τόν π. Σπυρίδωνα από τήν Νέα Σκήτη, όπου για ένα διάστημα άσκήθηκα στήν μοναχική ζωή, και έπειδή ό μακαριστός π. Σπυρίδων συνδεόταν μέ τήν Ήερά αυτή Μονή, γι' αυτό έρχόμουν πολλές φορές στό Μοναστήρι.

Έτσι ένα μεγάλο κομμάτι τής μοναχικής ζωής, ως χαρισματικής καταστάσεως, όσο μπόρεσα και έγώ νά ζήσω, τό πέρασα στήν Ήερά αυτή Μονή. Ίδιαιτέρως μιά φορά πού παρέμεινα δεκαπέντε περίπου ήμέρες, αισθανόμουν ότι όλα μιλούσαν για τόν Θεό. Αισθανόμουν τήν Χάρη και τήν ένέργεια του Θεού σέ όλη αυτή τήν περιοχή, όπουδήποτε και άν πήγαινα, είτε στό κελλί είτε στήν Έκκλησία ή και στους κήπους άκόμη τής Ήεράς Μονής, είτε άνέβαινα στά σπήλαια πού ήταν γύρω από τήν Ήερά Μονή. Παντου έβλεπα

τήν ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, αὐτό πού λέγει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, τούς λόγους τῶν ὄντων. Καί ξέρουμε ὅτι οἱ λόγοι τῶν ὄντων δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ζωοποιεῖ ὅλη τήν κτίση. Ὅταν κανεῖς μέ τήν Χάρη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί μέ τίς προσευχές τῶν ἁγίων Πατέρων ἀναπτύσσεται ἐσωτερικά, τότε ξαφνιάζεται ἀπό αὐτό πού αἰσθάνεται καί βλέπει νά ὑπάρχη σέ ὅλη τήν κτίση, αὐτήν τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Πάντως οἱ λόγοι τῶν ὄντων, ὅπως διδάσκει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, δέν εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ τήν ὁποία αἰσθάνεται κανεῖς διανοητικά, ἀλλά εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ τήν ὁποία βιώνει κανεῖς. Δηλαδή, μετέχουμε τῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐπίσης μετέχουμε τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα τά γεγονότα πού γίνονται μέσα στήν Ἐκκλησία δέν εἶναι ἐξωτερικά γεγονότα, ἀλλά εἶναι ἐσωτερικά βιώματα. Ὅταν ἀναπτύσσεται μέσα μας αὐτό πού λέμε καρδιά, ὁ ἐσώτατος πυρήνας τῆς ὑπάρξεώς μας, ὁ «ἔσω ἄνθρωπος», γιά τόν ὁποῖον κάνει λόγο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τότε κανεῖς βλέπει σέ ὅλη τήν κτίση αὐτήν τήν ἐνέργεια, τήν δημιουργική ἐνέργεια, τήν συνεκτική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καί τήν ζωοποιό ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Ἐπομένως, ἐδῶ στό Μοναστήρι ἀναπτύχθηκε ἓνα μεγάλο κομμάτι τῆς μοναχικῆς καί τῆς ἱερατικῆς μου διακονίας. Εἶναι ἡ δεύτερη φορά πού ἔρχομαι ὡς Μητροπολίτης στό Μοναστήρι αὐτό. Τό 2000 μέ εἶχε καλέσει ὁ μακαριστός Γέροντας νά προστώ τῆς πανηγύρεως τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας. Ἔρθα ἐδῶ καί χάρηκα πάρα πολύ. Μέ ὑποδέχθηκε, ὅπως ὑποδεχόταν ὅλους, μέ πολύ μεγάλη ἀγάπη καί σεβασμό, ἐπειδῆ διακρινόταν γιά τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα καί τό Ὁρθόδοξο ἦθος. Ἦταν ἓνας μεγάλος Γέροντας ὁ Γέροντάς σας, τόν ξέρατε καλύτερα ἀπό μένα, ἐσεῖς τόν ζήσατε ἐδῶ στό Μοναστήρι. Ἐγώ ἐκεῖνο πού μπορῶ νά πῶ εἶναι ὅτι κοντά του ἔζησα αὐτήν τήν ἀρχοντική ἀγάπη, τό τί εἶναι ὁ Θεός, πῶς μᾶς ἀγαπᾶ παρα τήν ἀναξιότητά μας.

Ὅταν ἔβλεπε κανεῖς τόν Γέροντα καί συζητοῦσε μαζί του, διέκρινε τήν ὅλη ἐσωτερική διάθεσή του. Ἦταν ἓνας αὐθόρμητος ἄνθρωπος, καί θά ἔλεγα ὅτι σέ αὐτόν δέν ὑπῆρχε ἡ διάσταση καί ἡ διάσπαση μεταξύ τοῦ φαίνεσθαι καί τοῦ εἶναι, ἀλλά αὐτό πού ἦταν μέσα του αὐτό φαινόταν καί ἔξω. Δέν ἦταν ὑποκριτής, νά δείχνη δηλαδή ἐξωτερικά κάτι ἄλλο καί ἄλλο νά εἶναι μέσα του. Εἶχε, βέβαια, κρυφή ἀρετή, ἀλλά αὐτή ἡ κρυφή ἀρετή φαινόταν καί ἐξωτερικά.

Ἐβλεπα, ὅταν τόν συναντοῦσα, ὅτι φαινόταν αὐτό στά μάτια του, τά ὁποῖα ἦσαν πύρινα μάτια, φλογισμένα, καί ἐξέφραζαν αὐτό τό βάθος τῆς καρδίας

του. Καθώς επίσης φαινόταν και στό στόμα του πού ἦταν πάρα πολύ γλυκό, και ὅταν τό ἄνοιγε γιά νά μιλήση ἦταν ὅλο γλύκα. Ὁ Γέροντας εἶχε πάντοτε ἕνα γλυκό λόγο. Καί ὁ πυρήνας τῶν ματιῶν και τοῦ στόματός του, ἀπό τόν ὁποῖον προέρχονταν αὐτά, ἦταν ἡ καρδιά του.

Ὁ μακαριστός Γέροντας εἶχε ἐσωτερικά βιώματα. Ἀνεπανάληπτες θά εἶναι οἱ θεῖες Λειτουργίες τίς ὁποῖες ἔζησα μαζί του, και ἔβλεπα πόσο ζοῦσε σάν μικρό παιδί τήν θεία Λειτουργία. Ἦταν σοφός, πράγματι, κατά κόσμον και ἤξερε τήν ἀνθρώπινη γνώση και τήν θεολογία τῶν Πατέρων, ἀλλά εἶχε και ἐσωτερικά βιώματα. Ἦταν σάν μικρό παιδί στήν καρδιά του, δηλαδή συνεδύαζε τήν σοφία κατά κόσμον, τήν παιδικότητα κατά Θεόν, ἦταν ὅλος ἀγάπη και ἀρχοντιά και εὐγένεια. Ἔτσι τόν αἰσθανόμασταν ἐμεῖς, ὅταν ἐρχόμασταν ἐδῶ στό Μοναστήρι. Ἦταν πράγματι ἕνας οἰκουμενικός ἄνθρωπος.

Ἐπίσης ἦταν θεολόγος, ὁ ὁποῖος γνώριζε τήν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας πάρα πολύ καλά και εἶχε στερεές βάσεις. Ἦταν Ἀγιορείτης, ὁ ὁποῖος θά ἔλεγα ὅτι ἀφομοιώθηκε ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος ἢ ἀφομοίωσε τό Ἅγιον Ὄρος. Δέν προσπάθησε νά δώση κάτι στό Ἅγιον Ὄρος, νά ἀλλοιώση τό Ἅγιον Ὄρος, νά δώση σέ αὐτό τήν δική του παράδοση και τήν δική του σφραγίδα, ἀλλά μάλλον ἡ σφραγίδα τοῦ Ἁγίου Ὁρους τέθηκε ἐπάνω του.

Ἀγαποῦσε πολύ τό Ἅγιον Ὅρος, καί μπορῶ νά σᾶς πῶ ὅτι ἀπό ἐκείνον ἄκουγα γιά πρώτη φορά ὅτι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμαῆς ἦταν Ἀγιορείτης. Καί ὅταν ἔγραφα τό βιβλίο γιά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμαῆ, τόν χαρακτήρισα Ἀγιορείτη, ἀκριβῶς ὅπως τό ἄκουσα ἀπό τόν Γέροντα, τόν π. Γεώργιο. Μιλοῦσε γιά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμαῆ ὡς Ἀγιορείτη. Ὁ ἴδιος ἐξέφραζε αὐτήν τήν ἐμπειρία καί τήν παράδοση τοῦ Ἁγίου Ὅρους, μέ ταπείνωση δέχθηκε ὅλη τήν ζωή τῶν ἀγίων Πατέρων, ζητοῦσε τίς εὐχές τους, ζητοῦσε νά μάθῃ κάτι ἀπό τήν πείρα τους, καί ἐπομένως δέν προσέθεσε κάτι στό Ἅγιον Ὅρος, ἀλλά πήρε ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος καί τό ἀφομοίωσε μέσα του καί ἔγινε πραγματικά ἓνας Ἀγιορείτης.

Ὅλη αὐτήν τήν ἐμπειρία καί τήν γνώση πού εἶχε ἀποκτήσει τήν μετέφερε σέ αὐτό τό Μοναστήρι, σέ σᾶς, στούς πατέρας καί ἀδελφούς τῆς Μονῆς, τούς ὁποίους ἀγαποῦσε ἀπεριόριστα, καί στούς προσκυνητάς. Νομίζω στήν δική του περίπτωση φαίνεται αὐτό πού βλέπουμε στούς Ἁγίους μας, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξία δέν εἶναι κάτι τό ἀφηρημένο, δέν εἶναι ἓνα ἰδεολόγημα οὔτε ἀπλῶς μιᾶ θεολογία πού λέγεται Ὁρθόδοξη, ἀφοῦ δέν νοεῖται Ὁρθόδοξη θεολογία χωρίς τήν Ἐκκλησία. Ἡ θεολογία εἶναι ἡ φωνή τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ χῶρος στόν ὁποῖον ἀναπτύσσεται ἡ Ὁρθόδοξη θεολογία. Καί φυσικά, ὅταν λέμε Ὁρθόδοξη θεολογία, ἐννοοῦμε τούς πνευματι-

κούς Πατέρες πού ἔχουν μέσα τους τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί προσπαθοῦν αὐτό νά τό μεταδώσουν καί σέ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θέλουν νά τήν δεχθοῦν.

Ἄλλωστε, πάντοτε ἡ πνευματική ζωὴ εἶναι καρπός συνεργείας, μέ τήν ἀποψη ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐνεργεῖ καί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος πού συνεργεῖ. Ὅταν μιλάμε στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γιά συνέργεια, δέν ἐννοοῦμε ὅτι βάζει ὁ Θεός τό 50% καί ἐμεῖς βάζουμε τό ἄλλο 50%. Πάντοτε ὁ Θεός ἐνεργεῖ, Αὐτός εἶναι ὁ ἐνεργῶν ἐν πᾶσι. Ἐμεῖς ἀνταποκρινόμαστε σέ αὐτήν τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό καί λεγόμαστε καί εἶμαστε συνεργοῦντες. «Μή εἰς κενόν τήν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς», ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορ. στί 1). Ὁ Θεός μᾶς ἀγαπᾶ, μᾶς στέλλει τήν Χάρη Του, καί ἐμεῖς ἐκεῖνο τό ὁποῖο πρέπει νά κάνουμε εἶναι νά ἀνταποκριθοῦμε σέ αὐτήν, ὥστε νά ἀφήσουμε τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ νά ἐνεργήσῃ μέσα στήν ὑπαρξή μας, γιά νά ἀναγεννηθοῦμε, νά ἀναπτυχθῇ αὐτός ὁ «ἔσω ἄνθρωπος».

Εἶναι γνωστόν αὐτό πού λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι μέσα στήν καρδιά μας ὑπάρχει ὁ «ἔσω ἄνθρωπος». Εἶναι ὁ «ἔξω ἄνθρωπος» καί ὁ «ἔσω ἄνθρωπος». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος αἰσθανόταν ὅτι, ὅταν γνώρισε τόν Χριστό καί ἀναγεννήθηκε ἐν Πνεύματι, μέσα του ἀναπτύχθηκε κάτι ιδιαίτερο πού δέν τό εἶ-

χε προηγουμένως, γι' αυτό και ώμιλοῦσε –τρεις φορές τουλάχιστον στίς ἐπιστολές του– γιά τόν «ἔσω ἄνθρωπο» (Ρωμ. ζ' 22, Β' Κορ. δ' 16, Ἐφ. γ' 16).

Καταλάβαινε, δηλαδή, ὅτι μέσα του ὑπῆρχε κάποια ἄλλη ἐνέργεια. Εἶναι αὐτό πού ἀργότερα ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος θά τό παρουσίαζε μέ τήν εἰκόνα τῆς ἐγκύου γυναικός, γιά νά χαρακτηρίση τόν πνευματικό ἄνθρωπο. Ὅπως ἡ γυναίκα αἰσθάνεται μέσα της ὅτι ἔχει ἔμβρυο καί τό καταλαβαίνει πάρα πολύ καλά ἀπό τά σκιρτήματά του, ἔτσι καί ὁ ἄνθρωπος τῆς θείας Χάριτος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, αἰσθάνεται ὅτι ἔχει μέσα του αὐτήν τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ ὡς ἔμβρυο. Ἔτσι γίνεται ἡ ἀναγέννηση, καί ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τά «βρεφοπρεπῆ σκιρτήματα» τοῦ Χριστοῦ μέσα στήν καρδιά του.

Νομίζω, ὅτι αὐτό πού λέμε Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, οὐσιαστικά εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι Πατέρες, αὐτοί εἶναι οἱ φορεῖς τῆς Ἀποκαλύψεως. Εἶναι οἱ Πατέρες οἱ ὁποῖοι ἀνακάλυψαν τήν νοερά ἐνέργεια μέσα τους, γιατί, σύμφωνα μέ τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι λογική καί νοερά, ἔχει νοῦ καί λόγο. Ἡ ἐνέργεια αὐτή, ἡ νοερά ἐνέργεια, ἐνεργοποιεῖται στόν κατά Θεόν ἀναγεννημένο ἄνθρωπο μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ὅποιος μέσα του αἰσθάνεται αὐτήν τήν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί γνωρίζει τόν «ἔσω ἄνθρωπο», στήν

συνέχεια είναι πυρπολημένος από αυτήν την αγάπη του Θεού και την μεταδίδει σε αυτούς που την ζητούν.

Ουσιαστικά Πνευματικός Πατέρας είναι εκείνος ο οποίος έχει ανεπτυγμένη με την Χάρη του Θεού την νοερά ενέργεια μέσα του, και αναπτύσσεται αυτό που λέμε νοερά προσευχή. Αυτός ο Πνευματικός Πατέρας, όταν εντοπίσει τις σπίθες της Χάριτος του Θεού που υπάρχουν στους ανθρώπους που τον πλησιάζουν, τότε τους ανάβει αυτές τις σπίθες που υπάρχουν μέσα τους και τους πυρπολεί, τους μεταδίδει αυτήν την φλόγα, την φωτιά της πίστεως, της αγάπης για τον Θεό. Αυτό σημαίνει Πνευματικός Πατέρας. Είναι εκείνος ο οποίος έχει ανεπτυγμένη αυτήν την ενέργεια, την νοερά ενέργεια, έχει γνωρίσει τον έσω άνθρωπο, και στην συνέχεια την αναπτύσσει ακόμη περισσότερο στους άλλους που τον πλησιάζουν, τους μεταδίδει αυτήν την ενέργεια και κάνει και τους άλλους να γεμίζουν με την Χάρη του Παναγίου Πνεύματος, με αγάπη για τον Θεό, με την προσευχή, με όλη την έσωτερική ζωή.

Νομίζω ότι ένας τέτοιος Γέροντας ήταν ο μακαριστός Γέροντάς σας και Γέροντάς μας και Γέροντας όλκληρης της Όρθοδοξίας και πολλών Μοναστηριών και ανθρώπων οι οποίοι αγαπούν τον Θεό. Είχε ανακαλύψει αυτήν την έσωτερική ζωή και την μετέδιδε στους άλλους είτε με τό λόγο του είτε με την

διδασκαλία του είτε μέ τήν έξομολόγηση, τήν όποίαν έκανε, και τήν έπικοινωνία πού είχε μέ τούς άλλους είτε μέ τήν παρουσία του, και άναβε συνεχώς λαμπάδες.

Είναι αυτό πού έλεγε ό άγιος Γρηγόριος ό Παλαμᾶς για τήν άποστολική παράδοση και διαδοχή. Τήν ήμέρα τής Πεντηκοστής άναψε μιά πολύ μεγάλη λαμπάδα στους άγίους Άποστόλους και, όπως τήν ήμέρα του Πάσχα μεταδίδουμε τό φώς τής Άναστάσεως από λαμπάδα σέ λαμπάδα, έτσι από τότε μέσα από τούς Άποστόλους, τούς Πατέρες, τούς Έπισκόπους μεταδίδεται από γενιά σέ γενιά ή χάρη τής Άρχιερωσύνης και τής Ίερωσύνης, μεταδίδεται ή χάρη τής μοναχικής πολιτείας, γενικότερα ή χαρισματική ζωή τής Έκκλησίας μας. Αυτό έκανε ό μακαριστός Γέροντας.

Και τό Μοναστήρι αυτό αλλά και αυτή ή τράπεζα στην όποία βρισκόμαστε τώρα έγινε, θά έλεγα, ένα υπερῶο τής Πεντηκοστής, έγινε μιά Ίερά Μονή μέσα στην όποία οί μοναχοί προσεύχονταν, μετανοούσαν κατ' αρχάς. Γιατί ό μακαριστός Γέροντας μιλούσε πάρα πολύ για τήν μετάνοια, και ή μετάνοια είναι καρπός τής Χάριτος του Άγίου Πνεύματος, άφοῦ δέν μπορεί ό σαρκικός άνθρωπος νά μετανοήση, αλλά μετανοεί μόνον εκείνος πού είναι κάτω από τήν ενέργεια τής Χάριτος του Άγίου Πνεύματος. Έτσι τό Μοναστήρι αυτό έγινε ένα υπερῶο τής Πεντηκοστής

για πολλούς μοναχούς, προσκυνητές, Ἐπισκόπους. Ξέρω ὅτι ἔρχονταν πολλοί Ἐπίσκοποι καί ἐξομολογοῦνταν στόν Γέροντα.

Ἐκεῖνο τό ὅποιο βλέπουμε, καί τό ἔβλεπα κι ἐγώ συνεχῶς στόν μακαριστό Γέροντα, εἶναι ὅτι εἶχε καταλάβει πάρα πολύ καλά τί θά πῆ νά συνάπτη κανεῖς προσωπική διαθήκη μέ τόν Θεό καί ὅτι αὐτή ἡ προσωπική διαθήκη πρέπει νά εἶναι διαθήκη αἰώνια. Καθένας ἀπό μᾶς ἀρχίζει τήν χριστιανική του ζωή μέ τό Βάπτισμα. Ἀργότερα ὅμως μέ τήν μετάνοια, ὅταν συνειδητοποιῆ τί ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἁμαρτία καί ὅταν γινόμαστε μοναχοί, τότε συνάπτει μιά προσωπική διαθήκη μέ τόν Θεό.

Ξέρουμε πολύ καλά τόσο ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη ὅσο καί ἀπό τήν Καινή Διαθήκη ὅτι κάθε διαθήκη συνεπάγεται ὁμολογία πίστεως καί ἔκχυση αἵματος. Διότι, ὅταν κατέβηκε ὁ Μωϋσῆς ἀπό τό Ὅρος Σινά καί ἔδωσε τόν Νόμο, τήν Παλαιά Διαθήκη, τότε διέταξε νά σφαγοῦν σφάγια καί πῆρε τό αἷμα καί ράντισε τίς πλάκες τῆς Διαθήκης καί στήν συνέχεια διέταξε νά γίνῃ γεῦμα. Αὐτό ἀκριβῶς σημαίνει διαθήκη. Διαθήκη σημαίνει νόμος, ραντισμός αἵματος καί στήν συνέχεια γεῦμα.

Αὐτό ἔκανε καί ὁ Χριστός στόν Γολγοθᾶ. Ἔδωσε τόν νόμο Του, τήν διδασκαλία Του, καί μετά στόν Μυστικό Δεῖπνο εἶπε: «Λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τό σῶμά μου», «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ

ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς καινῆς διαθήκης» (Ματθ. κσ' 26-28). Αυτό πού ἔγινε στήν Παλαιά Διαθήκη δηλαδή, πού συνδέεται ὁ νόμος μέ τόν ραντισμό τοῦ αἵματος καί τό γεῦμα, αὐτό γίνεται καί στήν Καινή Διαθήκη. Ἔχουμε προσφορά νόμου, λόγου, στήν συνέχεια ἔκχυση αἵματος, τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί φυσικά ἀκολουθεῖ τό δεῖπνο τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Καθένας ἀπό μᾶς ἔχει συνάψει αὐτήν τήν προσωπική διαθήκη μέ τόν Θεό. Ὅμως αὐτή ἡ διαθήκη θέλει αἷμα, ὄχι μόνο τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί τό δικό μας αἷμα. Καί δικό μας αἷμα εἶναι ὁ ἀγώνας, ἡ θυσία, τά δάκρυα, ὁ πόνος καί ὅ,τιδήποτε κάνουμε γιά νά ἐκφράσουμε τήν ἐπιθυμία μας γιά νά θεραπευθοῦμε, νά ἀλλοιωθοῦμε πνευματικά. Καί τό δεῖπνο εἶναι τό Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Εἶναι γνωστόν τό πατερικό λόγοι: «δός αἷμα, λάβε πνεῦμα». Ὅσο αἷμα θά δίνουμε γιά τόν Θεό τόσο Ἅγιο Πνεῦμα καί Χάρη θά λαμβάνουμε.

Νομίζω ὅτι στήν περίπτωση τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος ἰσχύει αὐτό πού ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἐάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλούς πατέρας· ἐν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ διά τοῦ εὐαγγελίου ἐγώ ὑμᾶς ἐγέννησα» (Α' Κορ. δ' 15). Εἶχατε ὅλοι σας πολλούς δασκάλους στήν ζωή σας, ἀπό τήν ἄποψη ὅτι διαβάσατε διάφορα βιβλία, δέχεστε προσκυνητές, λαμβάνετε τήν εὐχή διαφόρων

συγχρόνων Γερόντων ἢ Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, ἀλλά γιά σᾶς ἕνας εἶναι ὁ Πνευματικός Πατέρας πού σᾶς γέννησε. Ὑπάρχουν πολλοί διδάσκαλοι, ἀλλά ὁ μακαριστός Ἡγούμενος Γεώργιος σᾶς γέννησε πνευματικά διά τοῦ Εὐαγγελίου: «Διά τοῦ εὐαγγελίου ἐγώ ὑμᾶς ἐγέννησα». Σᾶς μετέδωσε τήν εὐαγγελική ζωή, τήν πράξη, ὅχι μόνο τήν διδασχή, σᾶς μετέδωσε ὁλόκληρη τήν εὐαγγελική ὑπαρξή του καί σᾶς γέννησε κατά Χριστόν.

Πολλές φορές θά μπορούσε καί ἐκεῖνος νά ἐπαναλαμβάνη αὐτό πού ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «τεκνία μου, οὐς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστός ἐν ὑμῖν» (Γαλ. δ' 19). Πόνεσε πάρα πολύ ὁ ἀείμνηστος Γέροντας γιά νά σᾶς ἀναγεννήση, ἀλλά νομίζω τώρα χαίρεται ἀπό τούς οὐρανοῦς, διότι βλέπει τήν ἀδελφότητα νά εἶναι ἐνωμένη καί ἀγαπημένη.

Ἐμένα μέ συνετάραξαν οἱ λόγοι πού διάβασα στό περιοδικό σας, πού σᾶς εἶπε πρῖν τήν ἐκλογή τοῦ νέου Ἡγουμένου καί ἐν ὄψει τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀπό τόν κόσμον αὐτόν, ὅτι θά ἤθελε τό Μοναστήρι αὐτό νά εἶναι ἐνωμένο καί ὅτι σέ ὄλη του τήν ζωή προσπάθησε νά κρατήσῃ αὐτήν τήν ἐνότητα τῆς Ἱερῶς Μονῆς καί τήν ἀγάπη μεταξύ σας. Καί σᾶς εἶπε ὅτι δέν θά ἤθελε νά ὑπάρξουν διασπάσεις, ἀλλά νά ὑπάρχῃ ἐνότητα κάτω ἀπό τόν νέο Ἡγούμενο, ὁ ὁποῖος θά ἐκλεγῆ.

Παρατηρῶ δέ μέ πολύ μεγάλη συγκίνηση ὅτι κρα-
τᾶτε αὐτόν τόν τελευταῖο λόγο τοῦ Γέροντά σας καί
ἐκλέξατε νέο διάδοχο, νέο Πνευματικό Πατέρα, νέον
Ἑγούμενο, τόν ὁποῖον ἀγαπᾶτε καί σέβετε, καί ἐ-
κείνος σᾶς ἀγαπᾶ καί σᾶς σέβεται. Στό Μοναστήρι
αὐτό ἐξελέγη ἕνας νέος Ἑγούμενος, διάδοχος τοῦ
μεγάλου ἐκείνου Γέροντος, μέσα ἀπό τά σπλάγχνα
αὐτῆς τῆς ἀδελφότητος, πού ἔχει τό ἴδιο πνεῦμα,
τήν ἴδια παράδοση, καί νομίζω ὅτι τό Μοναστήρι
αὐτό τώρα περισσότερο θά προοδεύση.

Πολλές φορές, ὅταν ἕνα ἀγαπητό μας πρόσωπο
φεύγη ἀπό τόν κόσμον αὐτόν, αἰσθανόμαστε ὡς ὀρ-
φανοί. Ἐγώ νά σᾶς πῶ τό δικό μου παράδειγμα. Ζοῦ-
σα μέ ἕναν ἅγιο Ἐπίσκοπο, τόν Μητροπολίτη Ἐδέσ-
σης Καλλίνικο, ὁ ὁποῖος ἦταν γνωστός σέ ὅλους σας,
σέ πολλούς ἀπό σᾶς μᾶλλον, μέ τόν ὁποῖον ἔζησα δε-
καπέντε (15) χρόνια μέσα στήν Ἱερά Μητρόπολη καί
ἤμουν τό κατ' ἐξοχήν πνευματικό του παιδί. Βεβαίως
καί ὁ Μητροπολίτης, νῦν διάδοχός του, Ἐδέσσης Ἰω-
ήλ ἦταν πνευματικό του παιδί καί συνεργάτης του,
ἀλλά δέν ἔμενε στήν Μητρόπολη—ἐκείνος εἶχε Πνευ-
ματικό Πατέρα, μέ τήν στενή ἔννοια τοῦ ὄρου, τόν
ἀείμνηστο π. Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο— ἀλλά ἀγα-
ποῦσε τόν Καλλίνικο καί ἐκείνος τόν ἀγαποῦσε, ἀ-
φοῦ τόν χειροτόνησε καί Διάκονο καί Πρεσβύτερο.
Ὅμως ἐγώ ἔμενα στήν Μητρόπολη μαζί του, εἶδα

τήν ζωή του, τήν ἀγγελική του πολιτεία· ἦταν ἕνας ἀσκητής Ἐπίσκοπος.

Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νά φύγη ἀπό τόν κόσμον αὐτόν –έτοιμάσθηκα, εἶναι ἀλήθεια, μέ τήν ἀσθενεία του περίπου ἑπτά (7) μῆνες– ἀλλά ὅταν ἐκοιμήθη καί ἔγινε ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία, αἰσθάνθηκα ὅτι ἔμεινα τελείως μόνος μου. Ἄν ὑπάρχει μιὰ ἀδελφότητα, ὑπάρχουν οἱ ἄλλοι ἀδελφοί καί συνεχίζουν τόν δρόμο τους. Ἐγώ ἤμουν τελείως μόνος μου. Καί εἶπα: «Θεέ μου, τώρα τί θά κάνω χωρίς Γέροντα στήν ζωή μου;». Καί αὐτό περίπου κράτησε τρεῖς (3) ὥρες, τήν ἐπόμενη ἡμέρα τῆς κηδείας του· αἰσθάνθηκα σάν νά ἤμουν μέσα σέ ἕνα σκοτάδι. Ἀμέσως ὅμως μετά εἶπα: «Ἐκοιμήθη ὁ Γέροντάς μου, μέ ἀγαποῦσε, τόν ἀγαποῦσα, τώρα εἶναι στούς οὐρανοῦς καί, ἐφ' ὅσον εἶναι στούς οὐρανοῦς, θά μέ προστατεύη καί θά μέ εὐλογῇ». Καί ἀμέσως πῆρα μπροστά, καί ἀπό τότε αἰσθάνομαι περισσότερο τήν εὐλογία του, παρά ὅσο ζοῦσε. Γενικῶς πέρασα πάρα πολλές δυσκολίες μετέπειτα στήν ζωή μου, ἀλλά εἶχα καί ἔχω πάντοτε κοντά μου τόν ἀείμνηστο Γέροντά μου.

Τό ἔλεγα καί δέν μέ πίστευαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι «ἐγώ αἰσθάνομαι τήν παρουσία τοῦ Γέροντός μου τώρα καί τήν εὐλογία του περισσότερο ἀπό ὅσο ὅταν ζοῦσε». Ἄλλωστε ἔχω καί ἀγιογραφική τεκμηρίωση. Οἱ Μαθητές εἶχαν τρία χρόνια κοντά τους τόν Χριστό, τόν ἀγαποῦσαν, τόν σέβονταν, πικράθηκαν ὅταν

έβλεπαν ότι ο Χριστός θα σταυρωθῆ, ἀλλά Ἐκεῖνος τούς εἶπε: «Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς», ἀλλά «ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς» (Ἰω. ιδ' 18). Καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Μαθητές ἐνώθησαν μέ τὸν Χριστό καί ἔγιναν μέλη τοῦ Σώματός Του.

Μέχρι τὴν Πεντηκοστή τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἦταν ἔξω ἀπὸ αὐτούς, ἐνῶ ἡ Χάρις πού τούς ἔδινε ἦταν ἔσωθεν. Ἀλλά τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ἐνώθησαν καί μέ τὸ ἀναστημένο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἔγιναν μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καί δέν αἰσθάνθηκαν ποτέ ὀρφανοί. Ἐμεῖς δέν πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει μιά ἀόρατη Ἐκκλησία τὴν ὁποία δέν βλέπουμε καί μιά ὀρατὴ Ἐκκλησία τὴν ὁποία βλέπουμε, ὅπως λένε οἱ Προτεστάντες, ἀλλά πιστεύουμε ὅτι μιά εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἐχει βέβαια τὴν ἀόρατη ὄψη τῆς καί τὴν ὀρατὴ, ἀλλά μιά εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Εἶναι Ἐκκλησία ἀγγέλων καί ἀνθρώπων, ζώντων καί κεκοιμημένων, καί ἐπομένως ἀκούγεται μέσα στὴν Ἐκκλησία ἓνα παναρμόνιο ᾄσμα.

Νομίζω ὅτι ὁ Γέροντάς σας θά εἶναι πολὺ πιό κοντά σας ἀπὸ ὅ,τι ἦταν ὅσο ζοῦσε, ἀρκεῖ νά ἔχουμε ἐμεῖς τὴν διάθεση νά παραμείνουμε σέ ἐκεῖνα τὰ ὁποία ἐκεῖνος μᾶς δίδασκε καί νά ζοῦμε σύμφωνα μέ τὸ ἅγιο παράδειγμά του καί τὴν ἀγία του ζωὴ. Καί ἐάν ἔχουμε αὐτὴν τὴν ἐπικοινωνία ἐμεῖς διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν λόγων του, τότε καί ἐκεῖνος ποτέ

δέν θά λείψῃ, καί θά προσεύχεται καί θά παρακαλῆ
γιά ὄλους μας.

Θέλω νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τήν φιλοξενία, τήν
ὁποία μοῦ παρείχατε ἀπό χθές μέχρι σήμερα, ἀβρα-
μιαία φιλοξενία. Θέλω νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τήν
θεία Λειτουργία, τήν ὁποίαν ἐπιτελέσαμε σήμερα.
Καί θά ἤθελα νά εὐχηθῶ νά παραμείνετε –ὅπως καί
παραμένετε, δέν χρειάζεται νά τό εὐχηθῶ– σέ αὐ-
τά τά ὁποία ἀκούσατε ἀπό τόν μακαριστό Γέροντά
σας.

Ἐδῶ σέ αὐτήν τήν τράπεζα ἀκούστηκε μεγάλη,
ύψηλή θεολογία. Λίγα Μοναστήρια στήν Ὁρθόδοξη
Ἐκκλησία ἔχουν τήν εὐλογία νά ἀκοῦνε λόγο θεολο-
γικό. Στήν Ἱερά αὐτή Μονή ἀκούστηκε ὑψηλός λό-
γος θεολογικός. Σέ κάθε σύναξη, σέ κάθε ὁμιλία,
σέ κάθε πανήγυρη, πέρα ἀπό τίς ἀναγνώσεις τῶν
ἀγίων Πατέρων, ἀκούσατε θεολογία ὑψηλή, ὄχι ἀπό
ἀπόψεως διανοητικῆς, ἀλλά ἀπό ἀπόψεως χαρισμα-
τικῆς. Γιατί ὁ μακαριστός Γέροντας εἶχε μεγάλο χά-
ρισμα μέ πάρα πολύ ὠραῖο τρόπο νά παρουσιάζῃ
τήν βιωματική ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρακαλῶ νά εὐχεσθε καί γιά μένα καί γιά μᾶς
τούς Ἐπισκόπους νά εἴμαστε καί ἐμεῖς ὅπως μᾶς θέ-
λει ὁ Θεός, μέσα στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας,
ὥστε νά δοξάζεται τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ
Θεοῦ.

Ὁ Θεός νά εἶναι πάντοτε μαζί μας!

**ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ
ΑΡΧΙΜ. π. ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΝ
ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ^(*)**

*Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος
κ. Νικολάου*

Τό ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ πολυσεβάστου Προηγουμένου τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου μακαριστοῦ π. Γεωργίου συνήγαγε πάντας ἡμᾶς τοὺς τιμῶντας καί ἀγαπῶντας τήν μνήμην του, διά νά καταθέσωμεν τήν τιμήν τῆς καρδίας μας πρός τό σεπτόν πρόσωπόν του, νά προσευχηθῶμεν κατά τά διατεταγμένα τῆς Ἀγιορειτικῆς λειτουργικῆς τάξεως διά τήν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς του καί ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς ζωῆς καί τῶν λόγων του νά ἐνισχυθῶμεν εἰς τόν καθημερινόν ἀγῶνα τῆς ἐνθέου ζωῆς.

(*) Ἐξεφωνήθη κατά τό ἐτήσιον μνημόσυνον αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Μονῇ τό Σάββατον 24-5/6-6-2015.

Ἴδου μετὰ τὴν τέλεισιν τῆς Παραδεισίου Θείας καὶ ἀναιμάκτου Μυσταγωγίας μετέβημεν ἀπὸ Τραπέζης εἰς Τράπεζαν. Ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος, εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας κατὰ τὸ Ἁγιογραφικὸν λόγιον «αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν» (Σοφ. Σειρ. μδ' 1). Ἱερουργοῦντες τὸν λόγον σεπτῇ παρακλήσει τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου Ἀρχιμανδρίτου π. Χριστοφόρου, θά φιλοτεχνήσωμεν ἀδεξίως μὲν ἀλλ' ἐγκαρδίως τὴν λάμπουσαν Θείας Χάριτος προσωπικότητα τοῦ μνημονευομένου καὶ μακαριζομένου ἀειμνήστου Γέροντος, ἐν εὐλαβείᾳ ὑπείκοντες εἰς τὴν Ἀποστολικὴν ἐντολήν· «μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν» (Ἐβρ. ιγ' 7).

Ἔχομεν τὴν αἴσθησιν σήμερον, ὅτι ὁ μακαριστὸς Γέρων εἶναι μεθ' ἡμῶν ὡσεὶ παρῶν, ὅχι μόνον διότι τοῦτο διακηρύττει ἡ πίστις τῆς Ἐκκλησίας μας· «οἱ γὰρ δίκαιοι ζῶσι καὶ τεθνηκότες», ἀλλὰ καὶ διότι ἡ τεσσαρακονταετής διακονία του ἐν τῇ Μονῇ κατέλιπε ζωηρά τὰ ἴχνη τῆς ἀγίας διαβάσεώς του, ὥστε τὸ ὄνομά του νὰ ταυτισθῇ ἀπόλυτα μὲ τὴν Ἱεράν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου.

Εὐχαριστοῦμεν τόν Κύριον καί τήν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τήν ἔφορον τοῦ Ἁγιωνύμου τούτου πνευματικοῦ λειμῶνος, διά τό δῶρον τῆς παρουσίας τοῦ εἰρημένου Καθηγουμένου εἰς τόν κόσμον κατά τήν πολυπράγμονα καί πολυτάραχον ταύτην ἐποχήν, εἰς τήν ὁποίαν ἐστάθη ὡς ἰσχυρός λιμενοβραχίων, ἀνακόπτων μέ τόν εὐχυμον καί πειστικόν λόγον του τήν μανίαν τῶν κυμάτων τῆς ἀσεβείας, καί ὡς λιμήν γαλήνιος, ἀναπαύων ναυαγισμένας καί ταλαιπωρημένας ψυχάς.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης ὑπῆρξε μία σπανία καί ἀνεπανάληπτη Ἐκκλησιαστική καί Μοναστική προσωπικότης, διά τήν ὁποίαν θά καυχᾶται τό Ἅγιον Ὄρος ἔσαεί.

Ἄς ἴδωμεν ἐν συντομίᾳ σημαντικά τινά σημεῖα τῆς ζωῆς του, τά ὁποῖα διεμόρφωσαν καί ἐσμίλευσαν τήν προσωπικότητά του, καί ἅς ἐνσκήψωμεν ἐν εὐλαβείᾳ εἰς τόν πλοῦτον τῶν χαρισμάτων, μέ τά ὁποῖα τόν ἐπροίκισεν ὁ Θεός.

Ὁ π. Γεώργιος εἶχε τήν εὐλογίαν νά ἀνατραφῆ εἰς ἐν χριστιανικόν περιβάλλον. Οἱ γονεῖς του νησιῶτες ἐκ καταγωγῆς – ὁ μέν πατέρας ἐκ Κυθήρων ἡ δέ μητέρα ἐκ Νάξου – τοῦ ἐνεστάλαξαν τήν νησιωτικήν εὐλάβειαν καί εὐγένειαν. Ἐχων ἔφρουν πρός τά ἱερά γράμματα, μετὰ τάς ἐγκυκλίους σπουδάς ἐφοίτησεν εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν Ἀθηνῶν καί ἀργότερα παρηκολούθησε μαθήματα Ποιμαντικῆς εἰς τήν Ἀμερικανήν

καί Ἀγγλίαν. Ἐπιστρέψας ὑπηρέτησεν ὡς Βοηθός εἰς τήν ἔδραν τῆς Ποιμαντικῆς καί τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ὑπό τήν ἐπιστημονικήν καθοδήγησιν τοῦ Καθηγητοῦ Κων/νου Μουρατίδου. Τό ἔτος 1972, ἀνταποκρινόμενος εἰς τήν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς θεολόγους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἰερωσύμου τοῦ Α΄, εἰσῆλθεν εἰς τάς τάξεις τοῦ ἀγάμου Κλήρου, καρεῖς Μοναχός εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Πεντέλης καί χειροτονηθεὶς Διάκονος ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰερωσύμου πρὸς μεγάλην ἱκανοποίησιν Καθηγητῶν, Φοιτητῶν καί πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἰς σύντομον χρόνον ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καί ἔστησε τό πνευματικόν του ὀρμητήριον εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Πεντέλης, ἡ ὁποία κατὰ τό σύντομον χρονικόν διάστημα τῆς παραμονῆς του ἐγνώρισεν ἡμέρας πνευματικῆς ἀναλαμπῆς.

Γνωρισθεὶς καί συνδεθεὶς μετὰ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκίδος κυροῦ Νικολάου Σελέντη, ἠκολούθησεν αὐτόν εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Χαλκίδος μέ τήν εὐάριθμον ἐκλεκτὴν Ἀδελφότητα τῶν πρώτων Μοναχῶν του καί ἐγκατεστάθη ὡς Ἡγούμενος εἰς τήν Ἱεράν Μονήν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ, ἡ ὁποία ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐγνώρισε μεγάλην πνευματικὴν ἀκμὴν καί κατέστη πνευματικὸς φάρος διὰ τήν νῆσον Εὐβοίαν. Δυστυχῶς ὁ χρόνος τῆς πνευματικῆς ὠραιότητος κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ ἦτο

συντετμημένος. Ἐνσκηφάσης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταιγίδος τοῦ 1974 μέ τήν ἄδικον ἔκπτωσιν τῶν 12 Μητροπολιτῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦτο καί ὁ Χαλκίδος Νικόλαος, ὁ ἀσυμβίβαστος εἰς τά θέματα τῶν Ἱερῶν Κανόνων Καθηγούμενος Γεώργιος ἔλαβε τήν εὐχὴν τοῦ Νικολάου, ἐγκατέλειπεν ὅλην τήν πνευματικὴν ἐργασίαν τῆς Μονῆς του καί ἐπορεύθη μετὰ τῆς ἑπταμελοῦς Ἀδελφότητός του εἰς τό Ἅγιον Ὄρος, παραδοθεὶς εἰς τήν ἀγκάλην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν μία ἐπιστολή, τήν ὁποίαν ἀπέστειλεν ὁ π. Γεώργιος ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος εἰς τόν ἀσθενοῦντα Μητροπολίτην Νικόλαον, ἡ ὁποία εἶναι δηλωτικὴ τῆς πνευματικῆς σχέσεως καί τοῦ ἱεροῦ συνδέσμου τῶν δύο ἀνδρῶν:

«Ἐπληροφορήθημεν τά τῆς ἐγχειρήσεως καί ἐλυπήθημεν, διότι δέν εἴμεθα πλησίον σας νά συμερισθῶμεν τήν δοκιμασίαν σας. Σᾶς ἔχομεν συνεχῶς εἰς τήν σκέψιν μας καί εἰς τάς ἀναξιόους προσευχάς μας τελοῦντες εἰδικάς θείας λειτουργίας καί παρακλήσεις, ὅπως ἐπίσης καί πολλοί ἄλλοι ἀγιορεῖται πού σᾶς ἀγαποῦν καί σᾶς περιμένουν νά ἐπισκεφθῆτε τό Ἅγιον Ὄρος.

Τόν ὀλίγον χρόνον πού συνεργάσθημεν ἐζήσαμεν μέ ἔντασιν τήν ἀγίαν ἀγάπην σας, τήν Χριστομίμητον ταπεινώσιν σας, τό κλίμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας πού ἀκτινοβολούσατε καί ὅλας τάς ἄλλας

ἀρετάς σας πού ὠφέλησαν πολύ τάς ψυχάς μας καί μᾶς συνέδεσαν μαζί Σας μέ ἓνα ἄρρηκτον καί ἅγιον δεσμόν.

Δι' αὐτό καί τήν δοκιμασίαν σας τήν αἰσθανόμεθα καί ὡς ἰδικήν μας δοκιμασίαν. Αἰσθανόμεθα τοπικῶς μόνον χωρισμένοι. Εἰς τήν καρδίαν μας εἶστε πάντα ὁ Ἐπίσκοπος καί Πατήρ μας.

Δι' αὐτό καί τολμῶμεν τώρα πού διά τῆς δοκιμασίας σας ἐξαγνίζεσθε ἔτι περισσότερον καί προσεγγίζετε τό ἀπρόσιτον Φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος νά παρακαλέσωμεν νά ἐνθυμηθε καί ἐμέ». (Μητροπολίτου Φθιώτιδος Νικολάου, «Νικόλαος Σελέντης, Μητροπολίτης Χαλκίδος», ἐκδ. Ἰ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Λαμία 2011, Β' ἔκδοσις βελτιωμένη, σελ. 205).

Ἐν τῷ μεταξύ, μετά ἓν ἐξάμηνον, ὁ Νικόλαος προσβληθεῖς ἀπό τήν ἐπάρατον, «εὐάρεστος τῷ Θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη καί ζῶν μεταξύ ἀμαρτωλῶν μετετέθη...» (Σοφ. Σολομ. δ' 10) εἰς τήν οὐράνιον πατρίδα, ὁ δέ π. Γεώργιος ὁμοφώνως ἐξελέγη ἀπό τήν Ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου Καθηγούμενος, τοῦ Καθηγουμένου Διονυσίου παραιτηθέντος ὑπέρ αὐτοῦ.

Ἐάν ἡ Ἱερά Μονή Πεντέλης καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρμᾶ Χαλκίδος προσεφέρθησαν διά τόν Γέροντα ὡς τόποι ποιμαντικῆς δραστηριότητος καί πνευματικῆς προσφορᾶς, ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ὑπῆρξε δι' αὐτόν καί τούς μοναχοὺς ἐργα-

στήριον αγιότητας, σκάμμα πνευματικῶν ἀγώνων, γυμναστήριον ψυχῶν διὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν ἔνδυσιν τοῦ καινοῦ, τοῦ ἐναρέτου, τοῦ τελείου «καθ' ὁμοίωσιν Χριστοῦ». Ἡ πνευματικὴ ποιότητα τῆς Ἀδελφότητός του, ἡ ὁποία φυσικῶς κατηθύνετο ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, δηλαδὴ τὸν ἴδιον τὸν Γέροντα, τὸν διδάσκοντα καὶ ποιοῦντα, ἡ μόρφωσίς του καὶ ἡ Χριστομίμητος συμπεριφορὰ του προσείλκυσε πλῆθος πολὺ τῶν ἐκζητούντων τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν, οἱ ὁποῖοι προσέφευγον εἰς τὴν ἀγάπην του, ἀνεκουφίζοντο καὶ ψυχικῶς ἐθεραπεύοντο, διότι, ὅπως λέγει ὁ Ὅσιος Φιλήμων: «Ἡ ἀγάπη ποιεῖ τὴν ψυχὴν ἄνοσον». Ὁ ἅγιος Γέρων ἀδιακρίτως προσέφερεν ἀγάπην καὶ πάντας ὠδηγοῦσε εἰς τὸν Χριστόν, τό μέγα μάλαγμα τό σφιγγον πάντα τά μέλη καὶ «θεραπεῦον πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν» (Ματθ. δ' 23). Ἡ ἀγάπη του προσεφέρετο πρὸς πάντας. Δηλαδὴ ὁ Θεὸς προσεφέρετο, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Μάξιμος: «Ὁ κτησάμενος τὴν ἀγάπην αὐτόν τὸν Θεὸν ἐκτήσατο» (Δ' ἑκατοντάς περὶ ἀγάπης, ρ'). Ἀπὸ τὴν ἀγαπῶσαν καρδίαν του ἐξεδηλοῦτο ἡ αγιότης του, «Ὅτε φθάσομεν τὴν ἀγάπην, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Θεόν» (Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, Λόγος 72).

Μέ τὴν παρουσίαν του εἶχε προστεθῆ εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν μία ἀκόμη ἀποστολή, τὴν ὁποίαν ἐπιμελῶς διηκόνησε καὶ ἀκόμα μετὰ ἀπὸ αὐτόν διακονεῖ,

τήν προσφοράν ἀγάπης πρὸς τοὺς βεβαρημένους ἀδελφούς. Ὁ Ἅγιος Δωρόθεος Γάζης λέγει, ὅτι «ἕκαστος θέλων σωθῆναι χρειάν ἔχει οὐ μόνον μὴ ποιῆσαι τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθόν ἐργάσασθαι» (Διδαχὴ 12, 133). Ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν ἐχειραγῶγει τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Μόνον μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὁ ἄνθρωπος ἀνακαινίζεται, ἐξαγνίζεται, ἀγιάζεται καὶ ὁδηγεῖται εἰς τὴν τελειότητα. Ὁ Μέγας Ἀντώνιος κάνει λόγον διὰ τὸ «Πνεῦμα μεταστροφῆς», τὸ ὁποῖον ἔρχεται εἰς βοήθειαν ὧσων πορεύονται αὐτόν τόν δρόμον. Προπορεύεται, ὧσων μάχονται, διὰ νὰ ἐλαφρύνῃ τὸν ἀγῶνα τους, καὶ γλυκαίνει τὸ ἔργον τῆς μεταστροφῆς τους.

Συνεβούλευε νὰ ἀγωνιζώμεθα κατὰ τῶν παθῶν, διὰ νὰ ἔλθουν οἱ ἀρετές. Ἐάν συγχρόνως ἐφαρμόζωμεν ἀρετάς καὶ πάθη, ἡ ψυχὴ ζῆ ἐν τρικυμίᾳ καὶ ταραχῇ, διότι κατὰ τὸν ἅγιον Εἰρηναῖον «ἐξωθεῖται τὸ ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου καὶ παρόντος τοῦ ἐτέρου ἀνήρηται τὸ ἕτερον» (Αγ. Εἰρηναίου, Κατὰ αἰρέσεων 5, 12, 1). Χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ ποιμαντικῆς λόγου τοῦ ἦταν ἡ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ θεώρησις ὅλων τῶν ζητημάτων πίστεως καὶ ἠθικῆς καὶ ἡ βιωματικὴ ἐμβάθυνσις εἰς τὴν ἀγιορειτικὴν παράδοσιν, τὴν ὁποίαν ἐκράτησεν καὶ ἐτήρησεν ἀκεραίαν. Ὅσάκις ὠμίλει, ἐνεστάλαξε τὴν γλυκύτητα τῆς θεολογίας εἰς τὰς ψυχάς, ἡ ὁποία εἶχε πάντο-

τε ἀρχὴν καὶ τέλος τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν (βλ. «*Ἡ ζωὴ μας μέσα εἰς τὴν ἑβδομάδα...*»: «*Θέματα Ἐκκλησιολογίας καὶ Ποιμαντικῆς*», γ' ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους, σ. 43).

Ἀρχέτυπο τῶν σχέσεων τοῦ μέ τούς Μοναχοὺς καὶ τὰ ἄλλα πνευματικά του παιδιὰ ἀποτελοῦσαν οἱ ἀντίστοιχες σχέσεις τοῦ οὐρανοῦ Πατρός καὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶναι τέκνα ἀπὸ υἰοθεσίαν τοῦ Πατρός, «*ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπί γῆς ὀνομάζεται*» (Ἐφεσ. γ' 14-15). Κύριον καθῆκον τοῦ ἐθεώρει νά γεννᾷ πνευματικῶς τὰ παιδιὰ τοῦ μέ τὴν «*ἄνωθεν γέννησιν*» καὶ νά βοηθῆ νά αὐξηθοῦν, ἕως ὅτου φθάσουν τό μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος ἐν Χριστῷ, ὡς ὁ θεῖος Παῦλος λέγει· «*τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστός ἐν ὑμῖν*» (Γαλ. δ' 19).

Ἦτο πρᾶος, γλυκύς καὶ ἀόργητος. Παρ' ὅλα αὐτὰ εἶχε τόν «*σῶφρονα θυμόν*» εἰς τὰ θέματα τῆς Πίστεως, ὅταν παρεβιάζοντο οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ παρεμορφώνετο ἡ Πατερικὴ Παράδοσις. Τότε παρεμέριζε τὴν πραότητα καὶ ἀνελάμβανε ἀγῶνα «*τόνον πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἔνστασιν ἐμποιῶν*» (Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία 10, Κατὰ ὀργιζομένων, 5). Μνημεῖα Ὁρθοδόξου Θεολογίας εἶναι τὰ κείμενά του, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἐξαπέλυε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τό Μοναχικόν κελλίον του, ὡσάκις ἠπειλεῖτο ἡ ἀκρίβεια τῆς Πίστεως καὶ ἐκινδύνευεν ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησί-

ας. Ἦλεγχε μέ ἀγάπην, συνεβούλευε μέ ταπεινώσιν, παρενέβαινε μέ εὐγένειαν, πάντοτε οἰκοδομοῦσε.

Εἶχε φόβον Θεοῦ. Ἐξ αὐτοῦ προήρχετο ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς του καί ἡ πνευματική μακαριότης του, κατά τόν Ψαλμωδόν: «*Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τόν Κύριον, ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα*» (Ψαλμ. ριά 1). Τόν φόβον τοῦ Θεοῦ εἶχε θέσει ὡς ἀρχήν τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. «*Ὁ φοβούμενος τόν Θεόν δαιμόνων ὀρμάς οὐ φοβεῖται, οὐδέ τάς ἀσθενεῖς ἐφόδους αὐτῶν, ἀλλ' οὐδέ ἀνθρώπων πονηράς ἀπειλάς*» (Ἀγ. Συμεών τοῦ Ν. Θεολόγου, Κεφάλαια διάφορα, 1, 68). Παρ' ὅτι ἦτο φύσει εὐγενῆς, συγκαταβατικός καί ὑποχωρητικός, δέν ἐδειλίασε εἰς τάς ποικίλας ἐπιθέσεις δαιμόνων, ἰσχυρῶν, ψευδαδέλφων, προδοτῶν, μηχανορράφων, ἀλλά πάντοτε διά τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ἀντιμετώπιζε πᾶσαν ἐπιβουλήν ἐπιτυχῶς, λέγων: «*Κύριος ἐμοί βοηθός, καί οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος*» (Ψαλμ. ριζ' 6).

Ἐπί τεσσαράκοντα καί πλέον ἔτη ὁ ἀείμνηστος Γέροντας ἐπί τῶν πνευματικῶν ἐπάλλεξεν ἡγωνίσθη διά τόν ἔνθεον βίον καί διά τόν ἀγιασμόν τῆς Ἀδελφότητός του καί τῶν πολυαρίθμων πνευματικῶν του τέκνων. Ἦνάλωσε τήν ζωήν του εἰς τήν πνευματικήν καθοδήγησιν ἐκτός τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς του καί ἄλλων Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καί πλήθους πιστῶν τῶν Ἱερῶν Μετοχιῶν τῆς Μονῆς καί

ἐπίσης τῶν προσκυνητῶν τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Ἀνύστακτος ἦτο καί ἡ μέριμνά του διά τήν ἐξωτερικήν Ἱεραποστολήν, εἰς τήν ὁποίαν ἔταξε τόν ἤδη μακαριστόν Ἀρχιμανδρίτην π. Κοσμᾶν Γρηγοριάτην καί τόν σημερινόν Μητροπολίτην Κατάγκα κ. Μελέτιον.

Ἡ μεγάλη πνευματική του ἀξία καί ἡ ἀποδοχή του ὑπό συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας ἐντός καί ἐκτός τοῦ Ἁγίου Ὀρους ὤθησαν τόν μακαριστόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρόν Χριστόδουλον νά εἰσηγηθῆ τήν ἐγγραφὴν του εἰς τόν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατείαν, διά τήν ἐν συνεχείᾳ τιμητικήν ἐκλογὴν του εἰς τό ὑψιστον ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης. Τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ ἅγιος Γέρων, ἐμήνυσε εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον, οὐδέ κᾶν σκέψιν νά κάνῃ περὶ τούτου, διότι θά ἤρνεϊτο.

Ὁ χρόνος, οἱ κόποι, τῆς σαρκὸς ἢ φθαρτότης κατέβαλαν τὰς σωματικὰς δυνάμεις του, ὄχι ὅμως καί τὰς πνευματικὰς, τὰς ὁποίας διέθετε μετὰ χαρᾶς εἰς τήν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὰς θλίψεις τῆς ἀσθενείας του «οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ» (Σοφ. Σειρ. ιδ' 2). Διαισθανόμενος ὅτι πλησιάζει ἡ «ἀπόθεςις τοῦ σκηνώματός» του (Β' Πέτρου α' 14) παρητήθη τῶν διοικητικῶν φροντίδων τῆς Μονῆς καί εἰσηγήθη τήν ἐκλογὴν νέου Ἡγουμένου, τόν ὁποῖον ἡ θεόλεκτος Ἀδελφότης εὔρε εἰς τό πρόσωπον τοῦ σημερινοῦ ἀξίου Καθηγουμένου π. Χριστοφόρου.

Ὁ υπόλοιπος χρόνος τῆς ζωῆς τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος ἦτο χρόνος ἐντόνου προετοιμασίας του διὰ τὴν ἔξοδον καὶ δύναται νὰ περιγραφῆ με τὰ κάτωθι λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τό οἰκητήριον ἡμῶν τό ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες» (Β' Κορ. ε' 2). Διακονούμενος μέ ὑποδειγματικὴν ἀφοσίωσιν ἀπό τὰ πνευματικά του παιδιὰ, ἐπιδεικνύων Χριστομίμητον ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, προητοιμάσθη διὰ τὴν πρὸς Κύριον ἀποδημίαν, τὴν ὁποίαν «ὁ βάθει σοφίας φιλανθρώπως πάντα οἰκονομῶν καὶ τό συμφέρον πᾶσιν ἀπονέμων» Θεός (Ἀπολυτίκιον τῷ Σαββάτῳ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς) ὥρισε τὴν κυριώνυμον ἡμέραν τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς.

Ὁ ἀξιομακάριστος καὶ ἀείμνηστος Καθηγούμενος τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης, ὁ Θεοδίδακτος καὶ Θεοδόξαστος ἐραστής τῆς ἀγιότητος, ὁ ἐκφάντωρ τῆς οὐρανόζωης καὶ μυστογράφος τῆς Χάριτος μετὰ τῶν συνασκητῶν του Ἁγίων συνευφραίνεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων.

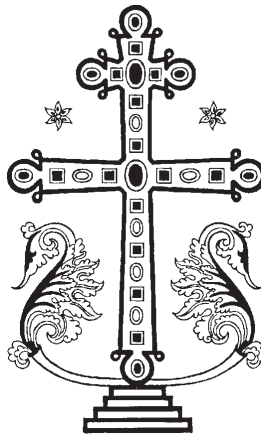
Διὰ τῆς «καλλοποιῦ» καὶ «θείας ὁδοιπορίας» του ἐκοινώνησε τοῦ Δεσποτικοῦ πάθους καὶ ἐδόξασε τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀγία του ζωὴ συνιστᾶ μίαν ἀνεκτίμητον πνευματικὴν κληρονομίαν διὰ τὴν Μονὴν του καὶ διὰ τὰ πνευματικά του παιδιὰ. Ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οὕτω καὶ

ὁ μακαριστός Γέροντας κατέλιπε εἰς ἓνα ἕκαστον αὐτήν τήν πνευματικήν Διαθήκην: «Πρόσεχε σεαυτῷ, μή ἐπιλάβῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου τοῦ μή φυλάξαι τάς ἐντολάς αὐτοῦ καί τά κρίματα καί τά δικαιώματα αὐτοῦ» (Δευτ. ἡ 11).

Ὅσοι τόν ἐγνωρίσαμε καί τόν ἐζήσαμε καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ, ὅτι ἐγνωρίσαμεν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, πλήρη Πνεύματος καί ἀληθείας, μέ θυσιαστικήν πατρικήν ἀγάπην διά κάθε ἄνθρωπον καί πεπυρακτωμένην καρδίαν διά τόν Χριστόν καί τήν Ἐκκλησίαν.

Ἄς ἀναπαύῃ ὁ Κύριος τήν ψυχήν του ἐν τῇ ἀγήρῳ μακαριότητι.

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ^(*)

*Τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου,
Ἀρχιμανδρίτου Πέτρου*

*«Τελευτήσαντος ἀνδρός δικαίου οὐκ ὄλλυται
ἐλπίς... Υἱός γάρ δίκαιος γεννᾶται εἰς ζώην»
(Παρ. ια΄ 7, 19).*

Αὐτοί οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου καί Βασιλέως Σολομῶντος ἀρμόζουν, κατά τήν ταπεινή μου γνώμη, στήν συγκεκριμένη αὐτή συγκυρία. Σήμερα, πού τελοῦμε τό ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ περιφιλήτου καί πολυσεβάστου μακαριστοῦ Προηγουμένου τῆς Ἱερᾶς καί Σεβασμίας Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, Γέροντος Γεωργίου. Πέρασε ἕνας χρόνος πού δέν τόν ἔχουμε ἀνάμεσά μας σωματικῶ εἶδει, ἀλλά πού ὅλοι, καί εἰδικά τά ἀπορφανισθέντα τέκνα του, τόν αἰσθανόμεθα καί τόν βλέπουμε τοῖς νοεροῖς ὀφθαλμοῖς ἐναργῶς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, ἐν μέσῳ τῆς πνευματικῆς μας συνάξεως.

(*) Ὁμιλία εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Μονῆς μας κατά τό ἐτήσιον Μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μας Ἀρχιμ. Γεωργίου, εἰς τήν Παννυχίδα τῆς 23ης Μαΐου 2015.

Ἄλλωστε κατά τήν πίστιν ἡμῶν δέν ὑπάρχει θάνατος, καί ὅπως ἔλεγε ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας σύγχρονος ἅγιος Πορφύριος «ὁ θάνατος εἶναι σάν νά ἀνοίγεις τήν πόρτα καί νά μπαίνεις ἀπό τό ἕνα δωμάτιο στό ἄλλο». Εἶναι καί θά εἶναι πάντοτε στήν μνήμη μας, ἀλλά φρονοῦμε καί πιστεύουμε ὅτι θά εἶναι αἰωνίως εἰς τήν μνήμην τοῦ Θεοῦ, «εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος» (Ψαλμ. ριά' β), ἐν βίβλῳ ζωῆς, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν πρωτοτόκων τῶν ἐν Οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων καί θεωρούντων τήν δόξαν τοῦ Ἐσφαγμένου Ἀρνίου. Θά εἶναι διά παντός εἰς τήν μνήμην ὄλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, Μοναχῶν καί λαϊκῶν πάσης τάξεως καί ἡλικίας, πού ἐναπέθεσαν τήν ψυχήν των εἰς τό ἐπιτραχήλιόν του καί πού ἡ διακριτική του ποιμαντική ὠδήγησεν εἰς νομάς ζωηφόρους καί σωτηρίους.

Ὅταν ὁμιλῇ κανεῖς γιά προσωπικότητες τοῦ μεγέθους τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Γεωργίου, αἰσθάνεται ἀνεπάρκεια, ὅσο καί ἂν εἶναι ἄξιος χειριστῆς τοῦ λόγου, λόγιος, ὅπως λέμε. Καί ὅσο καί εἰδικός καί ἂν εἶναι στήν περιγραφή καί παραστατικός στήν ἀφήγηση, πάλι αἰσθάνεται ὀλίγος νά ζωγραφίσῃ μέ τήν ἀσθένεια τοῦ λόγου μία προσωπικότητα τόσο πνευματική, τόσο πολύπλευρα διακεκριμένη καί καταξιωμένη ἐντός τῆς Ἐκκλησίας. Καί τοῦ Γέροντος Γεωργίου «ὁ ἔπαινος πολὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ» (πρβλ. Ψαλμ. κα' 26) καί ἀσφαλῶς δέν ἔχει

ανάγκη τῶν ἰδικῶν μου ἐπαίνων καί προσηγοριῶν. Ὅμως θά ἤθελα νά καταθέσω χρεωστικῶς κάποιες ταπεινές σκέψεις γιά τόν μακαριστό Γέροντα, διότι καί ἐγώ εἶμαι ἕνας ἀπό ἐκείνους πού εὐεργετήθηκαν ἀπό τήν σεπτή παρουσία του, καί αὐτό τό κάνω σάν ἕνα μικρό εὐχαριστῶ, σάν τήν κατάθεση ἑνός μικροῦ ἄνθους στόν σεπτό του τάφο. Εὐχαριστῶ λοιπόν τόν Ἅγιον Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς καί Σεβασμίας ταύτης Μονῆς, τόν ἄξιον διάδοχον τοῦ Γέροντος Γεωργίου, Γέροντα Χριστοφόρον, πού μοῦ δίδει τήν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς καταθέσεως τῆς ταπεινῆς μου εὐχαριστίας πρὸς τό σεπτόν πρόσωπον τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος.

Ὁ Γέροντας Γεώργιος εἶναι ἀπό ἐκείνους τούς ἀνθρώπους πού τούς γράφει ἡ ἱστορία καί γράφουν ἱστορία. Πού σηματοδοτοῦν τόν χῶρο καί τόν χρόνο, ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ Θεός τούς ἔταξε νά κινοῦνται, καί πού ἀγιάζουν ἀμφότερα, χῶρο καί χρόνο, καί τά προσφέρουν ὡς προσφοράν καί ὀλοκάρπωσιν εἰς τόν Θεόν. Ἐζήσε σέ μία ἐποχή πού στήν Ἑλλάδα εἰς τούς Ἐκκλησιαστικούς κύκλους ὑπῆρξαν ρεύματα καί τάσεις ἐπηρεασμένες ἀπό τήν Δύση, μετά ἀπό τήν Βαυαροκρατία ἰδίως καί ἐντεῦθεν, τά ὁποῖα δυστυχῶς δέν ἀφησαν ἀνεπηρέαστες καί μεγάλες ἀκόμη φυσιολογικές Ἐκκλησιαστικές. Μέ τίς ἀγαθές καταβολές πού εἶχε καί μέ τήν ἀκόμη πιό ἀγαθή του προαίρεση διεΐδε μέ τά πνευματικά του μάτια

καί διέκρινε ὅλα αὐτά τὰ ὀθνεῖα καί ἀλλότρια τῆς ἡμετέρας παραδόσεως ρεύματα καί «ἐξελέξατο τὴν ἀγαθὴν μερίδα» τῆς γνησίας Ἀγιοπατερικῆς ζωῆς καί ἔζησε καί ἐκινήθη πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς. Ἄφησε τὴν πανεπιστημιακὴ ἔδρα καί ἐβίωσε καλῶς τὸ πατερικὸν λόγιον «εἰ θεολόγος εἶ, προσεύξῃ ἀληθῶς· καί εἰ ἀληθῶς προσεύχῃ, θεολόγος εἶ» (Ὅσ. Νείλου, Περί προσευχῆς, ξα') καί κατενόησε βαθύτατα ὅτι ἡ ἀληθῆς θεολογία δέν διδάσκεται στὰ Πανεπιστημιακὰ ἔδρανα, ἀλλὰ βιώνεται καί ἀποτελεῖ ἐμπειρία καί γεῦσιν ψυχικὴν ἐντὸς τῆς ἐν Χριστῶ ζωῆς καί πολιτείας. Κατενόησε τὴν ἀξία καί τὴν μοναδικότητα τοῦ Μοναχισμοῦ καί τὸ πόσο μεγαλοδωρεὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, σέ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία πολλοὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τὸν θεωροῦσαν σάν κάτι τὸ παράδοξο ἢ καί Ἐκκλησιολογικὴ ἔριδα, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὴν ἔκφραση ἐνός θεολόγου διαπρεποῦς τότε, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐπηρεασμένου βαθύτατα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ρεύματα.

Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν ἔφερε στὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ τὴν τιμία συνοδεία του ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀρμᾶ, τῆς Μητροπόλεως Χαλκίδος, ὅπου πολλὰ προσέφερε. Ἦλθεν ἐδῶ ὑπακούοντας στὴν πρόσκληση τοῦ Ὅρους, γιὰ νὰ καταθέσῃ τὴν συμβολὴ του καί τὴν συμπαράσταση σ' αὐτὸ πού τότε εὐρίσκετο ἐν περιστάσει. Στὸ Ὅρος πού τότε εἶχε μεγάλη ἔλλειψη ἐμφύχου ὕλικου, καί ὅπως λέμε

ἦταν «ἐγγύς ἀφανισμοῦ» ἀνθρωπίνως. Εἶναι γνωστό ἐκεῖνο πού εἶχε εἰπεῖ ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὅταν κατά τούς ἱστορικούς ἐορτασμούς τῆς Χιλιετηρίδος εἶδε μέν λαμπράς τελετάς ἀλλά ὀλιγοστούς Μοναχούς, καί οἱ περισσότεροι εἶχαν λευκά γένια. Εἶχε πεῖ λοιπόν· «μά ἤλθαμε νά κάνουμε κηδεῖα τοῦ Ἁγίου Ὅρους;». Ὅμως ἡ Παναγία εἶχε τό σχέδιόν της, καί πάλιν ὡς καί πολλάκις μέ τήν μητρική της πρόνοια καί στοργή φρόντισε καί γέμισε καί πάλι τό Ἅγιον Ὅρος μέ νέους καί φερέλπιδας Μοναχούς. Στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ αὐτό καί τῆς Παναγίας μας ἦταν καί ἡ ἔλευσις τοῦ Πατρός Γεωργίου εἰς τό Ὅρος. Ἡ συμβολή του, καθὼς καί τῶν ἄλλων βέβαια συνοδειῶν πού ἤλθαν ἀπό Μοναστήρια τοῦ κόσμου γιά τόν ἴδιο σκοπό, ἦταν καθοριστικῆς σημασίας.

Ἐκεῖνο πού χαρακτήριζε τόν Γέροντα ὁμως καί τόν ἔκανε νά ὑπερέχη ἦταν ἡ ἀγάπη του γιά τό Περιβόλι τῆς Παναγίας καί τό πνεῦμα μαθητείας μέ τό ὁποῖο πλησίαζε πάντοτε τούς παλαιούς Γεροντάδες τοῦ Ὅρους. Προσπαθώντας ἀνελλιπῶς νά ἀποκομίσει ὅ,τι περισσότερο ἀπό τήν πείρα καί τήν γνῶσιν των, ἐπ' ἀγαθῶ καί ὠφελεία τοῦ ἰδίου προσωπικῶς ἀλλά καί τῆς τιμίας συνοδείας του καί ὄλων ἐκείνων τῶν πολυαρίθμων πιστῶν πού τόν εἶχαν ὡς πνευματικόν ὁδηγόν καί ἀλείπτην, κληρικῶν καί λαϊκῶν καί ἀρχιερέων.

Ἐκεῖνο δέ πού εἶναι γνωστόν καί πανθομολογούμενον καί πού χαρακτηρίζει τόν Γέροντα εἶναι ὁ ἀμέριστος σεβασμός, ἡ πατρική στοργή καί ἡ ἀγάπη, μέ τήν ὁποία περιέβαλλε πάντοτε τούς παλαιούς Γρηγοριάτας Πατέρας. Τούς θεωροῦσε ὡς θεματοφύλακας ζώντας καί ἐμφύχους τῆς κληρονομίας πού ἐμεῖς οἱ νεώτεροι παρελάβαμε. Οὐδέποτε συμπεριφέρετο ἀπέναντί των ἐξουσιαστικῶς καί ὑπεροχικῶς, ἀλλά μέ πολύ σεβασμό τούς πλησίαζε πάντοτε καί ὑπελόγιζε ἰδιαιτέρως στήν πείρα καί τήν σοφία των καί ἐμαθήτευσέ σ' αὐτήν. Ὅλοι δέ γνωρίζουμε τό πῶς ἐγηρεοκομήθησαν μέ περισσή φροντίδα ἀπό τόν Γέροντα καί τούς ὑποτακτικούς του οἱ παλαιοί Γρηγοριᾶται Πατέρες, ἀλλά καί πολλοί ἄλλοι Μοναχοί ἀπό ἄλλα σκηνώματα τοῦ Ὁρους πού δέν εἶχαν συνοδεῖες καί κυριολεκτικῶς «πού τήν κεφαλῆν κλῖναι».

Ὅπως προανέφερα, ἐσέβετο γενικῶς τούς παλαιούς Ἁγιορείτας ὡς φορεῖς μιᾶς μεγάλης παραδόσεως καί κληρονομίας, καί σάν μαθητής στεκόταν δίπλα τους. Δύο ἀπό τούς παλαιούς καί καταξιωμένους εἰς τόν Ἁγιορειτικόν κόσμον Πατέρας, τούς ὁποίους ἰδιαιτέρως ἠύλαβεῖτο καί ἐπλησίαζε πάντοτε μέ αὐτό τό πνεῦμα τῆς μαθητείας, ἦσαν καί οἱ σεπτοί προκάτοχοί μου καί Γέροντες Χαράλαμπος καί Γαβριήλ. Τόν Γέροντα Γαβριήλ τόν αἰσθανόταν σάν στήριγμα καί παρηγορία, ἰδίως στά πρῶτα χρόνια

τῆς ἐγκαταβιώσεώς του στήν Μονή Γρηγορίου, ἀλλά καί μέχρι τῆς ὀσιακῆς κοιμήσεώς του πάντοτε τόν συμβουλευόταν καί εἶχε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη σ' αὐτόν καί αἰσθανόταν ἀσφάλεια μέ τίς πατρικές συμβουλές καί παρεμβάσεις του. Τόν καλοῦσε πολύ συχνά στίς πανηγύρεις τῆς Μονῆς Γρηγορίου καί τόν ἐπισκεπτόταν καί στήν Μονή μας ἕως καί τήν τελευτή του.

Όταν ἀργότερα ἤλθε στήν Μονή μας ὡς Ἑγούμενος ὁ μακαριστός Γέροντάς μας Παπα-Χαράλαμπος, συνδέθηκε καί μέ ἐκεῖνον μέ τόν ἀνάλογο δεσμό. Ἦλθε στήν ἐνθρόνισή του καί συμμετεῖχε στήν χαρά τῆς Μονῆς μας καί μίλησε προσφυῶς στήν Τράπεζα ἐκείνη τήν ἡμέρα, ἐξαίροντας τήν εὐλογία γιά τήν Μονή Διονυσίου μέ τήν ἤδη δημιουργηθεῖσαν ἀπό τόν Γέροντα Γαβριήλ καί τούς πρό αὐτοῦ Ἑγουμενοὺς ἀγίαν παράδοσιν, στήν ὁποία ἤλθε νά συναφθῆ καί ἡ εὐλογημένη παρουσία τοῦ «χαρισματικοῦ», ὅπως τόν χαρακτήριζε, Γέροντος Παπα-Χαράλαμπος. Εἶπε δέ τότε εἰς τήν ὁμιλία του, ὅτι αἰσθάνεται ἰδιαίτερο προνόμιο τήν παρουσία ἑνός τέτοιου Γέροντος πλησίον τῆς γείτονος Μονῆς του, τοῦ Γρηγορίου.

Όταν ἀργότερα ἡ πρόνοια, τό ἔλεος καί ἡ ἀνοχή τοῦ Θεοῦ ἀνέθεσεν εἰς τήν ταπεινότητά μου νά ἀναλάβω τήν Ἑγουμενίαν τῆς Μονῆς μας, τότε κυριολεκτικῶς ὁ Γέροντας Γεώργιος ἤλθεν ἡ ὥρα νά ξεχρεώσῃ εἰς τό πρόσωπόν μου ὅσα πνευματικῶς ἔλαβε

τρόπον τινά ἀπό τούς Γεροντάδες μας. Ἦταν κυριολεκτικῶς ὁ ἄνθρωπος πού μέ στήριξε παντοιοτρόπως στίς δύσκολες ἡμέρες πού διήλθα, στήν ἀρχή ἰδίως τῆς Ἡγουμενίας μου, καί ὑπῆρξε τό πρόσωπο πού μέ τήν μεγάλη πείρα του σάν Ἡγούμενος καί Πνευματικός μέ βοήθησε μαζί μέ τόν ζῶντα εὐτυχῶς ἀκόμη τότε μακαριστόν μου Γέροντα νά σταθῶ στά πόδια μου καί νά διέλθω τό μεγάλο ἐκεῖνο κλυδώνιον καί νά μπορέσω μέ ὑπομονή καί προσευχή νά ὑπομείνω κάθε πειρασμό καί δοκιμασία τῆς νέας καί ἄγνωστης γιά μένα Ἡγουμενικῆς διακονίας, «τῆς ὁποίας τό βάρος», ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος, «γνωρίζει μόνον ὁποῖος τό σήκωσε στούς ὤμους του».

Κυριολεκτικῶς ἡ παρουσία του δίπλα μας εἰς τήν γείτονα Μονή Γρηγορίου ἦταν στήριγμα καί παρηγορία καί μᾶς γέμιζε ἀσφάλεια καί σιγουριά. Πάρα πολλές φορές στό τηλέφωνο μιλῶντας μαζί του ἐπί πολλήν ὥραν εὔρισκα τήν λύση στά πάμπολλα προβλήματα καί τίς δυσχέρειες πού ἐδοκίμαζα.

Ὁ Γέροντας εἶχε ὡς κύριο χαρακτηριστικό τήν σύνεση καί τήν περίνοια, τήν διάκριση καί τήν ἐπιείκεια, χαρίσματα πού ἀπαραιτήτως πρέπει νά κοσμοῦν ἕνα πνευματικό Πατέρα, καί δῆ ἕνα Ἁγιορεῖτη Ἡγούμενο. Εἶχε πατρική στοργή γιά τούς ὑποτακτικούς του. Ἦξερε νά ἀποφεύγη τίς ἀκρότητες σέ ὅλες τίς περιπτώσεις. Ἦταν ἄνθρωπος μέ βαθύ Ὁρθόδοξο αἰσθητήριο. Ἦξερε νά ὑπερασπίζεται τήν Ὁρθο-

δοξία σέ κάθε εὐκαιρία, ἀλλά ἤξερε καί νά ἀγαπᾶ καί νά δέχεται πατρικῶς καί νά βοηθῆ καί μέ τήν πατρική του στοργή νά μεταβάλλη κάθε καινοτομοῦντα καί κακοδοξοῦντα. Ἐβίωνε ἰδιαίτερα τό τοῦ Παύλου «τό ἐπεικές ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις» (Φιλ. δ' 5).

Ὅταν ἀνεφύοντο διάφορα προβλήματα καί ὁποιεσδήποτε δυσχέρειες στήν Ἱερά Κοινότητα, στίς διπλές συνάξεις, οἱ παρεμβάσεις του ἦταν καθοριστικές γιά τήν λύση καί τήν ἀγαθή ἔκβασή των. Τό Ἅγιον Ὅρος τό ἔβλεπε πάντοτε σάν μία ὁλότητα. Ὅπως συνήθιζε νά λέγη, «τό Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἓνα Μοναστήρι μέ μία Ἡγουμένη, τήν Κυρία Θεοτόκο».

Ἦταν πρωτοποριακή ἡ προσφορά του στό νά ἀγαπήσῃ ὁ κόσμος τόν Μοναχισμό, τότε πού ἐπικρατοῦσε πολύ ἀντιμοναχικό πνεῦμα καί ἀκόμη ὑπῆρχε μεγάλη προκατάληψη ἀπέναντί του καί ἄγνοια γιά τό τί εἶναι. Μέ τίς συχνές του ὁμιλίες σέ διάφορες Ἐκκλησιαστικές ἐπαρχίες, πού πραγματοποιοῦσε ὑπακούοντας στίς προσκλήσεις πολλῶν Ἀρχιερέων πού εἶχαν κατανοήσει τό περιεχόμενο καί τήν βαρύτητα τῶν λόγων του, ἐπηρέασε βαθύτατα πλήθη ψυχῶν εἰς τό νά γνωρίσουν τήν ἀληθῆ Ὀρθόδοξον παράδοσιν καί τήν ἐν Χριστῷ ζωήν. Μέ τίς ὁμιλίες του αὐτές, ἀλλά καί μέ τά πολυάριθμα κείμενά του, ἔκανε γνωστόν τόν Μοναχισμό στόν πολύ κόσμο. Ἐνῶ τά χρόνια ἐκεῖνα ἄλλοι μεγάλοι καί σπουδαῖοι Ἐκκλη-

σιαστικοί παράγοντες είχαν στάση αδιάφορη και ένιοτε πολεμική κατά του Μοναχισμού, εκείνος διείδε μέ τά δέρονκοντα και μακράν βλέποντα πνευματικά του μάτια τήν άξία του και τήν ζωτική του σημασία για τήν ζωή τής Έκκλησίας. Γι' αυτό και άντάλλαξε τήν πανεπιστημιακή έδρα μέ τό Μοναχικό ράσο, «τόν τής άληθοϋς φιλοσοφίας τρίβωνα», κατά τούς Άγίους Πατέρας.

Πάνω άπ' όλα είχε τήν βιωματική και έμπειρική Θεολογία και τήν άληθή και θεοποιό προσευχή. Η όμιλία του πάντοτε, είτε σέ διαπροσωπική επικοινωνία είτε σέ πολυπληθή άκροατήρια, άπέπνεε άρωμα Όρθοδοξίας κυριολεκτικώς. Έκτός δέ άπό τίς αναρίθμητες όμιλίες του, πού εϋτυχώς έχουν ήχογραφηθή και ύπάρχουν ένιοτε και καταγεγραμμένες, κατέλιπεν εις τήν Έκκλησίαν πλήθος σπουδαίων Έκκλησιαστικων συγγραμμάτων και σάν άλλος Μέγας Βασίλειος «και θανών όμιλει εκ των βίβλων» του εις τό διηνεκές.

Έπίσης ό Γέροντας ήταν μέγας σιτοδότης και έστιάτωρ πνευματικός και υλικός αναριθμητων προσκυνητων, πού ως έλαφοι διψωσαι προσέτρεχον στήν Μονή Γρηγορίου, για να βροϋν άνάπαυσιν και στήριγμα ψυχικόν. Η φιλοξενία του πάντοτε κυριολεκτικώς Άβραμιαία. Τήν φιλοξενία δέν τήν θεωροϋσε ως παρωνυχίδα και κάτι δευτερεϋον τής ζωής των Μοναχων, αλλά μέρος τής εν Χριστω ζωής και προσφο-

ρᾶς των. Ἐφρόνει ὅτι, ἐάν οἱ μεγάλοι Ὅσοι καί παλαιοὶ Πατέρες τῆς ἐρήμου, πού ἦσαν ἄνθρωποι ἄκρω ἡσυχαστικοὶ καί ἀπερίσπαστοι, ὅμως οὐδαμῶς ἀμελοῦσαν τὴν φιλοξενίαν καί δοχὴν πολυαρίθμων προσκυνητῶν, ὅπως ὁ Ἅγιος Σάββας, πού εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεως τῆς Λαύρας του ἔκτισε καί τό εἰσέτι ὑπάρχον καί λεγόμενον ξενοδοχεῖον, πόσω μᾶλλον ἐμεῖς, πού δέν ἔχομε οὔτε τά μέτρα ἐκείνων οὔτε τό ἀπερίσπαστον καί ἐκτενῶς προσευχητικόν, πρέπει νά δεχόμεθα ἀδελφικῶς καί μετὰ πολλῆς σπουδῆς νά φιλοξενοῦμε καί νά ἀναπαύωμε τούς ἐπισκεπτομένους ἡμᾶς προσκυνητάς! Ἔλεγε χαρᾶκτηριστικῶς ὅτι «τό Ἅγιον Ὅρος εἶναι ὁ τόπος ὅπου καθαρίζεται τό αἷμα τῆς Ὁρθοδοξίας», ἐννοῶντας ὅτι ἐδῶ ἔρχονται οἱ πιστοὶ καί καθαίρονται πνευματικῶς μέ τὴν μετάνοια, τὴν ἐξομολόγησιν καί τὴν προσευχή.

Ἀλλά καί σάν ἄλλος Κοσμᾶς Αἰτωλός ἄκουσε καί ἐκεῖνος τὴν φωνή τοῦ Ἀποστόλου· «μηδεὶς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό τοῦ ἐτέρου ἕκαστος» (Α΄ Κορ. ι΄ 24). Κατάλαβε ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν ἐπιβάλλουν πράγματα πού παλαιότερα δέν ἦσαν αὐτονόητα εἰς τά πλαίσια τῆς Μοναχικῆς διακονίας καί προσφορᾶς. Καί ἔτσι συνεργασθεῖς μέ τό Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλβανίας Ἀναστάσιον καί μέ τό Πατριαρχεῖον Ρουμανίας, ἔστειλε ἀξίους καί χαρισματούχους ἀδελφούς, οἱ

όποιοι σέ αὐτές τίς Ἐκκλησίες, ἀλλά ἰδίως στήν Ἀφρική, ἄφησαν ἀνεξίτηλη τήν σφραγίδα τῆς προσφορᾶς καί διακονίας των. Εἷς δέ ἐξ αὐτῶν, ὁ μακαριστός πατήρ Κοσμάς, ἐσφράγισε καί μέ τό αἷμά του αὐτήν τήν προσφορά, γενόμενος κατά προαίρεσιν Μάρτυρας.

Ἀλλά καί ἀπέναντι στό σεπτόν τῆς Ὁρθοδοξίας κέντρον, τό Οἰκουμενικόν μας Πατριαρχεῖον, «τόν ἀγιώτερον τόπον τῆς Εὐρώπης», ὅπως ἔλεγε ὁ ὁμόψυχός του Γέρων Γαβριήλ ὁ Διονυσιάτης, ἡ εὐλάβεια καί ἡ ἀφοσίωσίς του ἦταν μοναδική. Τόν Πατριάρχη, ὅπως μᾶς εἶπε, τόν ἐγνώριζε ἀπό Διάκονον καί ἐπί σειράν ἐτῶν εἶχε σύνδεσμον μαζί του. Πάντοτε ἔλεγε· «αὐτός ὁ Πατριάρχης ἔχει φόβον Θεοῦ». Ὅσακις δέ ἀνεφύοντο προβλήματα καί διαφορές μεταξύ Ἀγίου Ὁρους καί Φαναρίου, πρᾶγμα ἀνθρώπινον καί ἀναπόφευκτον, πάντοτε ἤξερε νά λειτουργῇ εἰρηνοποιῶς καί νά γαληνεύῃ καί νά αἰθριάζῃ τήν ταραγμένη ἀτμόσφαιρα. Τήν ἀγάπη του καί τόν σεβασμό του πρός τήν ἐμπερίστατον Ἐκκλησίαν τήν ἀπέδειξε πολλάκις ἐμπράκτως σύν τοῖς ἄλλοις καί μέ τό νά ἀποστέλλῃ κατά καιρούς ἀδελφούς τῆς Μονῆς του στήν Πόλη καί νά ἐξυπηρετῇ ἐφημεριακῶς καί ἱεροφρατικῶς στήν Χάλκη, ἀλλά καί στήν Γραμματεία τοῦ Φαναρίου, σέ ἐποχές πολύ δύσκολες καί μέ μεγάλη λειψανδρία στήν Μητέρα Ἐκκλησία. Πολλοί δέ Ἀρχιερεῖς τοῦ Πατριαρχείου τόν εἶχαν Πνευματικόν

Πατέρα καί ὄδηγόν, στήριγμα καί παρηγορία στήν ἐκεῖ δυσχερῆ καί ὑπό τάς γνωστάς συνθήκας διακο-
νίαν των. Καί ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος πάντοτε ἀναφέρεται μέ ἰδιαίτερο σεβασμό καί ἐκτίμηση πρὸς τό σεπτόν του πρόσωπον καί ἐξαίρει τό μέγεθος τῆς προσωπικότητός του.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο πού πρέπει κανεῖς νά δῆ εἶναι καί τό γεγονός τῆς παραιτήσεώς του γιά λόγους ὑ-
γείας ἀπό τήν Ἡγουμενία. Πάρα πολλές φορές βλέ-
πουμε Ἐκκλησιαστικούς Ἄρχοντας, Ἡγουμένους, Ἄρ-
χιερεῖς καί Πατριάρχας, οἱ ὁποῖοι δέν δύνανται λόγω ἡλικίας προχωρημένης καί λόγω προβλημάτων ὑγεί-
ας νά ἐπιτελέσουν τά καθήκοντά των καί τίς ὑπο-
χρεώσεις των ἔναντι τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Καί ἀπορεῖ κανεῖς, πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί πολλές φορές δέν ἔχουν ἐπίγνωση, νά πῶ, τό θάρρος ἢ τήν πνευματικότητα, νά ἀποσυρθοῦν καί νά ἀφήσουν κάποιον ἄλλον νεώτερο καί ἱκανό νά ἀνταπεξέλθῃ σ' αὐτά πού οἱ ἴδιοι πλέον ἀδυνατοῦν. Αὐτό τελικῶς, ἀσφαλῶς χρειάζεται πνευματικότητα, πράγμα πού εἶχε ὁ Πατήρ Γεώργιος, ὅπως εἶχαν καί οἱ ὁμοῖδεά-
ται καί ὁμόψυχοί του Γεροντάδες μας Γαβριήλ καί Χαράλαμπος. Γι' αὐτό καί ἐκεῖνος παραιτήθηκε καί ἄφησε ἄξιο διάδοχο, ἐνῶ ζοῦσε ἀκόμη, τόν ἀγαπητό καί σεμνό Πατέρα Χριστοφόρο, φορέα τῆς παραδό-
σεως καί τῆς κληρονομίας τοῦ σεβαστοῦ Γέροντος Γεωργίου. Εἶναι πολύ σημαντικό ἕνας ἡγούμενος νά

ἀφήση διάδοχο ἐνῶ ζῆ. Ἡ ἀλλαξοηγουμενία τότε εἶ-
ναι πολύ πιό ἀνώδυνη καί φυσική. Καί ἐπίσης ὁ νέος
Ἦγούμενος ἔχει τόν ζῶντα εἰσέτι Γέροντα καί προ-
κάτοχό του δίπλα του, πού μέ τήν πείρα καί τήν εὐ-
λογία του ἀποτελεῖ μέγα στήριγμα καί ἀντιλήπτορά
του. Αὐτό τό ἔζησα προσωπικῶς καί μπορῶ νά τό
βεβαιώσω ἀπολύτως. Ὅπως εἶπα προοιμιακῶς, κα-
τά τό γραφικόν, «τελευτήσαντος ἀνδρός δικαίου
οὐκ ὄλλυται ἐλπίς... Υἱός γάρ δίκαιος γεννᾶται εἰς
ζωήν». Ὅντως τελευτήσαντος τοῦ Γέροντος Γεωργί-
ου, ὁ ὄνόματι καί πράγματι Χριστοφόρος, διάδοχός
του καί Καθηγούμενος, ἀνέλαβε πλέον τήν Ἦγουμε-
νίαν καί διαδοχὴν ἐκεῖνου. Βεβαίως ἡ εὐθύνη τερα-
στία μιᾶς τοιαύτης διαδοχῆς, ἀλλά καί ἡ εὐχή τοῦ
μακαριστοῦ Γέροντος μεγάλη καί εὐπαρρησίαστος
εἰς τόν Θεόν καί πρόξενος ἀγαθῶν καρπῶν πνευμα-
τικῶν.

Τό σημερινόν μνημόσυνον καί ἡ εὐλογημένη μας
σύναξη ὑπέρ ἀναπαύσεως τοῦ Γέροντος Γεωργίου
μας παρηγορεῖ καί εἶναι σάν νά τόν ξαναβλέπουμε
πάλιν εὐρισκόμενοι ἐδῶ εἰς τάς αὐλάς τοῦ Γρηγο-
ρίου, ὅπου ἔζησε καί ἠσκήθη καί προσέφερε τούς
τιμίους ἰδρωτάς καί τά ἐν Χριστῷ παλαιίσματά του.
Εὐχόμενοι ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς
του, ἐπιτελοῦμεν ἐλάχιστον ἀντίδωρον εἰς τά τόσα
πού τοῦ ὀφείλομεν. Ὅπως εἶπα καί πρίν, καταθέτου-
με ἓνα ἄνθος εὐλαβείας καί ἀγάπης πρός αὐτόν εἰς

τόν σεπτόν του τάφον. Παραλλήλως δέ προσβλέπον-
τες εις τήν παρρησίαν, πού πιστεύομεν ὅτι ἔχει πρὸς
Θεόν, τοῦ ζητοῦμε νά μή παύση νά πρεσβεύη ὑπέρ
ἡμῶν. Νά μή παύση νά πρεσβεύη γιά τό Ἅγιον Ὅ-
ρος πού τόσο ἠγάπησε, νά πορευώμεθα πάντοτε καί
ἐμεῖς ἐντός τῶν θεσμίων, τῶν παραδόσεων καί τῶν
Τυπικῶν πού παρέδωσαν οἱ πρό ἡμῶν Ἅγιοι Πατέ-
ρες. Νά πρεσβεύη ἰδιαιτέρως γιά ὅσους ἀπό ἐμᾶς
ἔχουμε ἐπωμισθῆ τό βάρος ψυχῶν, ὑπέρ ὧν Χριστός
ἀπέθανε καί γιά τίς ὁποῖες θά δώσωμεν ἀπολογία
ἐπί τοῦ ἀπαραλογίστου καί φρικτοῦ βήματος τοῦ
Σωτῆρος ἡμῶν. Νά εὔχεται γιά ὅλη τήν Ἐκκλησία,
τήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική, σήμερον
πού ἔχει νά ἀντιμετωπίσῃ τόσα πρωτόγνωρα προ-
βλήματα καί ἀντιθέσεις, ἐχθρούς αἰσθητούς καί νοη-
τούς. Γιά τήν ἱερά ἀδελφότητα, πού μέ τήν Χάρη τοῦ
Θεοῦ καί τούς ἀγῶνες του ἐδημιούργησε, γιά τήν ἐν
Χριστῷ αὐξήσιν της καί προκοπήν. Ἄς εὔχεται γιά
τήν ἐνότητά της, γιά τήν ἐνότητα ὄλων μας, ἀφοῦ
«ἡ ἰσχὺς ἐν τῇ ἐνότητι», «ἵνα ὦμεν ἓν», κατὰ τήν
θέλησιν καί προσευχήν τοῦ Κυρίου, Ὡ ἡ δόξα καί ἡ
τιμή καί ἡ προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν.

Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ^(*)

*Τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας
Ἀρχιμανδρίτου Ἐλισαίου*

Σεβασμιώτατε, ἀγαπητοί μου πατέρες καί ἀγαπητοί μου ἀδελφοί τοῦ Μετοχίου αὐτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου, ἀλλά καί ὅσοι στό μνημόσυνο αὐτό παρευρίσκεσθε γιά νά τιμήσετε τόν μακαριστό Γέροντα Γεώργιο.

Ὁ ἀγαπητός μου Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου, Γέροντας Χριστοφόρος, μέ παρεκάλεσε καί μοῦ ἔκανε τήν ιδιαίτερη τιμή νά μέ προσκαλέσῃ στήν ἐτήσιο Παννυχίδα τοῦ Γέροντος, ὁ ὁποῖος «ἐν οὐρανίοις θαλάμοις» περιπατῶν τώρα, εἶναι πλέον Πατήρ ὄλων μας. Ἀνήκει στήν χορεία τῶν Πατέρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους, στήν χορεία τῶν Πατέρων, ὅπως εἶπε ὁ Σεβασμιώτατος. Εἶναι Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας.

(*) Λόγος ἐπιμνημόσυνος (ἀπομαγνητοφωνημένος) εἰς τόν μακαριστόν Γέροντα ἡμῶν, Ἀρχιμ. Γεώργιον, ἐκφωνηθεῖς εἰς τόν ἱερόν Μετοχιακόν Ναόν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου», κατά τό ἐν αὐτῷ τελεσθέν ἐτήσιον Μνημόσυνον αὐτοῦ, τῇ 25ῃ Μαΐου/7ῃ Ἰουνίου 2015.

Εὐχαριστῶ τόν Σεβασμιώτατο καί γιά τήν ὑποδοχή, γιά τήν ἀγάπη, γιά τήν ἐμπιστοσύνη πού μᾶς ἔχει καί γι' αὐτή τήν συγκινητική συμμετοχή ἐδῶ στό μνημόσυνο. Ἀσφαλῶς ἡ παρουσία του καί τά ἐμπνευσμένα πάντοτε αὐθόρμητα λόγια του μᾶς χαροποιοῦν καί μᾶς ἐνισχύουν. Καί ἐπικαλούμαστε τήν εὐλογία του γιά τήν ἀνάπαυσι τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος.

Σεβασμιώτατε, σήμερα τελοῦμε τό ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ Γέροντος. Καί, ὅπως λέμε στό Ἅγιον Ὅρος, αὐτό τό μνημόσυνο ὀνομάζεται Παννυχίδα. Παναγιωρειτική συνήθεια εἶναι αὐτή ἡ Παννυχίδα, καί τελεῖται ἐπισημῶς στά σαράντα καί στό ἔτος γιά κάθε κεκοιμημένο μοναχό, ἀλλά καί ἀνεπισημῶς κάθε Σάββατο στό Κοιμητήριο γιά ὄλους τούς πατέρας καί γιά ὄλους τούς Χριστιανούς. Εἶναι ὠραιοτάτη ἀκολουθία, πολύ παρηγορητική καί μέ ἐπουράνια μηνύματα, σύνοψις τῆς ὁποίας ἦταν τά τροπάρια πού ψάλαμε, τά Εὐλογητάρια καί τό «Μετά πνευμάτων...».

Δέν θά ἦταν ὑπερβολή, ἀδελφοί μου, νά ποῦμε ὅτι ὁ μακαριστός Γέροντας ἦταν «ὁ ποιμὴν ὁ καλός» γιά ὄλους μας, ἐντός καί ἐκτός τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καί «πάντες εἰς αὐτόν, ὡς εἰς ἀρχέτυπον εἰκόνα βλέπουσι, καί τά παρ' αὐτοῦ λεγόμενα καί πραττόμενα, ὡς ὄρον καί νόμον λογίζονται», ὅπως μᾶς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος (Λόγ. ΛΑ', Πρὸς

Ποιμένα, κγ'). Ἦταν καί ποιμὴν καί κυβερνήτης καί διδάσκαλος καί ἰατρός, ὥστε ἐμεῖς οἱ νοσοῦντες, οἱ ἄρρωστοι, καί μόνον νά τόν βλέπαμε χαιρόμασταν. Καί ἴσως καί τίποτε νά μᾶς πρόσφερε, μόνον ἡ θέα του, μόνον τό πρόσωπό του, μᾶς ἀρκοῦσε. Δέν λεγόταν ποιμὴν, ἀλλά τό ἀποδείκνυε. Καί πῶς; Δι' ἀγάπης. Δι' ἀγάπην ὁ Κύριος ἐσταύρωται, λέγει ἡ Γραφή (πρβλ. Ἰω. ιε' 13). Ἀλλά ὄχι μόνο μέ τήν ἀγάπη, ἀλλά καί μέ τήν νουθεσία, μέ τόν λόγο, μέ τήν συγγραφή, μέ τό παράδειγμα, τήν ταπείνωσι, τήν ἀπάθεια, μέ τήν στρατηγική του, πού ἐγνώριζε πολύ καλά τήν θέσι καί τήν τάξι τοῦ καθενός, μέ τό νά προηγῆται ὁ ἕτερος.

Τόσους μοναχοῦς ἔκανε, καί πόσοι ἀπό αὐτούς ὑπηρετοῦν μέ θυσία ὄχι μόνον τό Ἅγιον Ὅρος ἀλλά καί τίς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας! Καί ὅπως, κατά θείαν συγκυρίαν, κατά τήν διάκρισι τοῦ Γέροντος, ὅπως εἶπε καί ὁ Σεβασμιώτατος, καί αὐτό τό Μετόχι ἔτσι λειτούργησε ἐδῶ. «Μή μακαρίσης», λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, «αὐτούς πού προσφέρουν χρήματα, ἀλλά ἐκείνους πού ἀφιερώνουν στόν Χριστό λογικά πρόβατα» (ἐνθ' ἄνωτ., γ').

Ὁ λόγος του ἦταν Χριστοκεντρικός, ὅπως γράφει στόν Πρόλογο τῆς νέας ἐκδόσεώς του τό Μοναστήρι. Βοηθοῦσε τόν ἀκροατή νά ἀγαπήσῃ τόν Χριστό, νά ἐπιθυμήσῃ τήν ἀσκησι καί νά θυσιάσῃ τόν ἐγωϊσμό του, νά δείξῃ ἀγάπη, νά κάνῃ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ,

νά ένωθῆ μέ τόν Θεό. Δέν ἔπαυε νά τονίζῃ τήν ἀλήθεια ὅτι σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ θέωσις. Μέ ἀφορμή τά ἑορτολογικά γεγονότα σχολίαζε πάντοτε τίς ἑορτές στό Μοναστήρι καί ἀλλοῦ. Ὁ Γέροντας ἀγαποῦσε ἐπίσης ἀπεριόριστα τήν Παναγία. Αὐτό ζωγραφίζεται έντονα στίς ὁμιλίες του. Τόνιζε ιδιαίτερα τόν ρόλο τῆς Παναγίας μας, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, στήν Ἐνανθρώπησι τοῦ Χριστοῦ, στήν σωτηρία μας, στήν ἄσκησι τῆς κατά Χριστόν ζωῆς.

Ὅμως δέν πετοῦσε, ὅπως λέμε, στά σύννεφα. Ὅταν ὠμιλοῦσε, εἶχε συναίσθησι καί τῶν προβλημάτων τῶν ἀνθρώπων. Ἀναφερόταν σ' αὐτά μέ σκοπό νά βροῦν οἱ ἄνθρωποι παρηγορία, νά στηριχθοῦν στήν πίστι καί νά τά ἀντιμετωπίσουν μέ προοπτική τήν σωτηρία. Στίς ὁμιλίες του δέν ξεχνοῦσε τοὺς προσκυνητάς πού ἦσαν παρόντες καί τόν ἄκουγαν στό Μοναστήρι ἢ κατά καιρούς ἐπισκέπτονταν τά Μετόχια. Ὁ λόγος του ἀπέβλεπε καί στήν δική τους ὠφέλεια.

Πρό παντός ὁ Γέροντας μιμοῦμενος τοὺς Πατέρας, «τήν ἀκεραία πίστι καί τά εὐσεβῆ δόγματα» ἄφησε «πρίν ἀπ' ὅλα καί πάνω ἀπ' ὅλα, κληρονομία στά τέκνα του, ὥστε ὄχι μόνο τά τέκνα του ἀλλά καί τοὺς ἐγγόνους του νά ὀδηγήσῃ στόν Κύριο διά τῆς ὁδοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας», ὅπως ἀκριβῶς λέγει πάλι ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὁ ἀγαπητός μας συγγραφέας τῆς Κλίμακος (ἔνθ' ἄνωτ., ζζ'). Καί τό δείχνουν αὐτό οἱ «τελευταῖες

ὑποθήκες» τοῦ Γέροντος πού περιέχονται στό περι-
οδικό τῆς Μονῆς «Ὅσιος Γρηγόριος», ὅταν τίς ἄφη-
νε σάν παρακαταθήκη στήν Ἀδελφότητα. Ἄφησε
τήν ἀγάπη εἰς ἀλλήλους, τήν ἀποδοχή τοῦ ἐνός ἀπό
τόν ἄλλο, τό ἀσκητικό φρόνημα τό ἀγιορειτικό καί
τήν συγχωρητικότητα μεταξύ μας, πού τήν ἔνωθε
καί τήν θεωροῦσε προϋπόθεσι ἐνώσεως μέ τόν Θεό.
«Δέν τά ἔχεις καλά μέ τόν ἄλλο; Δέν θά δῆς Θεό».
Ἀλλά, κυρίως, ἄφησε παρακαταθήκη, ὅπως εἶπαμε,
τήν ἀκεραία πίστι καί τήν ἐνότητα.

Δρῶς, λοιπόν, τῆς Ὁρθοδοξίας, μπορεῖ νά χαρα-
κτηρισθῆ ὁ Γέροντας, στόν ἴσκιό τῆς ὁποίας πολλοί
ἀναπαύθηκαν καί ξεκουράστηκαν, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς
Οἰκουμένης Ὁρθόδοξοι, καί ὄχι μόνον. «Πηγγή ὕδα-
τος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. δ' 14), ἀπό
τήν ὁποία ὁποῖος ἔπινε ξεδιψοῦσε καί, ὅπως ἡ Σα-
μαρεῖτις, δέν διψοῦσε πλέον. Ροῦς ἀρωματοφόρος
ἦταν ὁ νοῦς του, καί εἴλκυε μέ τήν εὐωδία του τοὺς
πλησιάζοντας, ὄχι μόνον διότι εὐωδίαζαν τά λόγια
του πού ἦσαν γλυκύτερα καί ἀπό τό μέλι, ἀλλά καί
διότι ἡ προσφορά τους ἦταν εὐγενής καί θεραπευ-
τική. Δέν ὠνείδιζε οὔτε ἐπενέβαινε βία, ἀλλά νου-
θετοῦσε. Ἐφήρμοξε τό τοῦ ἀγίου Χρυσοστόμου πού
ἔλεγε: «Πρόσελθε ἐκεῖνω (τῷ σφάλλοντι καί ἀμαρ-
τάνοντι) καί εἰπέ μικρόν ἐγκώμιον τοῦ ἀδελφοῦ, ἀ-
πό τῶν ἄλλων ὧν ἔχει πλεονεκτημάτων αὐτό συν-
τιθεῖς... ἀνάμιξον ἐγκώμιον τοῖς ἐλέγχοις» (Εἰς τήν

Α' Κορινθ. PG 61, 379). Διότι κάτι καλό θά ἔχη, δέν μπορεί νά εἶναι ὄλα κακά στόν ἄλλον. «Ἀνάμιξον ἐγκώμιον τοῖς ἐλέγχοις», νά ἀναμειγνύησ τό ἐγκώμιον μέ τούς ἐλέγχους. Ἔτσι καί ὁ ἔλεγχος τοῦ Γέροντα γινόταν εὐπρόσδεκτος μέ τό ἐγκώμιον, ἀλλά αὐτό δέν τούς ἔκανε νά ἐπαναπαύωνται, διότι ἔβλεπαν τά δικά τους σφάλματα.

Ὅλοι πῆραμε εὐλογία ἀπό τά χέρια του, ὄλοι καθήσαμε στά πόδια του νά ἀκούσωμε φυχωφελῆ, ὄλοι δοκιμάσαμε τόν γλυκύ καί στερρό ἄρτο τῆς διδασκαλίας του, ὄλοι σκύψαμε καί ἤπιαμε ἀπό τά καθαρὰ νάματα τῆς πίστεώς μας, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοί, μοναχές, λαϊκοί, πιστοί, οὐδέτεροι, ἑτερόδοξοι, ἑτερόθρησκοι, καί οἱ πάντες στό Ὅρος, κοινοβιάτες, σκητιῶτες, κελλιῶτες, ἐρημίτες, ὄλοι ἀπολάμβαναν τῆς ἀγάπης τοῦ καλοῦ του λόγου καί τῆς ἀκριβείας του, ὄλο τό Ἁγιώνυμον Ὅρος, καί ἰδιαίτερα τά διοικητικά του ὄργανα, δηλαδή ἡ Ἱερά Κοινότης, οἱ μεγάλες Συνάξεις τῶν ἡγουμένων καί τῶν ἀντιπροσώπων. Ὅλοι αὐτοί ἀπήλαυσαν ἀπό τόν λόγο του καί τό παράδειγμά του.

Ἐμεῖς (κάνω μία παρένθεσι) πού ἤμασταν μικρότεροι καί τόν εἶχαμε δάσκαλο στό Πανεπιστήμιο, τόν ἀκούγαμε καί ἐκεῖ. Τό γραφεῖο του στό Πανεπιστήμιο ἦταν πάντα ἀνοικτό γιά μᾶς. Καί φυσικά μερικοί ἀπό μᾶς μέ τόν Γέροντα Αἰμιλιανό πῆγαμε στό Ἅγιον Ὅρος. Πῆγαμε, ἀλλά μέσα μας ἦταν σάν

νά τόν περιμέναμε στό Ἅγιον Ὄρος. Καί ὅταν ἦταν στό μοναστήρι τοῦ Ἀρμᾶ, ὅταν πρωτοπῆγε ἐκεῖ στόν Δεσπότη Νικόλαο –εἶχε γίνει ἱερομόναχος καί ἀνέλαβαν ἐκεῖνο τό μοναστήρι μέ μερικούς μοναχούς– τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Γέροντας ὁ δικός μας τό 1974 καί τόν ρώτησε ὁ Γέροντας Γεώργιος: “Τί νά κάνω Γέροντα; Πολλά προβλήματα ἔχει ἡ Ἐκκλησία ἐδῶ. Νά πᾶμε στό Ἅγιον Ὄρος;”. Τοῦ ἀπήντησε ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός: “Ἐχετε κάποια δυσκολία;”. Τοῦ λέει: “Ὅχι”. “Ἐ, τότε, ἄς τό ἀφήσωμε λίγο”. Ἀλλά μετά προέκυψε δυσκολία. Ἦταν τότε μία περίοδος δύσκολη, ἄς τήν ποῦμε ἔτσι, καί ταραχώδης. Καί ἤρθαν στό Ἅγιον Ὄρος –οἱ παλαιότεροι πατέρες οἱ Γρηγοριάτες τά θυμοῦνται αὐτά– καί ἐμεῖς τούς φιλοξενήσαμε καί τούς κάναμε τυπικά μοναχούς τῆς Σιμωνόπετρας γιά δεκατρεῖς ἡμέρες. Εἴκοσι Ἰουλίου μέ τό νέο ἤρθαν στό Ἅγιον Ὄρος, εἴκοσι Ἰουλίου μέ τό παλιό πῆγαν στήν Μονή Γρηγορίου. Ἐ, τότε ἦταν μεγάλη ἡ χαρά μας. Ξαναθυμηθήκαμε ὅλα τά παλιά μας καί ὅλη αὐτή τήν διαδρομή πού εἶχαμε κάνει στό Πανεπιστήμιο, πού τόν εἶχαμε τότε καί σάν δάσκαλό μας ἀλλά καί σάν ἓνα φίλο μας, ὁ ὁποῖος μᾶς φρόντιζε καί πνευματικά καί πρακτικά.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Ἰωσήφ εἶπε στό σαρανταήμερο μνημόσυνο, τό περασμένο ἔτος δηλαδή, ὅτι τό Ἅγιον Ὄρος βρῆκε στό πρόσωπο τοῦ Γέροντα μία μεγάλη Οἰκουμενι-

κή προσωπικότητα, ή οποία ἐλάμπρυνε τό ἄθωνικό ὄνομα. Ἐξ ἄλλου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μας ἀλλά καί ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ ἐξέφρασαν τήν εὐαρέσκειά τους γιά τήν προσφορά του στήν Ἐκκλησία καί τήν ἄθωνική πολιτεία. Καί διετράνωσε ἡ Ἱ. Κοινότης τήν «ἱστορικήν συμβολήν» τοῦ Γέροντος «εἰς τήν γενομένην ἀνανέωσιν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ», ὡς Πατρός τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου, «ὄμοῦ μετά τῆς πολυτίμου συμμετοχῆς καί συνεισφορᾶς εἰς τά κοινά τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, τόν ὁποῖον ἐγκαρδίως ἠγαπήσατε» –πολύ ἀγαποῦσε ὁ Γέροντας τήν Παναγία καί τό Ἅγιον Ὄρος– «καί ἐπαξίως μετά πιστότητος πολλάκις ἐξεπροσωπήσατε εἰς ἀναληφθείσας ἀποστολάς τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Κοινοτήτος». Εἶχαμε τήν εὐλογία σέ πολλές ἐπιτροπές νά συμμετέχουμε, νά πᾶμε μαζί, νά μιᾶμε, νά κουβεντιάζουμε, νά ἀναφερόμαστε στά διάφορα προβλήματα. «Ἡ ὄλη πορεία», γράφει ἡ Ἱ. Κοινότης, «τῆς πολυετοῦς καί εὐκάρπου Ἰμῶν Καθηγουμενίας, στοιχοῦσα εἰς τό παράδειγμα ἀειμνήστων προκατόχων Ἰμῶν, ἀπέδειξεν ἔτι ἅπαξ ὅτι ἔργον τῶν ὑπευθύνων ἐκκλησιαστικῶν προσώπων εἶναι ἡ φιλόθεος διακονία, ἐν πνεύματι πραότητος καί ἀγάπης, μέ αἴσθησιν πατρικῆς εὐθύνης, μέ ὑπομονήν καί καρτερίαν εἰς τάς ποικίλας δοκιμασίας».

Θά σᾶς παρουσιάσω λοιπόν, μιά καί πολλά γράφτηκαν γιά τόν Γέροντα, ἀφιέρωματα, περιοδικά ἐ-

πιμνημόσυνα, φιλολογικά και θεολογικά, για να προσφέρω, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νά τό πῶ, κάτι φρέσκο –παλιό μὲν ἀλλά φρέσκο, γιατί τώρα πρώτη φορά λέγεται– μία ἀνθολογία τῶν παρεμβάσεων του, ἰδιαιτέρα στίς Συνάξεις τοῦ Ἁγίου Ὄρους, πού καταδεικνύουν τήν συμμετοχή καί συνεισφορά τοῦ Γέροντος Γεωργίου στά κοινά τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἦταν Μάρτιος τοῦ 1976 (10-3-1976), καί ἔπρεπε τότε νά ληφθοῦν κάποια μέτρα, ἐπειδὴ ἐπισκεπτόταν πολὺς κόσμος τό Ἅγιον Ὄρος καί ἀναπτύχθηκε ἓνα ραγδαῖο τουριστικό ρεῦμα, τό ὁποῖο πῆγαινε νά ἀλλοιώσῃ τό Ἅγιον Ὄρος. Ἡ παρέμβασις τοῦ Γέροντος ἦταν καίρια, γιά νά προστατευθῆ τό Ἅγιον Ὄρος. Διαβάζω, τί εἶπε τότε: «Σήμερα, πατέρες μου, ὁ κατ' ἐξοχήν πλοῦτος τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶναι ὁ ἠσυχαστικός καί ἅγιος αὐτοῦ χαρακτήρας. Εἰς περιπτωσιν δέ κατά τήν ὁποίαν θά ἀφεθοῦν ἐλεύθεραι αἱ Μοναί ὡς πρὸς τήν διάνοιξιν τῶν δρόμων καί τόν τουρισμόν, δέν εἶναι δυνατὸν νά ἐμποδίσῃ κανεὶς κανένα νά προεκτείνῃ τὰς ὁδοὺς μέχρι τῆς ἐρήμου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μέ ἀποτέλεσμα τήν καταστροφὴν καί ἀλλοίωσιν τοῦ πνευματικοῦ χαρακτήρος τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου». Τὴν ἴδια εὐαισθησία –τά θυμᾶμαι αὐτά, ὅπως τὰ ζούσαμε τότε– εἶχε ὁ Γέροντας γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, γιά τὰ δάση μας, πού εἶναι ἓνας ἄλλος πλοῦτος, πλοῦτος ζωτικός ἀλλὰ καί πλοῦτος ἠσυχίας. Καί ἡ συμμετοχή του καί

ἐκεῖ ἦταν ἄμεση, γιά νά κρατήσουμε ἀκριβῶς τό μέτρο σ' ὄλη αὐτή τήν εἰσβολή τοῦ πολιτισμοῦ στό Ἅγιον Ὅρος.

Αὐτή λοιπόν ἦταν, ὅπως θά λέγαμε, μία ἐποχή δύσκολη καί γιά μᾶς τότε, γιατί πρῶτοι-πρῶτοι πηγαίναμε στό Ἅγιον Ὅρος. Μᾶς εἶπε μάλιστα ἕνας διοικητής τοῦ Ἁγίου Ὁρους –ἐμεῖς ἤμασταν πολύ νεαροί, 20-22 χρονῶν– “Μά ποιοί εἶστε ἐσεῖς πού ἦλθατε νά διοικήσετε τό Ἅγιον Ὅρος;”. “Ἐμεῖς”, εἶπαμε, “ἀκολουθοῦμε τούς Γεροντάδες μας”. “Μά”, λέει, “ἐσεῖς δέν ξέρετε οὔτε τούς διαδρόμους τῶν Μονῶν σας. Πῶς εἶναι δυνατόν;”. Εἶπαμε: “Θά τούς μάθουμε, γιατί ἔχουμε καί ἀγάπη γιά τό Ἅγιον Ὅρος καί ἐνθουσιασμό”. Καί φυσικά ἔτσι ἀκριβῶς συνέβη μέ τήν βοήθεια τῶν Γερόντων μας, καί ἐν προκειμένῳ καί μέ τήν βοήθεια τοῦ Γέροντος Γεωργίου.

Εἶχαμε καί τότε πολλά προβλήματα καί ἔπρεπε νά τά ἀντιμετωπίσουμε ἕνα-ἕνα. Καί χρειαζόμασταν πάντοτε, ὅταν εἶχαμε μεγάλα προβλήματα, καί τήν παρουσία τοῦ Πατριαρχείου στό Ἅγιον Ὅρος. Καί ἔτσι συνεδριάζαμε ἀπό κοινοῦ καί συζητούσαμε τά θέματά μας. Θά σᾶς πῶ τί ἔλεγε ὁ Γέροντας Γεώργιος παρουσία τῆς Ἐξαρχίας σέ μία περίπτωσι γιά τά ἀγιορειτικά ζητήματα. Πόσο ἦταν προσηλωμένος στό Ἅγιον Ὅρος, ἀλλά καί μέ τί σεβασμό μιλοῦσε γιά τήν Ἐκκλησία! Ἦταν τότε πρόεδρος τῆς Ἐξαρχίας ὁ Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Μάξιμος (28-9-

1979). Είπε ο Γέροντας: «Σεβασμιώτατοι, ἡ στάσις τῆς σεβαστῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας γιά τήν ἐπίλυσι τῶν ἀγιορειτικῶν ζητημάτων μᾶς ἀναπαύει, διότι βλέπουμε ὅτι χαρακτηρίζεται ἀπό ἀγάπη πρὸς τό Ἅγιον Ὅρος καί εἰλικρίνεια. Αὐτή ἡ εἰλικρίνεια μᾶς ἐπιτρέπει νά μιλήσουμε καί ἐμεῖς εἰλικρινῶς». Ὅπως εἶπαμε, τό ἐγκώμιο μέ τόν ἔλεγχο. Τά θέματα πού τότε μᾶς ἀπασχολοῦσαν ἦταν τά θέματα τῶν ἑτεροδόξων, οἱ συνομιλίες μέ τούς ἑτεροδόξους. Τότε ἡ Σιμωνόπετρα εἶχε δεχθῆ ἑτεροδόξους, ὅπως τόν π. Πλακίδα, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε νά τόν βαπτίσωμε, καί εἶχαμε κάποια προβλήματα. «Τό ὑπό συζήτησιν θέμα», συνεχίζει ὁ Γέροντας Γεώργιος, «τῶν βαπτίσεων καί χειροτονιῶν τῶν ἑτεροδόξων σχετίζεται μέ τό γενικώτερο ζήτημα τῆς τηρουμένης σήμερα γραμμῆς, διὰ τὰς ὁποίας τό Ἅγιον Ὅρος καί ἐσχάτως ἐξέφρασε τὰς ἀνησυχίας του διὰ γράμματος πρὸς τό σεπτόν Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον. Ἄνησυχοῦμε, ὅταν αὐτές οἱ σχέσεις παρεκκλίνουν τῆς παραδεδομένης Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, καθ' ἣν τήν μίαν, ἀγίαν, καθολικήν καί ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ μόνον ἡ Ὁρθοδοξία καί οὐχί οἱ ἄλλες ὁμολογίες. Ἐκδεχόμενοι τήν ἐκκλησιολογίαν ταύτην, δέν δυνάμεθα νά δεχώμεθα στήν Ὁρθοδοξία τούς προσερχομένους, εἰ μή μόνον διὰ Βαπτίσματος καί κατ' οἰκονομίαν διὰ Χρίσματος». Διότι, ὅπως εἶπαμε, ὁ Γέροντας ἦταν ἄνθρωπος τοῦ μέτρου. Στό Ὅρος βε-

βαίως εἶναι τό Βάπτισμα, ἀλλά ἐκτός, ὅταν ἔχουμε νά ἀντιμετωπίσωμε περισσότερα προβλήματα, λέγει, «κατ' οἰκονομίαν διά Χρίσματος» πάντως διά μυστηριακῆς πράξεως. «Οὔτε πάλι δυνάμεθα νά δεχώμεθα τάς χειροτονίας ὡς ἐγκύρους καί νά μή τούς χειροτονῶμεν προσερχομένους εἰς τήν Ὁρθοδοξίαν, διότι τοῦτο σημαίνει ὅτι τούς ἀναγνωρίζομεν ὡς ἔχοντας ἀποστολικήν διαδοχήν, ὅπερ σημαίνει ἀποστολικήν ἀλήθειαν, ὀρθοδοξίαν καί ἀποστολικήν Χάριν». Διότι ἔτσι σημαίνει «ὅτι παραιτούμεθα τῆς ἀξιώσεως ὅτι εἴμεθα ἡ μία, ἅγια, καθολική καί ἀποστολική Ἐκκλησία, καί ὅτι πρέπει νά ἀποκαταστήσωμεν πλήρη μυστηριακήν κοινωνίαν μετ' αὐτῶν».

Ἐπίσης ὁ Γέροντας, ἐπειδή ἦταν εὐρείας παιδείας ἄνθρωπος, ἤθελε τήν προβολή τοῦ Ἁγίου Ὅρους καί μέσα ἀπό δράσεις καί ἐκδόσεις πνευματικές. Γι' αὐτό καί συμμετεῖχε ἔντονα στήν ἐκδοσι ἑνός ἀγιορειτικοῦ περιοδικοῦ, καί συνήθως στήν ἐκδοσι τοῦ περιοδικοῦ ὑπό τόν π. Θεόκλητο Διονυσιάτη «Ἄθωνικοί Διάλογοι», πού τήν ἐποχή ἐκείνη ἄφησε μία καλή μαρτυρία, ἀλλά καί τώρα, ἂν διαβάσετε, θά δῆτε πόση ὠφέλεια θά πάρετε ἀπό τά τεύχη αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ. Ἐμεῖς αὐτούς τούς ἀνθρώπους πού δούλεψαν πάνω σ' αὐτά τά θέματα τούς γνωρίσαμε ἀπό κοντά καί βλέπαμε καί τήν ἀγάπη τους πρός τήν Παράδοσι ἀλλά καί τήν ἀγάπη τους στόν λαό, πού

ἤθελαν νά τόν τρέφουν μέ τά νάματα τῆς Ὁρθοδοξί-
ας καί τῆς ἀγιότητος.

Φυσικά ὁ Γέροντας πάντοτε ἐμπιστευόταν στήν Ἐκκλησία. Τότε (29-9-1979) περνούσαμε μία δυσκο-
λία μέ τήν Ἱερά Μονή Δοχειαρίου, πού καί αὐτή χει-
μαζόταν ἀπό λειψανδρία. Ὅταν πήγαμε στό Ἅγιον
Ὅρος ὑπῆρχαν δέκα ἰδιόρρυθμα μοναστήρια. Μετά
ἔγιναν ὅλα Κοινόβια. «Νομίζω», λέγει ὁ Γέροντας,
«Σεβασμιώτατοι, ὅτι εἶναι εὐλογία Θεοῦ ἡ παρου-
σία σας ἐδῶ γιά τήν συζήτησι αὐτοῦ τοῦ σημαντι-
κοῦ θέματος τῆς Ἱ. Μονῆς Δοχειαρίου, καί ἀσφαλῶς
πιστεύομεν ὅτι ἐσεῖς μέ τήν ἐγνωσμένην ἐμπειρίαν
θά ὀδηγήσετε τό ὅλον θέμα σέ μία εὐλογημένη διευ-
θέτησι. Ὅφείλομε νά ὁμολογήσωμε ἐν πάσῃ εἰλι-
κρινεῖα, ὅτι καί ἐμεῖς αὐτή τήν στιγμή ἔχομε τάς
σκέψεις μας καί ἀπόψεις μας γιά τήν λύσι τοῦ ζητή-
ματος. Ἀλλά θά ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἐάν ἀπαξάπαντες
παραιτηθῶμεν πρός στιγμήν» –νά δῆτε πῶς προέ-
τασσε τό κοινόν συμφέρον ἔναντι τοῦ ἀτομικοῦ–
«τῶν προσωπικῶν ἐπιθυμιῶν καί σχεδίων, καί ζητή-
σωμε τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ διά τήν δεδικαιωμένην
λύσιν διά τήν Μονήν αὐτήν». «Ἐγώ προσωπικῶς»,
ἔλεγε ὁ Γέροντας, «τρέφω πολλήν ἀγάπην καί συμ-
πάθειαν πρός τούς ἐν τῇ Μονῇ ἀσκουμένους Γέ-
ροντας μοναχοῦς, οἵτινες ἀπό νεαρᾶς ἡλικίας ἤλθον
ἐνταῦθα καί κατηνάλωσαν ἑαυτούς ὑπέρ τῆς Μονῆς.
Πρέπει νά βοηθήσωμε νά ἐπιλυθῇ τό θέμα, ἵνα μή τά

πράγματα ἀργότερα γίνουιν χειρότερα». Ἡ συμβολή τοῦ Γέροντα στήν εἰρηνική διευθέτησι τοῦ ζητήματος καί στήν ἀποφυγή διενέξεων καί συγκρούσεων ὑπῆρξε καθοριστική.

Ἐν συνεχείᾳ, γιά τό θέμα τῆς ἀρπαγῆς τῆς περιουσίας τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἱερῶν Μονῶν τό 1987 ἀπό τό κράτος, ἡ ἀντίδρασις τοῦ Γέροντα ἦτο σθεναρή καί ἀσυμβίβαστη. Χαρακτηριστικά τό Πρακτικό σημειώνει τήν παρέμβασί του: «Ὁ ἅγιος Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου συγγαίρει τήν Ἱ. Κοινότητα διά τά ἀποσταλέντα γράμματα καί τονίζει τήν ἀνάγκη μιᾶς δυναμικώτερας διαμαρτυρίας, καθ' ὅσον τό παρουσιαζόμενον πρόβλημα εἶναι βαθύτερον καί ὄχι ἐπιφανειακόν. Διότι βαλλομένου τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, βάλλεται αὐτή αὐτή ἡ Παράδοσις τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Γένους μας, μέ ἀπώτερο σκοπό τήν δημιουργία ἐνός Ἐθνους ἀσχέτου πρός τήν παράδοσίν του καί ἐνός λαοῦ ξένου καί ἀποκεκομμένου ἀπό τίς ρίζες αἱ ὁποῖαι τόν ἔθρεψαν. Τό Ἅγιον Ὄρος δέον νά ἀντιδράσῃ δυναμικῶς κατά τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῦ τοῦ νόμου (1700/87), καθότι τά μέτρα αὐτά ἐμμέσως ἀπειλοῦν καί αὐτό, καί δέν εἶναι ὀρθή ἡ ἀποφίσι περί τοῦ ἀντιθέτου».

Γενικά ὁ Γέροντας ἀγρυπνοῦσε καί ἐμερίμνα ἰδιαιτέρως γιά τό κῦρος καί τήν ἐνότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τήν ἀσφαλῆ προστασία τοῦ ἀβάτου, ὡς καί διά τήν διατήρησι καί τόν σεβασμό τοῦ αὐτοδιοικητοῦ

πολιτεύματος τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας καί τοῦ παν-
ορθοδόξου χαρακτήρος αὐτῆς.

Διά τό πρῶτον ἤ παρέμβασίς του στήν Ε.Δ.Ι.Σ. τοῦ
Ἰαννουαρίου τοῦ 1989 εἶναι ἀποκαλυπτική. «Ἄγιοι
Ἐξαρχοι, εὐχαριστοῦμεν διά τήν ἀγάπην καί τό ἐν-
διαφέρον Σας, τό ὁποῖον καί ἄλλοτε ἔχομε γνωρί-
σει... Ὁμολογῶ ὅτι ἐθίξατε πολλά καί σοβαρά θέμα-
τα, πού ἐγώ θά ἤθελα νά τά μελετήσω καί νά ἔχω τόν
χρόνον καί τήν ἄνεσιν νά ἀπαντήσω, νά πῶ τίς τα-
πεινές μου σκέψεις ὅχι πρόχειρα καί βιαστικά, ἀλλά
μέ κάποια σοβαρότητα ἀντάξια μέ τήν σοβαρότητα
μέ τήν ὁποῖαν ἐσεῖς ἐθίξατε τά θέματα αὐτά. Δέν
φαίνεται ὅμως νά ἔχωμεν τόσον χρόνο. Κατ' ἀρχήν
θέλω νά Σᾶς πῶ ὅτι αὐτά, τά ὁποῖα μέ τήν χάριν τοῦ
Θεοῦ καί τήν εὐχήν Σας θά πῶ, θέλω νά μή εἶναι λό-
γοι ἀργοί, διά τούς ὁποῖους θά δώσω λόγον ἐν ἡμέ-
ρα κρίσεως. Ἀλλά νά εἶναι ὡς κατ' ἐνώπιον Θεοῦ
καί ὡς λόγον ἀποδώσων, καί μάλιστα ἐνώπιον τῆς
Ἐκκλησίας, τήν ὁποῖαν ἐκπροσωπεῖτε, τῆς Παναγίας
μας καί τῶν Ἁγίων Ἀθωνιτῶν Πατέρων. Θέλω λοιπόν
νά Σᾶς διαβεβαιώσω –νομίζω ὅλοι οἱ Πατέρες τοῦ
Ἁγ. Ὁρους καί τελευταῖος πάντων ἐγώ– εἰς τά βάθη
τῆς καρδίας μας ἔχομεν τόν σεβασμόν καί τήν εὐλά-
βειαν πρὸς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, καί γι'
αὐτό, ἂν καμμιά φορά ὠρισμένες ἐνέργειές μας ἐμ-
φανίζουσι ὅτι δέν ἔχομε αὐτήν τήν εὐλάβειαν, αὐτό
προκαλεῖ ἓνα πόνον μέσα μας. Μάλιστα ἐγώ θά ἔ-

λεγα ὅτι καί αἱ ἐνέργειαι πού ἐμφανίζονται ὅτι δέν ἐκφράζουν εὐλάβεια στό Πατριαρχεῖο καί σεβασμό, κατά βάθος ἀποβλέπουν στό νά στερεώσουν τήν θέσιν τοῦ Πατριαρχείου στό Ἅγιον Ὅρος καί στήν Ἀγιορειτικὴν συνείδησιν. Θά ἤθελα νά πῶ, προτοῦ ἀναφερθῶ στά σοβαρώτερα, ὅτι ἡ σκέψις ὅτι αἱ συνοδεῖαι αἱ ἐλθοῦσαι νεωτέρως εἰς τό Ἅγιον Ὅρος εἶναι δυνατόν νά εἶναι κομισταί κάποιου πνεύματος ἀντιπατριαρχικοῦ, καί μόνον λεγομένη προκαλεῖ μεγάλην λύπην καί ιστορικῶς δέν δικαιώνεται. Διότι γνωρίζετε ἐσεῖς, Ἅγιε Πρόεδρε, ὅτι πρὶν ἔλθουν αἱ νέαι συνοδεῖαι, ποῖα κατάστασις ἐπικρατοῦσε εἰς τό Ἅγιον Ὅρος. Γνωρίζετε πόσαι διαμαρτυρίαι ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος στό ἀρχεῖο τοῦ Πατριαρχείου ὑπάρχουν. Ὅλα αὐτά ἤρχοντο διὰ τά θέματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Γνωρίζετε καί μέ ποῖαν γλῶσσαν ἦσαν συντεταγμένα καί ἐπίσης γνωρίζετε ποῖα ἦτο ἡ κατάστασις εἰς τὰς Μονάς. Αἱ νέαι συνοδεῖαι λοιπόν πού ἤλθον εἰς τό Ἅγιον Ὅρος ὄχι μόνον δέν ἐμείωσαν σέ κάτι τό κῦρος καί τήν ἐξουσίαν τοῦ Πατριαρχείου στό Ἅγιον Ὅρος, ἀλλ' ἀντίθετα συνετέλεσαν εἰς τό νά ἀποκατασταθῇ τό κῦρος τοῦ Πατριαρχείου καί τό μνημόσυνον τοῦ Πατριάρχου εἰς τὰς Μονάς, καί σήμερον νά βλέπετε αὐτό τό εὐλογημένο φαινόμενον, ὅπου πᾶτε νά γίνεσθε δεκτοί, ὄχι ἀπλῶς τυπικῶς εὐπρόσδεκτοι ἀλλά μετά καρδιακῆς χαρᾶς ἀπό τούς πατέρας τῶν Μονῶν».

»Πρέπει νά γνωρίζετε ὅτι ἡμεῖς βαλλόμεθα ἔσωθεν διὰ τήν ἀγάπην μας πρὸς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί, ἐάν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἔχῃ ἓνα τέτοιον λογισμόν εἰς τό θέμα αὐτό, πονᾶμε πάρα πολύ. Τώρα διὰ τό θέμα τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους διὰ τά θέματα τῆς πίστεως, καί αὐτό γίνεται ὑπέρ τοῦ Πατριαρχείου μας, διότι ἡ συνειδήσις τῶν μοναχῶν, ὅπως εἶπατε καί σεῖς καί γνωρίζετε, εἶναι εὐαίσθητος... Οἱ Μοναχοί εἶναι λογικά ὄντα καί πρέπει νά τοὺς ποιμαίνωμεν ἡμεῖς λογικῶς καί θεολογικῶς καί νά γράφωμε στό Πατριαρχεῖο αὐτές τίς ἀνησυχίες, ὥστε τό Πατριαρχεῖο νά ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι σέ ἓνα τμήμα μεγάλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅπως εἶναι τό Ἅγιον Ὄρος, ὑπάρχει κίνδυνος νά ὑπάρξουν προβλήματα μεταξύ αὐτοῦ καί τοῦ Πατριαρχείου, ὅταν συμβαίνουν αὐτές οἱ ἐνέργειες. Ἀλλά καί ὄχι μόνον διὰ νά προστατεύσωμε τό ποιμνιόν μας· ἔχουμε καί ἐμεῖς προβλήματα συνειδήσεως. Αὐτά τά λέγω αὐτήν τήν στιγμήν ἐξομολογούμενος ἐνώπιον ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, καί δέν θέλω νά πῶ πράγματα τά ὅποια δέν τά πιστεύω κατά βάθος. Λοιπόν, δέν διαφωνοῦμε μέ τοὺς διαλόγους· εἶναι δικαίωμα τῆς Μητρός Ἐκκλησίας. Καταλαβαίνομε ὅτι εἰς τήν σημερινήν ἐποχὴν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἔχει μίαν οἰκουμενικήν εὐθύνην. Ἔτσι νομίζω ὅτι πρέπει νά κάνῃ. Λοιπόν ἐκεῖνο πού μᾶς στενοχωρεῖ εἶναι ὅτι ἐνίστε στοὺς διαλόγους συμβαίνουν πράξεις ἢ λόγοι, εἰς τοὺς ὁ-

ποίους ἐμεῖς –ἴσως νά πέφτουμε ἔξω– βλέπομε ὅτι ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μέ βασικά θέματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας. Ἐκεῖνο τό ὁποῖον μᾶς στενοχωρεῖ εἶναι, ὅταν γίνωνται δηλώσεις ὅτι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ὄχι μόνον ἀπό τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐσεῖς ὠραῖα τό εἶπατε σήμερα καί μᾶς ἀναπαύσατε καί ὁμολογήσατε ὅτι μόνον ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ Μία Ἐκκλησία. Ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλες ἐκδηλώσεις καί λόγοι πού λένε τό ἀντίθετον. Ὑἱκῶς παρακαλοῦμεν εἰς τό μέλλον νά ληφθῇ ὑπ’ ὄψιν αὐτό».

Τήν Ε.Δ.Ι.Σ. τῆς 19-8-1989 ἀπησχόλησε τό θέμα τῆς περιφρουρήσεως τοῦ ἀβάτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ Γέροντας περί αὐτοῦ τοῦ θέματος ἔδειχνε μεγάλην εὐαισθησίαν καί ἦτο φυσικόν. Ἐνθυμοῦμαι στήριζε πολύ τήν Ἐπιτροπή μας καί μᾶς παρώτρυνε νά τρέξωμε, μαζί μέ τά ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, σέ Ἀνατολή καί Δύσι γιά τήν προστασία του. Ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἀγῶνες δέν πῆγαν χαμένοι, καί σήμερα τό Ἅγιον Ὁρος, ὁ θεσμός, ἀπό πλευρᾶς μέτρων ἀποτροπῆς παραβάσεων τοῦ ἀβάτου εἶναι σέ καλό δρόμο καί, κατὰ τό δυνατόν, ἐξασφαλισμένο.

Γιά τό αὐτοδιοίκητο τοῦ Ἁγίου Ὁρους στήν Ε.Δ.Ι.Σ. τῆς 26-11-1992 παίρνει τόν λόγο σημειώνοντας τά ἔξης: «Ἡ ἀθωνική μοναχική Πολιτεία δέν ἀποτελεῖ μεμονωμένον μοναστικόν καθίδρυμα, ἀλλά μοναχικόν κέντρον, τό μόνον ἐναπομεῖναν ἐκ τῶν πολλῶν τῆς

Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Αὕτη ἐδημιουργήθη ἀρχῆθεν ὑπό τῶν μοναχῶν τῆ συνδρομῆ τῶν ἀειμνήστων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, προικισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν διά προνομίων καί ἐλευθεριῶν ἀπό ἐκκλησιαστικῶν καί κοσμικῶν προσώπων. Τοῦτο δέ δέν συνέβη διά πρώτην φοράν μόνον μέ τό Ἅγιον Ὅρος καί ἐξ ἀγνοίας ἤ περιφρονήσεως τῶν ἐκκλησιολογικῶν θεσμῶν καί κανόνων, ἀλλά τά προνόμια αὐτά ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διά τήν ὁμαλήν καί ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν καί διά τήν ἐπιβίωσιν αὐτοῦ καί πέραν τῆς καταλύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους». Καί σέ ἄλλη παρέμβασι ὑποστήριξε: «Τό αὐτοδιοίκητον τοῦ Ἁγίου Ὅρους πρέπει νά διατηρηθῆ, διότι εἶναι προϋπόθεσις τῆς ἐλευθέρας ἐν αὐτῷ ἀσκήσεως τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως, τῆς μοναχικῆς ζωῆς καί τῆς εὐοδώσεως αὐτῆς. Προτείνομεν τήν ἀποστολήν Ἐπιτροπῆς ἐξ Ἡγουμένων, καί μάλιστα τῶν συνταξάντων τήν Ἐκθεσιν εἰς τό Σεπτόν Κέντρον, ἡ ὁποία μέ σεβασμόν καί ἀγάπην θά διατυπώσῃ τάς θέσεις μας. Νομίζω ὅτι ἡ καλή διάθεσις τοῦ Παναγιωτάτου εἶναι δεδομένη, ὅπως ἐφάνη καί εἰς τήν ἐνταῦθα πρὸς τούς Καθηγουμένους γενομένην ὁμιλίαν Του, καί τό ζήτημα θά τακτοποιηθῆ».

Λοιπόν, ἀδελφοί μου, δέν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος γιά περισσότερα, διότι ὑπάρχουν πλεῖστα. Μετά τίς γενικές αὐτές παρεμβάσεις καί τήν συμβολή τοῦ Γέ-

ροντα στά κοινά τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἄφησα ὡς τελευταῖα δύο σημαντικά κείμενα.

Τό ἕνα ἐκφωνήθηκε ἐδῶ στήν Θεσσαλονίκη, ὅταν μέ ἕνα σπουδαῖο ἄνθρωπο, μακαριστό τώρα, τόν καθηγητή τῆς Νομικῆς Σχολῆς κ. Δημήτριο Εὐρυγένη διοργανώθηκε ἐδῶ στήν Θεσσαλονίκη ἕνα συμπόσιο γιά τό Ἅγιον Ὁρος ἀπό τίς 17 μέχρι τίς 20 Μαΐου τό 1984 μέ θέμα: «Τό Ἅγιον Ὁρος στήν ἐποχή τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος». Στήν εἰσήγησί του ὁ Γέροντας ἐκ μέρους τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἔλεγε: «Εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένο τό ἐνδιαφέρον γιά τήν μοναστική πολιτεία τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὄχι μόνον τῶν Ἑλλήνων καί Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἀλλά καί κάθε ἀνθρώπου πού ἔχει κάποια πνευματικά ἐνδιαφέροντα καί ἀνησυχίες. Κατά βάθος ἡ ζωή τοῦ Ἁγίου Ὁρους (σᾶς διαβάζω πολύ ἐλάχιστα ἀποσπάσματα, ἔτσι γιά νά πάρετε τό πνεῦμα του) εἶναι ἕνα μυστήριο, πού εἶναι πέρα ἀπό κάθε περιγραφή. Πρέπει νά διανοιχθοῦν οἱ ὀφθαλμοί μας, γιά νά δοῦμε τό μυστήριο. Τό μυστήριο εἶναι ἀνοιχτό. Προσφέρεται σέ ὅποιον Ἁγιορείτη καί μή Ἁγιορείτη θέλει νά τό προσεγγίση. Ἡ προσέγγισις ὁμως θέλει ἄνοδο καί ἡ ἄνοδος ἀφαίρεσι. Καί ἡ ἀφαίρεσις τόλμη. Πρέπει, ἅμα θέλης νά συμμετάσχῃς σέ ἕνα πνευματικό γεγονός, νά διώξης τίς ἀποσκευές σου, δηλαδή τά πάθη σου, γιά νά πῆς ὅτι θά τό καταλάβω... Ὅλους μᾶς συνδέει ἡ ἐσωτερική λειτουργία καί ἡ ὀργάνωσις ἐνός Κοινο-

βίου. Ἔχει σκοπό τήν ὑπέρβασι τόσο τοῦ ἀτομικισμοῦ ὅσο καί τῆς μαζοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου». «Γιά προσέξτε το», λέει ὁ Γέροντας, «αὐτό!» «Πῶς ἔμποροῦμε νά ἐπιτύχωμε μία μορφή κοινωνίας, στήν ὁποία οἱ ἄνθρωποι θά ζοῦν κοινή ζωή, χωρίς νά ἰσοπεδώνωνται καί νά γίνωνται μᾶζα; Καί ἀκόμη ὅπου οἱ ἄνθρωποι θά διακρίνωνται σέ ἰδιαίτερες προσωπικότητες, χωρίς νά πέφτουν στόν ἐγωϊστικό καί ἀντικοινωνικό ἀτομικισμό; Ὅλους αὐτούς τούς συνδέει ἡ κοινή Ὁρθόδοξος πίστις πού νικᾷ τίς ἐθνικές διαφορές καί κάποτε ἀντιθέσεις. Ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι λαοί αἰσθάνονται τό Ἅγιον Ὅρος σάν δικό τους, ὅπως αἰσθάνονται καί τούς Ἁγίους Τόπους, ὅπου περπάτησε ὁ Θεάνθρωπος Χριστός. Τόσο στόν χῶρο ἐνός Κοινοβίου ὅσο καί σέ ὀλόκληρη τήν Ἁγιορειτική Πολιτεία εἶναι θαυμαστός ὁ συνδυασμός ποικιλίας καί ἐνότητας. Ὅλοι ἐνωμένοι σέ ἕνα βαθύ πνευματικό δεσμό, καί συγχρόνως ὅλοι ἐλεύθεροι νά ἐκφράσουν καί νά ὀλοκληρώσουν τόν ἑαυτό τους μέσα στήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἀξίωμα τοῦ Ἁγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ εἶναι “ὅποιος ἀναπαύει τόν ἀδελφό του, ἀναπαύει τόν Θεό”. Ὁ μοναχός θέλει νά ἀναπαύῃ μέ τήν ἀγάπη του τόν Θεό καί τόν ἀδελφό του. Ὅταν ἀναπαύῃ τόν Θεόν, ἀναπαύει καί τόν ἀδελφό του. Καί ὅταν ἀναπαύῃ τόν ἀδελφό του, ἀναπαύει καί τόν Θεό. Ὁ μοναχός θέλει νά ἀναπαύῃ τόν πλησίον, τόν συνασκητή, κάθε ἄνθρωπο πού θά

συναντήση. Κάθε άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού, και γι' αυτό αξιοσέβαστος και αξιαγάπητος. Ἡ ἀγκαλιά λοιπόν του Θεού χωράει ὅλον τόν κόσμο. Ἡ Ὁρθόδοξος ἀπεικόνισις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ εικόνα τῆς Πεντηκοστῆς. Τό Ἅγιον Ὅρος λοιπόν ἀποτελεῖ κοινότητα, ἐνότητα, ἀλλά ἐνότητα ἀνοιχτή πού δέν ὑπάρχει γιά τόν ἑαυτό της ἀλλά γιά τόν Θεό καί τόν κόσμο. Αὐτός εἶναι νομίζω ὁ λόγος πού ὁ ἄνθρωπος στό Ἅγιον Ὅρος αἰσθάνεται μία ἄνεσι, μία εὐλογία καί μία χαρά. Εἶναι ἀλήθεια ὅμως ὅτι ἡ λογική του κόσμου σκοντάφτει στήν λογική τῆς Ἐκκλησίας καί του Ἁγίου Ὁρους. Γι' αὐτό κανεῖς δέν μπορεῖ νά καταλάβῃ τήν Ἐκκλησία καί τό Ἅγιον Ὅρος χωρίς μετάνοια, δηλαδή χωρίς ἀλλαγὴ νοῦ. Ἡ Χριστιανική Πολιτεία σεβάστηκε τήν λογική αὐτή του ἀπράγματος καί ἡσυχαστικοῦ πνεύματος τῶν μοναχῶν. Εἶχε τήν πνευματικότητα νά ἀναγνωρίσῃ τήν ἀξία του θανάτου του Μοναχοῦ ὡς προϋπόθεσι ζωῆς. Ἐτσι καθιέρωσε θεσμικά τήν δυνατότητα στό Ἅγιο Ὅρος νά ζήσῃ, ὅπως Αὐτό θέλει τήν μοναχική του ζωή, ὥστε χωρίς κώλυμα νά ἐπιτελῆται τό μυστήριον τῆς μοναχικῆς πολιτείας». Καί καταλήγει ὁ Γέροντας μέ πολύ θαυμαστό τρόπο: «Ὡς Ἁγιορείτης δέν αἰσθάνομαι ξένος πρὸς τήν Εὐρώπη. Αἰσθάνομαι ὅτι ὁ ἐν ἐνεργείᾳ ἀρχέγονος Χριστιανισμός του Ἁγίου Ὁρους συναντᾶται μέ τόν κρυμμένο καί ἀρχέγονο Χριστιανισμό τῆς Εὐρώπης, τόν Χριστιανισμό τῆς Ἁγίας Σο-

φίας, τόν Χριστιανισμό τῶν κατακομβῶν τῆς Ρώμης, τόν Χριστιανισμό τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου τῆς Λυών, ὅπου καί τό μαρτύριό του, τόν Χριστιανισμό τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ραβέννας, τόν Χριστιανισμό τῶν Ὀρθοδόξων μοναχῶν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Σκωτίας καί τῆς Ἰρλανδίας. Ταπεινῶς φρονῶ», λέγει ὁ Γέροντας, «ὅτι ἡ πνευματική ἀνεστιότητα τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαϊκοῦ ἀνθρώπου ἤμπορεῖ νά βρῆ τήν ἐστία του στό Ἅγιον Ὅρος, καί ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα ἤμπορεῖ νά βρῆ πέραν ἀπό τήν σύμπτωσι τῶν συμφερόντων κάτι τό βαθύτερο, κάτι τό οὐσιαστικώτερο, στήν πνευματική κληρονομιά τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὅρους». Θεωρῶ εὐλογία ὅτι στήν ἐκφώνησι αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ κειμένου –ἔτσι χαρακτηρίστηκε τήν ἐποχή ἐκεῖνη– ἤμουν αὐτήκοος μάρτυς.

Καί τώρα κάτι πιό ἀπλό ἀλλά καί πιό ἐλκυστικό κείμενο. Στίς 28 Ἰουνίου τοῦ 1972 –ὁ Γέροντας τότε ἦταν Ὑφηγητής στό Πανεπιστήμιο– ἐπισκέφθηκε στά Μετέωρα τόν Γέροντα Αἰμιλιανό. Ἐκεῖ ἐμονάζαμε ἐμεῖς, στό Μεγάλο Μετέωρο. Ἡμασταν δόκιμοι μοναχοί, ἄρα ἦταν νωπές οἱ σπουδές μας. Εἶπε ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός: «Χθές τό βράδυ πού ἤρθε ὁ π. Γεώργιος μέ παρεκάλεσε νά κάνω μία εἰσήγησι. Εἶχε βάλει πολλές ἐρωτήσεις. Ὅμως ἀλλοίμονο, ἄν καθήσω νά ἀπαντήσω σέ ὅλες τίς ἐρωτήσεις. Ἀποφάσισα μόνο στήν μία νά πῶ τίς σκέψεις μου καί νά ἀπαντήσω στό ἐρώτημα “τί εἶναι Μοναχισμός”». Ἀξίζει,

ἀδελφοί μου, νά τό ἀκούσετε. «Κατ' ἀρχάς», λέγει ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός, «νομίζω ὅτι ὁ Μοναχισμός εἶναι μία ἔκφρασις καί υπόμνησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ Θεοῦ καί τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἢ, ἄς τό πῶ καλύτερα, τοῦ δικαιώματος τοῦ Θεοῦ καί τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἑνός μοναδικοῦ δικαιώματος. Ποιό εἶναι αὐτό τό δικαίωμα; Τό μοναδικό δικαίωμα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὄντως ὀλόκληρη ἡ ἀνθρώπινη φύσις. Ὁ Θεός σέ θέλει ὅλον, νά σέ φάη ὅλον. Θέλει ὅλη τήν ἀνθρώπινη φύσι. Δέν θέλει τό μισό κομμάτι. Δέν τοῦ ἀρέσει τό μισό κομμάτι νά φάη. Θέλει ὅλο τό κομμάτι. Ὀλόκληρη τήν ἀνθρώπινη ὑπόστασι μέ ὅλες τίς δυνάμεις της νά εἶναι δική Του. Καί τό ἀνθρώπινο δικαίωμα ποιό εἶναι; Εἶναι ἐπίσης κάτι ἀντίστοιχο. Ἄπαξ καί ἐκένωσε ὁ Θεός τόν ἑαυτό Του καί ἔλαβε τήν ἀνθρώπινη φύσι ὁ Χριστός, ἔτσι καί ὁ ἄνθρωπος ἔχει τό δικαίωμα Αὐτόν τόν κενωθέντα, Αὐτόν τόν ἀμίختως συμμειγέντα Θεόν νά τόν ἔχη δικό του· ὅλον δικό του. Γι' αὐτό λέμε: “Πῆρες λίγο Θεό; Τόν πῆρες Ὅλον. Εἶδες τό Φῶς Του; Τόν πῆρες Ὅλον. Πῆρες λίγο ἀπό τήν Χάρι Του, εἶδες ἕνα θαῦμα στήν ζωή σου; Νά ξέρης, πῆρες ὅλον τόν Θεόν”, διότι ὁ Θεός εἶναι πλήρως ἐνωμένος μέ τόν ἄνθρωπο. Ὁ Μοναχισμός, προχωρᾶ σ' ἕνα δεύτερο», λέει ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός, «δέν εἶναι κάποιος δρόμος τῆς ζωῆς ἀνώτερος ἴσως ἀπό τούς ἄλλους. Γιατί δέν πρέπει νά χωρίσωμε τούς ἀνθρώπους σέ κατηγορίες καί νά

παρουσιάσωμε τόν Θεό σάν νά ἀνήκη σέ μερικούς ἀνθρώπους. Δέν πρέπει νά λέμε: “Τί σπουδαῖοι πού εἶναι αὐτοί οἱ Μοναχοί ἢ οἱ Ἐπίσκοποι!” Ὅλοι μας εἶμαστε σπουδαῖοι. Καί δέν πρέπει νά κάνουμε τέτοιες διακρίσεις. Ὁ Μοναχισμός δέν εἶναι κάτι παράλληλο μέ ὁ,τιδήποτε ἄλλο. Ὁ Μοναχισμός μπορεῖ νά βαίνει παραλλήλως πρὸς τόν γάμο ἢ πρὸς τήν ἐν κόσμῳ διαβίωσι, ἀλλά αὐτό δέν σημαίνει πῶς τίθεται πάντοτε σέ μία θέσι παράλληλη ἢ σέ ἄλλη οἰανδήποτε θέσι, π.χ. ἀνώτερη, μέ κάτι ἄλλο. Ὁ Μοναχισμός μόνος του εἶναι δρόμος τῆς ζωῆς. Δέν ἀναιρεῖ κανένα ἄλλον δρόμο. Δέν τόν ἐξουδετερώνει, δέν τόν ὑποτιμᾷ. Ἀλλά οὔτε καί συγκρίνεται μέ τίποτε. Ὁ Θεός ἔχει τά δικαιώματά του στήν κάθε ψυχή, εἴτε μοναστική εἶναι αὐτή ἢ ψυχή εἴτε κοσμική, ἅς τό ποῦμε ἔτσι. Μοναχισμός εἶναι μία πρόγευσις, ἅς ποῦμε, μία ἐγγύησις, ἕνα ἀρραβῶνας αὐτῆς τῆς ἐνώσεως τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου, καί ἐπομένως τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Μοῦ λέει ὁ Θεός: “Ἐχεις μία ἐξασφάλισι, τώρα πού ἀρραβωνίστηκες μαζί μου, γιά τήν Βασιλεία.” Ἐχεις τόν ἀρραβῶνα. Ὅταν παίρνης τό μικρό Σχήμα, παίρνεις τόν ἀρραβῶνα. Ὅταν παίρνης τό δακτυλίδι καί συναρμόζεσαι μέ ἕνα ἄνθρωπο, αὐτό εἶναι ὁ ἀρραβῶνας. Τί νομίζεις, ὁ ἀρραβῶνας εἶναι γιά νά ἔχετε ὠραῖα δακτυλίδια; Ἀλλά ἀρραβῶνας σημαίνει, ὅτι μαζί θά πᾶτε στόν Παράδεισο. Γίνομαι λοιπόν Μο-

ναχός σημαίνει, ότι δυνάμει έχω εξασφαλίσει τόν Ουρανόν, τήν Βασιλεία τῶν Ουρανῶν. Ἀκόμη», συνεχίζει ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός, «ὁ Μοναχός δέν μπορεῖ νά μπῆ μέσα σέ καλούπια. Εἶναι ὁ Μοναχισμός κάτι τό πάντοτε σημερινό, κάτι τό ἀληθινό. Μπορεῖ νά ἀναμειγνύεται μέ κάθε πρόσωπο, μέ τήν Χαναναία, μέ τήν Πόρνη πού θά τήν ἀθωώση, μέ τόν Τελώνη, μέ τήν Σαμαρείτιδα. Ἕνας Δεσπότης πού εἶναι μέσα στόν κόσμο ἀναμειγνύεται μέ ὅλο τόν κόσμο. Δέν μπορεῖς νά πῆς στόν Δεσπότη: “Γιατί πᾶς ἀπό δῶ καί δέν πᾶς ἀπό κεῖ; Γιατί κάνεις αὐτό καί δέν κάνεις τό ἄλλο;”. Γιατί εἶναι Μοναχός πού ἀναμειγνύεται ταυτόχρονα μέ τόν κόσμο, ἀλλά συγχρόνως εἶναι καί βυθισμένος μέσα στήν ἀπειρότητα τοῦ Θεοῦ. Εἶμαι ἐδῶ. Εἶμαι μαζί σας, ἀλλά εἶμαι καί μακριά σας. Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Σωτήρ, ὁ ὁποῖος μέ σώζει, καί ἐγώ ἐκεῖνος πού Τόν ζῶ ἀκριβῶς ὀλόκληρον. Ἕνας Μοναχός ἢ ἓνα Μοναστήρι εἶναι ἀκριβῶς μία εὐελπὶς ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ».

«Νομίζω, π. Γεώργιε, ὅτι σ’ αὐτό τό πρῶτο ἐρώτημα», εἶπε τελειώνοντας ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός, «σᾶς ἀπήντησα καί μπορῶ νά ἀπαντήσω καί στά ἄλλα ἐρωτήματα. Ἀλλά ἡ ὥρα εἶναι 11 παρά 5’ καί μοῦ εἶπατε ὅτι στίς 11 πρέπει νά φύγετε. Ἐγώ ἔτσι νομίζω τόν Μοναχισμόν καί δέν έχω βεβαίως ἀπαίτησι συζητήσεων, γιατί δέν νομίζω ὅτι σᾶς εἶπα κάτι

τό σπουδαίο. Σᾶς εἶπα κάτι ὅμως τό ὁποῖον τό πιστεύομεν, ὅταν ζοῦμε μέσα στό Μοναστήρι, καί ἐγώ ἀλλά καί τά παιδιά, οἱ πατέρες καί οἱ ἀδελφοί, οἱ ὁποῖοι ἐκ νεότητός των ἠθέλησαν νά ἄρουν τόν ζυγόν καί πού ὄντως τόν νιώθουν ὄχι σάν ζυγόν ἀλλά σάν μίαν εὐφροσύνην, τήν ὁποίαν δίδει ὁ Θεός ὁ εὐφραίνων τās καρδίας καί τήν νεότητα.

»Κάτι τέτοιο, θά ἤθελα νά πιστεύω, ὅτι θά μποροῦσαν οἱ ψυχές σας νά νιώσουν καί νά πάρουν. Διότι ὁ Μοναχισμός, ἄν δέν εἶναι κανόνας ζωῆς, ὅπως εἶπαμε, ἄν δέν εἶναι τύπος ζωῆς, εἶναι ὅμως μία μίμησις ἀγγελικῆς πολιτείας, καί ἐπομένως εἶναι μία μίμησις γιά κάθε ἄνθρωπον καί γιά κάθε κοσμικόν ἄνθρωπον. Διότι, ὅπως εἶπε ὁ Καθηγητής Κωνσταντῖνος Μουρατίδης, παραπέμποντας στόν Μ. Βασίλειο, “ὁ Θεός ἔχει (ἐπάνω στους ἀνθρώπους) τά ἴδια δικαιώματα, ἐμεῖς δέ τά ἴδια καθήκοντα εἴτε εἴμεθα μοναχοί, εἴτε ζοῦμε ἐν τῷ κόσμῳ”».

Τέλος, ἀγαπητοί μου, θά ἔλεγα, ὅτι γιά νά ἀποτιμήσωμε ἀντικειμενικά τήν προσφορά τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα Γεωργίου στά κοινά τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί νά ἀνακαλύψωμε τά ἐγκατεσπαρμένα σέ διάφορα ὑπομνήματα καί ἐκθέσεις καί στίς δέλτους τῆς ψυχῆς του βιώματα καί σκέψεις του, ἀσφαλῶς αὐτό θά ἀπαιτοῦσε ὀλόκληρη διατριβή. Καί θά βλέπαμε ἐκεῖ ὅλον τόν ἄνθρωπο σέ ὅλες τίς πτυχές του, ἀλλά καί σέ ὅλους τούς πειρασμούς. Ὅχι μόνον στά καλά

καί ώραῖα, ἀλλά καί στούς πειρασμούς. Θά δοῦμε ἀκριβῶς ἐκεῖ, πῶς φαίνεται καί πῶς συμπεριφέρεται ὁ γνήσιος ἄνθρωπος. Δέν ἔχεις πειρασμούς; Δέν ἔχεις ζωή. Ἐμεῖς διαμαρτυρόμαστε γιά τούς πειρασμούς, γιά τά παθήματα, ἀλλά δέν καταλαβαίνουμε ὅτι αὐτό δημιουργεῖ τό κίνητρο. Πῶς θά προσευχηθῆς, ἂν δέν ἔχῃς πειρασμούς; Νομίζω ὅτι, ἂν εἶναι ὅλα ὠραῖα, καθόλου δέν θά προσευχηθῆς. Ἀλλά ὅταν ἀναγκασθῆς, ὅταν νιώσης τήν ἀνάγκη ἀπό τόν πειρασμό, θά στρέψῃς τό βλέμμα σου στόν Θεό, «ὄθεν ἤξει ἡ βοήθεια» (Ψαλμ. ρκ' 1).

Ὅμως ὁ Γέροντας δέν ἔχει πλέον ἀνάγκη ἀπό τά δικά μας λόγια. Ἐμεῖς ἔχομε ἀνάγκη τῶν ἰδικῶν του λόγων. Δέν ἔχει ἀνάγκη, διότι εἶναι «ἐν χειρὶ Θεοῦ καί οὐ μὴ ἄψηται αὐτοῦ βάσανος». Εἶναι «ἐν εἰρήνῃ». «Ἡ ἐλπίς αὐτοῦ» εἶναι «πλήρης ἀθανασίας» καί ὁ Κύριος ἔκρινεν αὐτόν «ἄξιον τοῦ ἑαυτοῦ Του». «Ἐδοκίμασεν αὐτόν», καί στό τέλος ἰδιαίτερα, καί τόν δέχτηκε «ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας» (Σοφ. Σολ. γ' 1-6). Ὁ Κύριος ἀναπαύει τόν Γέροντα καί ἐκεῖνος ἀναπαύεται ἐν τῷ Θεῷ καί ἀναστρέφεται καί ἀναπαύεται μετὰ τῶν ἡγαπημένων του Ἁγίων, παλαιῶν καί νέων, καί γίνεται καί παραμένει γιά μᾶς τούς περιλειπομένους ἀνάπαυσις, προσκέφαλο, παράκλησις καί μεσιτεία. Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Η ΑΥΤΟΜΕΜΨΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΚΑΤΑΚΡΙΤΟΝ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ^(*)

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν ἐξορία τῶν Πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

Τώρα ἐμεῖς βρισκόμαστε στὴν ἐξορία. Εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο πού ὠρισε ὁ Θεός γιὰ μᾶς, ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς ἀναπαύσεως, τῆς εἰρήνης, τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ἀγάπης. Εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Διότι, ὅπως ἔλεγε ὁ Γέροντας: «μέσα στὸν Παράδεισο οἱ Πρωτόπλαστοι ἦσαν εὐτυχισμένοι, γιατί ζοῦσαν μὲ ἀγάπη, ἀγαπώντας τὸν Θεό καὶ ἀγαπώντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Ὅταν ἄφησαν νά μπῆ μέσα τους ὁ ἐγωῖσμός –μὲ τὴν παρακοή πού ἔκαναν στὸν Οὐράνιο Πατέρα τους– ἀπὸ ἐκείνη τὴν στιγμή δὲν μποροῦσαν πιά νά ζοῦν στὸν Παράδεισο».

Ἡ παρακοή πρὸς τὸν Θεό εἶναι ἀποστασία καὶ χωρισμός ἀπὸ τὸν Θεό. Καὶ ὅταν κανεῖς χωρίζεται ἀπὸ τὸν Θεό, χωρίζεται καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπη πού εἶναι ὁ Θεός, χωρίζεται καὶ ἀπὸ τὴν Ζωή πού εἶναι ὁ Θεός. Ἄρα πεθαίνει. Ὁ ἄνθρωπος ζῆ πραγματικά

(*) Παραίνεσις τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱεράς Μονῆς μας, Ἀρχιμ. Χριστοφόρου, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τῇ Κυριακῇ τῆς Τυρινῆς τοῦ 2015.

«νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων», μόνον ὅταν εἶναι ἐνωμένος μέ τόν Θεόν.

Μετά τήν ἐξορία ἀρχίζει ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ κόπος, ὁ μόχθος, ὁ πόνος, οἱ θλίψεις, οἱ πειρασμοί καί τά βάσανα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ζυμωμένα μέ τήν ζωή του. «Πειρατήριόν ἐστὶν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς» (Ίώβ ζ' 1).

Ὅμως ὁ Ἅγιος Θεός, ὁ Θεός τῆς ἀγάπης καί τῆς εὐσπλαχνίας, «ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν», δέν ἐγκατάλειψε τοὺς ἀνθρώπους. Καί ὅπως λέγει ὁ Μ. Βασίλειος «οὐκ ἀπεστράφη τό πλάσμα Του εἰς τέλος, ὃ ἐποίησε, οὐδέ ἐπελάθου ἔργα χειρῶν Του. Ἐξάπέστειλε προφήτας, ἐποίησε δυνάμεις διὰ τῶν ἁγίων Του, νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Καί ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεός τόν Υἱόν αὐτοῦ» (πρβλ. Θ. Λειτουργία), «γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπό νόμον, ἵνα τοὺς ὑπό νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τήν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. δ' 4-5).

Ὁ Θεός μᾶς δίνει τήν δυνατότητα νά γίνωμε υἱοὶ Θεοῦ, νά γίνωμε θεοὶ κατὰ Χάριν. Αὐτό πού χρειάζεται ἀπό μᾶς εἶναι ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἡ ταπεινώσις καί ἡ πραγματική μετάνοια καί ἡ ἀγάπη.

Ὅταν ὁ Χριστός ἀπέστειλε τοὺς Ἀποστόλους στά ἔθνη, τοὺς εἶπε: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα

τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καί ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἶμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν» (Ματθ. κη' 19-20). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς υπόσχεται ὅτι, ὅταν ἐμεῖς τηροῦμε τίς ἐντολές Του, θά εἶναι μαζί μας, βοηθός καί προστάτης μας, σέ ὅλες τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς μας.

Ἐμπόδιο στόν ἀγῶνα μας νά ζοῦμε σύμφωνα μέ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, καί νά κερδίσουμε τόν Παράδεισο, τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, εἶναι ὁ ἐγωϊσμός καί ἡ φιλαυτία μας. Καί ὅπως ἔλεγε ὁ Γέροντας: «Πρέπει νά νικήσουμε τόν ἐγωϊσμό μας, γιά νά βασιλεύση μέσα μας ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καί τότε εἴμεθα ἄξιοι γιά τόν Παράδεισο».

Καί ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή αὐτό τό νόημα ἔχει. Νά μᾶς βοηθήσῃ μέ τήν ἄσκησι, μέ τήν νηστεία, μέ τήν προσευχή, νά ἀγωνισθοῦμε κατά τῶν παθῶν μας, κατά τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας, καί ἔτσι νά ἔχουμε ἐλπίδα νά κληρονομήσωμε τόν Παράδεισο, τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Ἐφέτος ἄς προσέξωμε περισσότερο τήν εὐχή τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ, τήν ὁποία κανεῖς μπορεῖ νά τήν λέγῃ ὅλο τόν χρόνο. Ἡ Ἐκκλησία ὁμῶς ὥρισε νά λέγεται τώρα τήν Μ. Τεσσαρακοστή: «Κύριε καί Δέσποτα τῆς

ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καί ἀργολογίας μή μοι δός. Πνεῦμα δέ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καί ἀγάπης χάρισαι μοι τῷ σῶ δούλῳ. *Ναί, Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαι μοι τοῦ ὄρα̅ν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου. Ὅτι εὐλογητός εἶ εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν*».

Καί ἀπό αὐτή τήν εὐχή, ἅς ἐπικεντρώσωμε τήν προσοχή μας στό «ὄρα̅ν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου». Ὅταν κανεῖς κοιτάζῃ τά δικά του λάθη, τίς δικές του ἀδυναμίες καί ἀμαρτίες, δέν ἔχει χρόνο νά ἀσχοληθῇ μέ τούς ἄλλους καί νά τούς κατακρίνῃ. Ἀπεναντίας κατακρίνει τόν ἑαυτό του· ἔχει αὐτομεμφία. Καί, ὅπως λέγουν οἱ Πατέρες, ἡ αὐτομεμφία εἶναι τό ἐλαφρύ φορτίο πού εἶπε ὁ Χριστός: «ὁ γάρ ζυγός μου χρηστός καί τό φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστί» (Ματθ. ια΄ 30). Ἡ αὐτομεμφία καί τό ἀκατάκριτον εἶναι ὁ σύντομος δρόμος τῆς σωτηρίας μας πού ὁδηγεῖ στόν Παράδεισο, στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Εὐχομαι μέ εἰλικρινῆ μετάνοια καί ταπείνωσι νά περάσωμε τό στάδιο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί νά ἀξιωθοῦμε νά προσκυνήσωμε ἀκατακρίτως τά Ἅγια Πάθη καί τήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας.

ΠΑΣΧΑ
ΠΕΡΑΣΜΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ
ΣΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑ ΖΩΗ^(*)

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό θεμέλιο τῆς πίστεώς μας· εἶναι τό θεμέλιο τῆς σωτηρίας μας.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Εἰ δέ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενόν ἄρα τό κήρυγμα ἡμῶν, κενή δέ καί ἡ πίστις ὑμῶν» (Α΄ Κορ. ιε΄ 14).

Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἀποκτᾶ νόημα καί ἀξία, ὅταν φέρῃ τήν σφραγίδα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Καί οἱ ἄνθρωποι δέν μποροῦν νά βροῦν ἀληθινό νόημα στήν ζωή τους ἔξω ἀπό τήν ζῶσα πίστι τους στήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου.

(*) Ἐόρτιος χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἄρχιμ. Χριστοφόρου, ἐπί τῇ ἐορτῇ τοῦ Πάσχα 2015.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι Πάσχα.

Πάσχα σημαίνει διάβασις, πέρασμα.

Εἶναι ἡ διάβασις ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν φθορὰν εἰς τὴν ἀφθαρσίαν, ἀπὸ τὴν κατάραν εἰς τὴν εὐλογίαν, ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀπὸ τὴν ἐξορίαν εἰς τὸν Παράδεισον.

Τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς ἡ Ἐκκλησία μας ἐνθουμείται τὴν ἐξορία τῶν Πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο, τὸν χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἀνυπακοή ὠδήγησαν τοὺς Πρωτοπλάστους στὴν ἐκούσια στέρησι ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει τὴν Μ. Τεσσαρακοστή. Ἡ περίοδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς εἶναι περίοδος ἐντονώτερης πνευματικῆς ζωῆς, πνευματικῶν ἀγώνων. Εἶναι κατ' ἐξοχὴν περίοδος μετανοίας.

Ἀκολουθεῖ ἡ Μ. Ἑβδομάδα μὲ ἀποκορύφωμα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου πού χαρίζει στὸν ἄνθρωπο τὴν δυνατότητα τῆς ἐπιστροφῆς του ἀπὸ τὴν ἐξορία στὸν Παράδεισο, μὲ πρῶτο οἰκιστὴ τὸν ληστή. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἔφερε τὴν ἀποκατάστασι τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἐάν ὁ ἴδιος θελήσῃ, τὴν ἐπιστροφή του στὸν Παράδεισο. Στὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο ἀκούσαμε ὅτι ὁ Κύριος «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι Αὐτόν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον Αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν

εἰς τό ὄνομα Αὐτοῦ» (Ίω. α΄ 11-12). Σ' αὐτούς πού τόν πιστεύουν ὡς ἐνανθρωπήσαντα Υἱόν τοῦ Θεοῦ καί ὡς Σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων ἔδωσε τό δικαίωμα καί τήν Χάρι νά γίνουν παιδιά Του.

Ἀπό τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς μέχρι τό Πάσχα ἡ Ἐκκλησία μᾶς δείχνει τόν δρόμο πού πρέπει νά ἀκολουθήσουμε, γιά νά μπορέσουμε καί ἐμεῖς νά γίνουμε μέτοχοι τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἡ ὀρθή πίστις, ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ Ὁρθοπραξία. Γι' αὐτό ἡ Α' Κυριακή τῶν Νηστειῶν εἶναι ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας, κατά τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μᾶς φανερώνει τήν ὀρθή πίστι στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος.

Ἡ Β' Κυριακή τῶν Νηστειῶν εἶναι ἀφιερωμένη στόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ. Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τήν δυνατότητα μεθέξεως τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅτι οἱ ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀκτιστες καί ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἔχη ἐμπειρία τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ καί νά γίνῃ θεός κατά Χάριν.

Τήν Γ' Κυριακή ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τήν προσκύνησι τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Οἱ πιστοί προσκυνοῦντες τόν Ζωοποιό Σταυρό τοῦ Κυρίου μέ πίστι καί ἐλπίδα, ἀντλοῦμε δύναμι καί χάρι γιά νά συνεχίσουμε τόν πνευματικό μας ἀγῶνα, διότι ὁ Σταυρός εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς ἀπειρης ἀγάπης

τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Ὁ Σταυρός ἐπίσης μᾶς θυμίζει ὅτι καὶ ἔμεῖς πρέπει νὰ σταυρώσουμε τὴν ἁμαρτία, τὰ πάθη μας, τὸν ἐγωϊσμό μας καὶ τὸ θέλημα μας, γιὰ νὰ γίνουμε μέτοχοι τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

Τὴν Δ' καὶ Ε' Κυριακὴ ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλει ὡς πρότυπα ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ μετανοίας τοὺς ἁγίους Ἰωάννη τῆς Κλίμακος καὶ Μαρία τὴν Αἰγυπτία. Ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ σάν καὶ ἐμᾶς, «σάρκα φοροῦντες καὶ τὸν κόσμον οἰκοῦντες», οἱ ὁποῖοι ἀξιώθηκαν νὰ γίνουν τέκνα Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτή, νὰ γίνουν θεοὶ κατὰ Χάριν, νὰ μεταβοῦν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου φανερώνει ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, καὶ προδηλώνει τὴν «κοινήν ἀνάστασιν», τὴν δική Του καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος στὰ Ἱεροσόλυμα φανερώνει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ «εὐλογημένος» τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ἐκούσια προσέρχεται εἰς τὸ «παθεῖν» καὶ «σταυρωθῆναι» «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους».

Τέλος διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του ὀλοκληρώνει τὸ μέγα τῆς Οἰκονομίας Του μυστήριον, χαρίζοντας στοὺς ἀνθρώπους τὴν δυνατότητα νὰ γίνουν κοινωνοὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του καὶ νὰ ἀξιωθοῦν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Εὐχόμαι τό ἀνέσπερον Φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου νά φωτίζη τὰς καρδίας ὄλων μας, γιά νά κάνουμε τό θέλημα τοῦ Κυρίου «τό ἀγαθόν καί εὐ-
άρεστον καί τέλειον» (Ρωμ. ιβ' 2), νά ζοῦμε μέ τα-
πείνωσι καί ὑπακοή, νά ζοῦμε μέ εἰλικρινῆ μετάνοια
καί ἀγάπη καί νά ἀξιωθοῦμε τῆς χαρᾶς τοῦ Ἀνα-
στάντος Κυρίου.

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Ἅγιον Πάσχα 2015

**ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΜΑΣ
ΜΕ ΟΜΙΛΗΤΗ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ
π. ΕΥΣΕΒΙΟ ΒΙΤΤΗ^(*)**

ΜΕΡΟΣ 4ον

Μοναχός Π.: Προηγουμένως είπατε για την σιωπή. Είπατε, ότι, αν έλθη ένας μοναχός, και του πήτε: “έχω κανόνα σιωπής”, μπορεί να πεταχθῆ στο ταβάνι. Μπορεί όμως ένας άλλος να πῆ: “νά ’ναι εύλογημένο” και να ώφεληθῆ. “Όταν έρχεται ένας λαϊκός και του πῆς αυτό, ότι “έχω κανόνα σιωπής”, πώς θά τό εκλάβη αυτός και τί θά του πῆς;” Η θά νομίση ότι είσαι παλαβός ἢ ίσως σκανδαλισθῆ, και θά σηκωθῆ να φύγη, ενῶ έρχεται μέ καλή διάθεσι να ακούση κάτι πτωχό, ὅ,τι και αν είναι αυτό που θά του πῆ ὁ μοναχός, και να ώφεληθῆ. Μπορεί κουταμάρες να του πῆ, αλλά αυτός θά ώφεληθῆ από την διάθεσι που έχει.

(*) Τελευταίο μέρος τῆς Συνάξεως τῆς ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας μέ τόν π. Εὐσέβιο, στό νέο Συνοδικό τῆς Μονῆς, τήν 20ήν Αὐγούστου 1998.

π. Εὐσέβιος: Ἐχετε δίκαιο.

Μοναχός Π.: Πῶς πρέπει νά συμπεριφερθοῦμε σ' αὐτόν τόν λαϊκό, πού ἔρχεται καί σοῦ ζητάει κάτι, μία κουβέντα.

π. Εὐσέβιος: Ὑπάρχει τρόπος νά πῶ κάτι μέ ἑκατό λόγια καί ὑπάρχει τρόπος νά τό πῶ μέ δέκα. Ρώτησαν τόν ἅγιο, τόν ἀββᾶ Ποιμένα: «νά σιωπῶ ἢ νά μιλῶ;». «Ἐάν εἶναι νά μιλήσης γιά τόν Θεό, νά μιλήσης· καί ἄν εἶναι νά σιωπήσης γιά τόν Θεό, νά σιωπήσης» (Γεροντικόν, ρμζ'). Νομίζω, αὐτός ὁ κανόνας θά μᾶς βοηθήσῃ. Δέν μπορεῖ νά ῥθῆ ὁ ἄλλος καί νά τοῦ πῶ “δέν μιλάω”. Ἐγώ μιλοῦσα σέ μοναχοῦς· σέ μοναχοῦς πού ξέρουν ὅτι ἔχω κάποιο ἰδιαίτερο, ἄς ποῦμε, κανόνα. Καί ἔπρεπε νά μέ καταλάβουν. Ἀλλά, δέν θά ῥθῆ ἕνας ἄγνωστος μοναχός, ὁ ὁποῖος δέν μέ ἔχει δεῖ ποτέ, καί ἐγώ θά τοῦ κλείσω τήν πόρτα καί δέν θά τοῦ πῶ τίποτα! Λέγανε γιά ἕναν μακαρίτη δεσπότη, ὅτι ἦταν στό γραφεῖο του καί ἔγραφε ἀπό τίς δέκα μέχρι τίς δώδεκα. Καί πάει ἕνας στίς δώδεκα καί δύο δευτερόλεπτα ἐκεῖ πέρα, καί καθόταν ὁ εὐλογημένος ὁ δεσπότης –δέν ζῆ μακαρίτης εἶναι– πίσω ἀπ' τήν πόρτα –εἶχε τζάμι– καί δέν μιλοῦσε, καί τοῦ ἔδειξε τήν ταμπέλα. Δέν εἶναι πρᾶγμα αὐτό. Καί θά μείνω ἔτσι, στό γράμμα τοῦ νόμου; Δέν γίνεται αὐτό τό πρᾶγμα.

Πόσες φορές δέν χρειάσθηκε νά παραβῆ κανεῖς τόν κανόνα του! Μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ εἴκοσι πέν-

τε ὥρες ἔφθασα στήν ἐξομολόγησι μία φορά. Πῆγα στήν ἄλλη ἄκρη. Εἴκοσι πέντε ὥρες στό εἰκοσιτετράωρο! Φαίνεται περίεργο αὐτό, ἀλλά δέν τό λέω γιά περιαιτολογία· ἀνάγκη ἦταν. Πάω νά τελειώσω, ἔρχεται κάποιος ἀπό τήν Δροῦμα· “σᾶς παρακαλῶ, ἔχω πρόβλημα πολύ μεγάλο μέ τό παιδί μου, ψυχολογικό. Ἦρθα ἀπό ἴκει καί δέν ἔχω καμμιά λύσι. Πρέπει κάποιος πνευματικός νά μου μιλήσῃ καί ἄκουσα γιά σᾶς καί ἦρθα ἐδῶ πέρα...”. Τοῦ λέω· “Κάποιος θαυματουργός δέν εἶμαι, ἀλλά, τέλος πάντων, θά δοῦμε”. “Δέν θά φύγω”, λέγει, “ἐδῶ θά μείνω καί μέχρι αὔριο τό πρωί ἐδῶ θά περιμένω”. Θά περίμενε, γιά νά τελειώσω μέ τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Μπορῶ νά τόν ἀφήσω; Δέν μπορεῖς νά τόν ἀφήσῃς. Μπορῶ νά τοῦ πῶ “ἔξερεις, μέ συγχωρεῖτε πάρα πολύ, ἐγώ τώρα πρέπει νά κάνω τόν κανόνα μου, νά κάνω προσευχή κ.λπ...”; Θά ἀγρυπνήσω, θά κουραστώ, δέν θά κάνω τόν κανόνα μου, ἀλλά τόν ἀνθρώπο πρέπει νά τόν δῶ!

Κάποτε ὁ Ἀντώνιος ὁ Μπλούμ –Ρῶσσοσ εἶναι, μητροπολίτης Σουρόζ λέγεται ὁ τίτλος του– μου εἶπε αὐτό τό πρᾶγμα. Τόν ρώτησα· «Σεβασμιώτατε, ἔρχονται πολλοί καί μέ ἐνοχλοῦν. Ἔχω ἕνα κανόνα κάνω ἀκολουθία, ξέρω ἴγώ...”. “Νά τούς βλέπῃς ὡς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ”. Καί μου ἔκανε ἐντύπωσι αὐτό. “Θά διακόπτῃς καί θά μιλήσῃς μαζί τους”.

Ἡ σιωπή ὅταν, ἄς ποῦμε, γίνεται συνειδητή –σιγά-σιγά γίνεται– καί οἱ πιστοί θά μάθουν αὐτό τό πρᾶγμα, ὅτι “αὐτοί οἱ καλόγεροι δέν πολυμιλᾶνε ἐκεῖ πέρα, καί κάνουν πολύ καλά”. Δέν θά γίνουμε μουγκοί –αὐτά εἶναι γελοῖα πράγματα– ἀλλά θά μιλήσουμε μέ τέτοιο τρόπο, πού θά τοὺς ἐξηγήσουμε: “Ξέρετε, μέ συγχωρεῖτε πάρα πολύ, ἀλλά γιά τό θέμα αὐτό δέν θά μπορέσουμε νά συζητήσουμε τώρα. Ὅταν θά τελειώσω τήν ἐργασία μου κ.λπ., θά πάρουμε τήν εὐλογία καί θά συζητήσουμε τό θέμα”, ἄν ὑποτεθῆ ὅτι αὐτό ἀπευθύνεται σέ μένα. Ἀλλά τώρα, νά ἀρχίσουμε νά συζητᾶμε: “καί πῶς τά περνᾶτε τί κάνετε μέ τίς δουλειές σας, μέ τοῦτο, μέ τήν κρίσι: τί λέτε, τί ἔκανε ὁ Κλίντον καί ἡ Κλίντενα, καί..., ξέρω ἴγώ κ.τ.λ.”... Νά ἀσκήσουμε τήν «ἐν γνώσει σιωπή», γιατί ἔχουμε γίνει πολύ φλύαροι. Ὑπάρχει καί ἡ λεγομένη θρησκευτική φλυαρία. Ὑπάρχουν πολλοί θρησκευτικοί ἄνθρωποι, πού νά σέ φυλάῃ ὁ Θεός. Σ’ ἀρχίζουν καί δέν σ’ ἀφήνουν ἤσυχο...

Ὁ Γέροντας: Θρησκευτική φλυαρία!...

π. Εὐσέβιος: Ναί, ὑπάρχει αὐτό τό πρᾶγμα. Λές, δέν ξαναπατᾶς στόν ἄνθρωπο αὐτό. Πᾶς καί σοῦ ἀρχίζει τήν διδασκαλία. Καί σάν ἀρχίση νά λέῃ καί τοῦτο καί τό ἄλλο κ.τ.λ., δέν βάζει καί κανένα κόμμα, καμμιᾶ τελεία, γιά νά τελειώση. Ἐτσι εἶναι τό πρᾶγμα.

Πάντως, δέν μιλάω «ex cathedra» δέν εἶμαι πά-
πας ἀκόμη, ἄν καί στήν Ἑλλάδα ἔχουμε πολλούς
παπίσκους. Καμμιά φορά μπορεῖ νά μή τά λέω σω-
στά· ὅποιο καί ὅ,τι εἶναι σωστό καί ἐγκρίνεται, κρα-
τήστε το· ὅ,τι δέν εἶναι σωστό, πετάξτε το.

Μοναχός Ε.: Στήν Ἐκκλησία, στίς ἀκολουθίες,
συνήθως λέμε τήν εὐχή, εἴτε γιατί δέν μπορούμε νά
διακρίνουμε τά λόγια εἴτε γιατί δέν τά καταλαβαί-
νουμε... Ὑπάρχουν κάποια σημεῖα στίς ἀκολουθίες,
πού θά πρέπει νά ἐντείνουμε τήν προσοχή μας;

π. Εὐσέβιος: Βεβαίως, ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν μερι-
κά κεντρικά σημεῖα. Ὅταν διαβάζεται ὁ κανόνας,
καί μάλιστα ἄν τόν διαβάζουν λίγο γρήγορα –δέν ξέ-
ρω, εἶναι χαρακτηριστικό αὐτό τῶν μοναστηριῶν μέ
συγχωρεῖτε πού τό λέω αὐτό, διαβάζετε λίγο γρήγο-
ρα– δέν ἀκούει κανείς. Π.χ. ἐγώ προσωπικά, στόν
κανόνα αὐτόν πού διαβάστηκε μετά τόν Ἑσπερινό,
δέν κατάλαβα τίποτα.

Ὁ Γέροντας: Στό Θεοτοκάριο;

π. Εὐσέβιος: Δέν ἀκούω ἐγώ. Τῆς Παναγίας ἦταν.
Τό «Ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς» ἐντάξει, αὐτό
τό κατάλαβα· τά ἄλλα δέν μπορούσα νά τά καταλά-
βω, δέν τά διέκρινα. Τότε κατ' ἀνάγκη θά κάνη κα-
νεῖς τήν εὐχή. Ἀλλά, ὅταν θά λεχθῆ· «τά σά ἐκ τῶν
σῶν» ἢ κάτι τέτοιο, αὐτά ἀκούγονται, δέν μπορεῖ νά
μήν ἀκούγονται, τά ξέρομε, γιατί, ἐάν ξέρη κανείς
τό κείμενο, τά διακρίνει. Ἄν δέν ἀκούη καλά, τότε θά

κάνη προσευχή, ὅπως ἐγώ πού δέν ἀκούω καλά, καί μάλιστα τώρα πού δέν ἔχω καί τό ἀκουστικό· ἐάν ἔχω τό ἀκουστικό, ἀκούω καλύτερα. Ἀλλά σέ ὠρι-
σμένα σημεῖα, πρό πάντων στήν Θεία Λειτουργία, πρέπει νά ἐντείνουμε τήν προσοχή μας. Ἔχω αὐτήν τήν ἐντύπωσι... Ὅτι αὐτό τό πρᾶγμα πρέπει νά τό προσέξουμε. Τά Εἰρηνικά π.χ. τά ξέρουμε περίπου,... καί ἂν δέν τά διακρίνουμε, ξέρουμε ὅτι λέγονται τά Εἰρηνικά, ὅποτε μέσα μας τά παρακολουθοῦμε, τά ἐπαναλαμβάνουμε ἢ ξέρουμε τό νόημά τους... Ἀλλά σέ ὠρισμένα σημεῖα πρέπει ὅπωςδήποτε νά συμμα-
τάσσουμε, γιατί δέν γίνεται ἀλλιῶς ἢ λατρεία. Ἡ λατρεία γι' αὐτό γίνεται, γιά νά προσευχηθοῦμε, νά μιλοῦμε στόν Κύριο «ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρ-
δίᾳ». Ἀλλά λέμε τήν εὐχή, ὅταν λόγοι πρακτικοί δέν μᾶς ἀφήνουν νά παρακολουθοῦμε: Εἶναι μεγάλη ἡ Ἐκκλησία, δέν ἀκούγεται ὁ ψάλτης, μεγάφωνα δέν χρησιμοποιοῦν. Καί καλῶς κάνουν, γιατί δέν γίνε-
ται, δέν χρειάζεται αὐτό. Νομίζω σ' αὐτήν τήν τε-
χνολογία νά μή προχωρήσουμε ποτέ, ἐπειδή βλέπω διαφθείρεται ἡ λατρεία στους ναούς πού πᾶμε, καί φωνάζουν καί ὠρύνονται. Ἔτσι μοῦ λέγανε οἱ ξένοι πού ἐρχόντουσαν στήν Στοκχόλμη: “μά ἐσεῖς δέν ψάλλετε, ὠρύεσθε”, ἐπειδή εἶχαν τά μεγάφωνα καί ἦταν τρομερή ἡ κατάστασις. Λοιπόν, ἔτσι τό νομίζω ἐγώ. Δέν ξέρω· τί λέτε Γέροντα;

Ὁ Γέροντας: Συμφωνῶ.

Γερ. Κ.: Μᾶς εἶπατε, Γέροντα, ὅτι ὁ νοῦς μας πρέπει νά εἶναι συνέχεια στόν Θεό μέ τροπάρια, μέ τέτοιες σκέψεις. Πολλές φορές ὅμως φθάνουν στά χέρια μας ἐφημερίδες –ἐγώ εἶμαι καί βιβλιοθηκᾶριος κιόλας– καί βλέπω κάτι γιά τήν Πατρίδα μας, κάτι γιά τήν Ἐκκλησία... πῶς πάει ἡ Πατρίδα μας ἤ τί γίνεται μέ τούς S-300. Μπορεῖ νά μή μιᾶμε μέν, ἀλλά νά διαβάσουμε μία σελίδα γιά τήν μικρασιατική καταστροφή καί μετά νά εἶμαστε μία ἐβδομάδα ἄρρωστοι... Ὁ μοναχός δέν πρέπει καθόλου μά καθόλου νά νοιάζεται γιά ὅ,τιδήποτε ἄλλο, ὅπως γιά τήν Πατρίδα του, ἀλλά μόνο γιά τήν μετά θάνατο, γιά τήν αἰώνια ζωή καί γι' αὐτά τά πράγματα;

π. Εὐσέβιος: Κοιτάξτε, ἐμεῖς γιά τά αἰώνια εἶμαστε, ἀλλά καί γιά τά ἐπίγεια λέμε· «ὑπέρ εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς», δέν λέμε; Τήν εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καιρούς εἰρηνικούς, ὑετούς εἰρηνικούς πάλι ζητᾶμε ἀπό τόν Κύριο κ.λπ. Ζητοῦνται στήν κοινή λατρεία αὐτά τά στοιχεῖα. Ἐάν ἔχουμε –ὅπως ἔχουμε– σήμερα μία κρίσι πνευματική στήν Πατρίδα μας, στό κελλί πού θά πᾶμε, ἄς προσευχηθοῦμε καί γι' αὐτό τό πρᾶγμα. Νά παρακαλέσουμε τόν Κύριο, τήν Παναγία: “Δές τήν κατάστασι πού βρισκόμαστε. Νά ἐπιστραφοῦν οἱ ἄνθρωποι”. Ὅταν φύγη ὁ Θεός ἀπό τήν μέση, τίποτα δέν σώζεται. Ἐάν μπῆ ὁ Θεός μέσα, ὅλα θά τακτοποιηθοῦν. Ἐάν εἶναι ὁ Θεός μέσα στήν Πατρίδα μας, δέν φοβόμαστε

τούς Τούρκους. Σήμερα γιατί τούς φοβόμαστε; Για τόν λόγο ότι δέν φοβόμαστε τόν Θεό. Καί ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι θά ἀντιμετωπίσουμε τά πράγματα μέ αὐτούς τούς ἀντιρρησίες τῆς συνειδήσεως καί κάτι ἄλλους, ἰντελιγκέντσιες πού τούς λένε, κουλτουριά-ρηδες. Ἐγώ λέω: κουλτουριάρης –παρένθεσι κάνω– φειριάρης, ψωριάρης, γκρινιάρης καί λοιπά τέτοια πράγματα. Λοιπόν, νομίζω, στό θέμα αὐτό ἔχουμε ὑποχρέωσι νά προσευχηθοῦμε καί γιά τούς ἀδελφούς μας πού εἶναι ἔξω στόν κόσμο, νά προσευχηθοῦμε γιά τέτοια προβλήματα μεγάλα, ἀλλά νά παρακαλοῦμε πάντοτε μέ αὐτήν τήν ἔννοια· νά ἐπιστραφοῦν στόν Θεό, διότι μόνον ὁ Κύριος μπορεῖ νά μᾶς σώσῃ· μόνον ἡ Παναγία μπορεῖ νά μᾶς σώσῃ· δέν θά μᾶς σώσῃ κανεῖς ἄλλος. Νομίζω· «ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ... καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. στ' 33). Νά ζητοῦμε μετάνοια ἀπό τούς ἀνθρώπους.

Ἀπό τήν ταπεινή μου πείρα –καί φαντάζομαι καί ἀπό τήν δική σας Γέροντα καί τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἐδῶ πού εἶναι πνευματικοί– γνωρίζουμε ὅτι ἡ μετάνοια δέν χαρακτηρίζει ὅλους τούς ἐξομολογουμένους. Αὐτό τό καταλαβαίνει πολύ καλά. Δέν ἔρχονται νά ποῦν τίς ἁμαρτίες τους. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι στό Ἐξομολογητήριο τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου –ἔχει βγάλει καί ὁ Κεμεντσετζίδης ἓνα μικρό φυλλάδιο σχετικό μέ αὐτό, πού λέει ὠρισμένα τέτοια πράγματα– ὅτι σέ

πολλούς ανθρώπους δέν ὑπάρχει ὁ πόνος τῆς καρδιάς, νά ῥθοῦν νά καταθέσουν τίς ἁμαρτίες τους. Πολλές φορές ἔρχονται καί μοῦ λένε τίς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων. “Βρέ, παιδάκι μου, γιά τόν ἑαυτό σου ἦρθες νά ἐξομολογηθῆς ἢ γιά τόν πεθερό σου, τήν πεθερά σου, τήν νύφη σου, τήν γυναῖκα σου, ξέρω ἄγώ, τόν ξάδελφό σου;”. Αὐτό τό πράγμα γίνεται. Δέν ὑπάρχει ἡ αἴσθησις τοῦ «τί εἶναι ἁμαρτία» οὔτε τοῦ τί φοβερό πράγμα εἶναι.

Ἐγώ χρησιμοποιοῦ ἓνα παράδειγμα, τό ὁποῖο ἐπιτρέψτε μου νά τό πῶ. Γιά νά δῆτε πόσο καί ἐμεῖς, πού λέμε ὅτι τάχα εἴμαστε πνευματικοί ἄνθρωποι, δέν εἴμαστε. Ἐρχομαι π.χ. ἀπό τήν Θεσσαλονίκη στήν Οὐρανούπολι μέ τό αὐτοκίνητό μου καί μέ σταματάει ὁ τροχονόμος. Μοῦ λέει: “στόπ”. Βλέπει τά χαρτιά μου κ.λπ. Τοῦ λέω “Τί ἄλλο;”. “Κατεβεῖτε, παρακαλῶ”. “Γιατί, κύριε τροχονόμε;”. Δέν ξέρω τί εἶναι ὁ τροχονόμος: στήν ἐγκυκλοπαίδεια βλέπω τί εἶναι... Λοιπόν, μοῦ δίνει ἓνα πιρουνί καί ἓνα μαχαίρι καί λέει: “ἀκολουθήστε με”. “Τί νά κάνουμε; Τραπέζι ἔχουμε; Ποῦ;”. “Ἐλᾶτε, θά σᾶς πῶ”. Πᾶμε δέκα μέτρα πιό ἄνω, εἶναι ἓνας λάκκος ἐκεῖ πέρα καί ἓνα ψοφίμι, πού τό σκότωσε ἓνα αὐτοκίνητο πρῖν ἀπό πέντε-ἕξι ἡμέρες καί τό πέταξαν ἐκεῖ πέρα. “Κόψτε καί φᾶτε...”. Τρώω; Ἐγώ δέν τρώω. Ἐσεῖς δέν ξέρω, ἄν τρῶτε αὐτό τό πράγμα. Εἶναι θάνατος βιολογικός, ἀποστροφή τελεία. Διότι εἶναι θάνατος, δέν μπορῶ

νά τό δεχθῶ αὐτό. Ἐδῶ λοιπόν ὁ φόβος τοῦ θανάτου καί ἡ ἀποστροφή ἢ φυσιολογική γιά τόν θάνατο, ὅ,τιδήποτε εἶναι βρομερό, τό νιώθω ἔντονα. Ἄραγε νιώθω τήν ἴδια ἀποστροφή γιά τήν ἁμαρτία; Δέν θά τήν ξανακάνω.

Κάποτε σκάλιζα ἕνα μηχανήμα ἐκεῖ πού δούλευα –ἔκανα ἐργόχειρο ἐκεῖ στήν Σουηδία– εἶχα πάει νά διορθώσω μία μηχανή, ἕνα πλυντήριο πιάτων. Ἐγώ νόμισα ὅτι εἶχα κλείσει τό ρεῦμα, ἀλλά δέν τό εἶχα κλείσει. Δέν εἶχα προσέξει καί δέν τό ἔκλεισα καλά, καί πῆγα νά πάρω κάτι ἀπό μέσα. Ἐβγαλα ἕνα ἐργαλεῖο, τέλος πάντων, καί μέ χτύπησε τό ρεῦμα. Εὐτυχῶς εἶχα τά παπούτσια αὐτά πού εἶναι πλαστικά καί εἶχε μουσαμά κάτω, ἀλλά τό ἔνιωσα. Πάρτε μία σακκοῦλα πλαστική καί φυσήξτε ἀπότομα· θά σκάση μέ κρότο. Τραντάχτηκα ὀλόκληρος· ἔτσι ἔνιωσα. Ξαναβάζω τό χέρι μου ἐκεῖ; Δέν τό ξαναβάζω, ὅ,τι καί νά μοῦ ποῦνε· εἶναι θάνατος. Ἐδῶ, γιατί νά δικαιολογηθῶ, νά πῶ ἕνα ψέμα, γιατί νά τό κάνω τοῦτο, νά δεχθῶ ἕνα λογισμό πού δέν θά εἶναι καλός κ.λπ.; Διότι δέν φοβήθηκα τήν ἁμαρτία.

Ἐάν, ἄς ποῦμε, ὀδηγῶ... Μοῦ ἔδωσε ὁ Γέροντας τήν εὐλογία του νά ὀδηγήσω τό αὐτοκίνητο καί πηγαίνω μέ ὑπερβολική ταχύτητα καί μέ πιάνει ὁ τροχονόμος. Λοιπόν, ξανακάνω τό λάθος αὐτό; Τό ἔχω κάνει καί ἐγώ, διότι μέ εἶχε παρασύρει ἡ σκέψις. Μέ πιάνει ὁ ἀστυφύλακας καί μοῦ λέει· “κάνετε ὑπέρ-

βασί”. Ποῦ λεφτά· δέν εἶχα. Ἐάν ἔκανα τριάντα χιλιόμετρα, θά μοῦ ἔπαιρνε τό δίπλωμα. Ἐγώ ἔτρεχα μέ εἴκοσι χιλιόμετρα παραπάνω. “Ἄ! κύριε ἀστυφύλακα, τοῦ λέω –στήν Σουηδία γίνεται αὐτό– ἄν ἤξερες τήν κατάστασι πού βρίσκομαι!”. Θά ἔπρεπε νά κάνω αἱματηρές οἰκονομίες γιά νά πληρώσω· ἄς ποῦμε, τό ἕμισυ τοῦ μισθοῦ μου. Τό ξανάκανα; Ἐκατό χιλιόμετρα ἔλεγε αὐτός τήν ταχύτητα; Ἐνενήντα, ἐγώ, ὀγδόντα ἐγώ... ἄν καί δέν εἶναι σωστό, γιατί δέν πρέπει νά παρακωλύης τήν κίνησι τῶν ἄλλων. Γι’ αὐτό πῆγαινα σέ ἐρημικούς δρόμους. Καί θέλω νά πῶ· ἐκεῖ μέν τό νιώθω! Αὐτό πού εἶναι ἁμαρτία δέν τό νιώθω. Ὅταν ὅμως φθάσω στό σημεῖο τοῦ Ἰωσήφ πού εἶπε· «πῶς ποιήσω τό ρῆμα τό πονηρόν τοῦτο, καί ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;» (Γεν. λθ’ 9), δέν ἁμαρτάνω. Προτίμησε ὁ Ἰωσήφ νά τόν ρίξουν στήν φυλακή... Ὁ κύριος Πετεφρής θά τόν σκότωνα ἀμέσως, χωρίς νά δώσῃ λογαριασμό σέ κανένα. Φωτισμός τοῦ Θεοῦ ἦταν αὐτό πού ἔκανε ὁ Ἰωσήφ. Καί προτίμησε αὐτό τό πρᾶγμα. Ὅπως ἕνας νεαρός, γιά τόν ὁποῖο μοῦ ἀνέφερε ὁ Γέροντας, πού εἶπε· “δέν βγάζω τόν Σταυρό”, ἄν καί ἤξερε ὅτι θά τόν σκοτώσουν. Καί τόν σκότωσαν. Ὑπέστη μαρτύριο.

Εἶμαι ἔτοιμος; Φοβάμαι τήν ἁμαρτία; Ὅμως δέν τήν φοβόμαστε, ἀδελφοί μου, καί γι’ αὐτό τήν ἐπιναλαμβάνουμε. Πόσες φορές ἔρχονται καί μοῦ λένε· “ξέρετε εἶμαστε ἁμαρτωλοί”, καί χαμογελᾶνε. Ἐντί

νά τό λένε κλαίγοντας, τό λένε άστειευόμενοι. Λοιπόν, μ' αὐτήν τήν έννοια, νομίζω, πρέπει νά καλλιεργήσουμε μέσα μας διά τῆς προσευχῆς αὐτήν τήν αἴσθησι τῆς άμαρτίας, γιά νά τήν καταλάβη καί ὁ κόσμος. Γιατί σήμερα ἔχει άφάμαρτοποιηθῆ ἡ άμαρτία –μου ἔπιτρέπετε νά πῶ αὐτήν τήν ἔκφρασι– δηλαδή λένε: “δέν εἶναι άμαρτία”. Για τίς ὅποιεςδήποτε τρομερές καί μεγάλες άμαρτίες, πού ντρέπεται κανεῖς νά τίς πῆ, λένε: “Εἶναι φυσιολογικό αὐτό. Ἔτσι εἶναι. Αὐτό εἶναι τό κανονικό. Γιατί νά μή τό κάνω αὐτό τό πράγμα; Καί ποιός εἶσαι σύ πού θά μου πῆς νά μή τό κάνω αὐτό; Ποιός Θεός; Τίποτε!”. Καί γι' αὐτόν τόν λόγο γέμισε ὁ κόσμος άπό άμαρτία, τρομερή άμαρτία.

Ἐάν φύγη ἡ άμαρτία, θά ἔχουν ἔπανορθωθῆ πολλά πράγματα. Ἄοπλοι νά εἴμαστε... –οὔτε μέ τούς S-300· τίποτε άπό αὐτά δέν θά μᾶς προφυλάξῃ– θά μᾶς προφυλάξῃ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ. Πῶς ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καί τῆς Παναγίας τότε στόν άλβανικό πόλεμο μᾶς εἶχε βοηθήσει; Τί ὄπλα εἶχαμε; Ξυπόλυτοι πήγαιναν, μέ πάγο άπό κάτω οἱ φαντάροι. Τώρα μέ πυραύλους νά πᾶμε, δέν κάνουμε τίποτα. Μοῦ ἔλεγε ἕνας στρατηγός τό 1974 –πότε ἔγινε... τελευταία, πρίν άπό πέντε-ἕξι χρόνια ἔδῶ ἔπάνω ἡ κινητοποίησις; Κλάμα... Νά δῆτε τούς φαντάρους νά κλαῖνε... Νά μή λειτουργοῦν τά μισά ὀχήματα ἐκεῖνη τήν ὥρα... Χαλασμός κόσμου. Ἄν ἐρχόντουσαν οἱ Τοῦρκοι, θά

μας ἔπιαναν, θά μᾶς καθάριζαν. Τότε τέτοιο πνεῦμα ὑπῆρχε, διότι ὑπάρχει τό πνεῦμα τῆς ἁμαρτίας. Ὅλη τήν νύχτα ξενυχτοῦν. Πέντε ἢ ὥρα γυρίζουν τά παιδιά, τέσσερεις μέ πέντε ἢ ὥρα τό πρωί. Γι' αὐτό καί σκοτώνονται πολλά παιδιά τό πρωί, γυρνώντας ἀπό τά νυχτερινά κέντρα... Ἄμαρτία πολύ μεγάλη. Αὐτό πρέπει νά φύγη, ἀδελφοί μου. «Ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ... καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν».

Νά παρακαλέσω τόν Θεό καί γιά τόν στρατό. Εἶναι παιδιά, δικά μας παιδιά: ὑπάρχουν καί χριστιανοί, ὑπάρχουν καί μή χριστιανοί. Θά παρακαλέσω καί γιά τήν εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, γιά τίς ξηρασίες πού ὑπάρχουν. Θά παρακαλέσω γιά τίς πυρκαγιές πού γίνονται –γιατί νά μή παρακαλέσω; εἶναι κάτι πού εἶναι γενικό– γιά τίς πλημμύρες πού γίνονται, γιά τίς καταστροφές αὐτές πού γίνονται, γιά τούς δικούς μου πού ξέρω ὅτι δοκιμάζονται, πού ἔχουν ἀρρώστιες κ.τ.λ...

Ἀλλά τό πρῶτο πού χρειάζεται εἶναι νά ζητάω τήν μετάνοια, διότι ἔχω δεῖ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι πεισματικά ἀρνοῦντο νά ἐξομολογηθοῦν, ἀκόμη καί τήν ὥρα πού πέθαιναν. “Κάνε ἐξομολόγησι γιά νά κοινωνήσης”. “Δέν θέλω νά κοινωνήσω· δέν θέλω νά ἐξομολογηθῶ· δέν ἔχω τίποτα νά πῶ...”. Καί θυμᾶμαι μέ κάλεσε κάποιος νά πάω νά τόν δῶ· μέ κάλεσαν οἱ συγγενεῖς: “Ἐλα σέ παρακαλοῦμε· δέν εἶναι κα-

λά, θά πεθάνη ὁ ἄνθρωπος”. Ἦ, τὸν εἶδα νόμισα, ὅτι ἔχει κάποια δυνατότητα νά μιλήσῃ “πές μου· τί ἔχεις νά μοῦ πῆς;”. “Εἶμαι ἁμαρτωλός”. “Ἀμαρτωλός εἶμαι καί ἡγώ. Ἐγώ ἤρθα νά μοῦ ἐξομολογηθῆς, νά πῆς τίς ἁμαρτίες σου”. “Εἶμαι ἁμαρτωλός...”. Λέω, ὁ ἄνθρωπος αὐτός δέν μπορεῖ, δέν μπορεῖ νά καταλάβῃ τήν μετάνοια... Ἦ, τοῦ διάβασα μία εὐχή παρακάλεσα τὸν Θεό νά τὸν φωτίσῃ νά μετανόησῃ, νά τὸν δεχθῆ στήν κατάστασι πού εἶναι, ἀλλά... μετάνοια δέν ὑπῆρχε, καί, ἐάν δέν ὑπάρχη μετάνοια, ὑπάρχει ὁ αἰώνιος θάνατος.

Ἐδῶ, ἐπειδὴ ὑπῆρχε πίστις καί μετάνοια μέσα στόν ἑλληνικό λαό, τότε πού ἤρθαν οἱ Τοῦρκοι, μείναμε. Τώρα, ἐάν δέν ὑπάρξῃ ἡ πίστις, ἂν γίνῃ κάτι τέτοιο, πάει... θά ἀλλαξοπιστήσουμε οἱ περισσότεροι. Εἶμαστε πρόθυμοι γι’ αὐτό τό πρᾶγμα, διότι δέν ἔχουμε ἐσωτερική ἀντίστασι, διότι πιστεύουμε στήν ἁμαρτία... Μοῦ δίνει λεφτά ὁ ἄλλος; Ἐν τάξει, προδίδω, πάω καί καίω... Ἄν εἶναι οἱ ἐμπρηστές δικοί μας –ἐπειδὴ δικοί μας θά εἶναι οἱ περισσότεροι– παίρνουν λεφτά καί τό κάνουν αὐτό τό πρᾶγμα. Δικοί μας δέν εἶναι αὐτοί πού πουλᾶνε ναρκωτικά; Δικοί μας δέν εἶναι αὐτοί πού παράγουν ἀπαίσιες ταινίες καί τίς βλέπει ὁ κόσμος στήν τηλεόρασι κ.λπ.; Ἡ ἁμαρτία μᾶς καταστρέφει. Ἐπομένως, αὐτό πρέπει νά προσέξουμε πολύ. Νά καταλάβουμε, ὅτι ἡ ἁμαρτία ἔχει καί κοινωνική διάστασι. Δέν ἔχει μόνο,

ἄς ποῦμε, πνευματική διάστασι, μόνο γιά τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἐκείνη πού καταστρέφει τό παρόν καί ἡ ὁποία ἐξαλείφει γιά μᾶς καί τήν αἰωνιότητα τήν μακαρία.

Ὁ Γέροντας: Θυμᾶμαι μία φορά, πού εἶχε ἔρθει ὁ μητροπολίτης Γερμανός Θεοδωρουπόλεως, πού εἶναι εὐλαβής καί ταπεινός ἄνθρωπος, καί τοῦ ἔλεγα: “Σεβασμιώτατε, σᾶς σκεφτόμαστε μέσα στούς Τούρκους”. Καί μου λέει: “Πάτερ, δέν φταῖνε οἱ Τούρκοι: τά πάθη μας φταῖνε”. Καταλάβετε;

π. Εὐσέβιος: Ἔτσι εἶναι.

Ὁ Γέροντας: Λοιπόν, εὐχαριστοῦμε τόν σεβαστό Γέροντα γιά ὅσα πνευματικά μᾶς εἶπε καί ὠφέλιμα. Τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς ἔρχεται ὅποτε μπορεῖ. Τόν ἔχει ἀνάγκη καί ὁ ἡγούμενος, ὄχι μόνο οἱ πατέρες.

π. Εὐσέβιος: Ἐγώ εὐχαριστῶ πάρα πολύ. Ἐμένα μέ τιμᾶ ἡ εὐλογία τῶν πολλῶν: «τό ἔλασσον ὑπό τῶν μειζόνων εὐλογεῖται». Ἀλλάζω ἐγώ λίγο τό ρητό: «ὑπό τῶν πλειόνων εὐλογεῖται». Ἔτσι εἶναι, γιά μένα εἶναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γέροντας: Ὁ Θεός ξέρει τά μείζονα καί τά ἐλάσσονα...

π. Εὐσέβιος: Καί ἐπομένως, ὅταν θέλῃ ὁ Θεός... Μόνο νά σκέφτεστε, ὅτι, ἐπειδή λέει κάπου: «ἅμα βγῆς ἀπό τό κελλί σου, βγαίνεις ἀπό τά νερά σου», χαλάει κανεῖς λίγο τήν σειρά του, θά ἦταν ὠραῖο νά

μποροῦσε κανείς αὐθημερόν νά ῥθῆ καί νά φύγη. Βέβαια αὐτό δέν εἶναι εὐκολο...

Ὁ Γέροντας: Εἶναι λίγο δύσκολο. Ἀλλά ἅμα θέλετε, καί αὐτό θά τό κάνουμε.

π. Εὐσέβιος: Ἔ, ὄχι δά... Δέν εἶναι... Ὅπως δώση ὁ Θεός, ἐγώ νομίζω...

Ὁ Γέροντας: Πάντως ἔχουμε ἀνάγκη καί ἐμεῖς ἀπό πνευματική βοήθεια, Γέροντα, καί ἰδίως ὁ ὁμιλῶν. Διότι κατατρύχομαι ὑπό πολλῶν δυσκολιῶν. Καί ἅμα εἶναι καχεκτικός ὁ ἡγούμενος, καχεκτεῖ καί τό ποίμνιον.

π. Εὐσέβιος: Ὅλοι μας, οἱ μὲν ἀπό τούς δέ. «*Ἡ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται*» (Β΄ Κορ. ιβ΄ 9), μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ... Ἔτσι νομίζω.

Ὁ Γέροντας: Γι' αὐτό νά εὐχεσθε. Νά εὐχεσθε, γιατί ἔχω καί ἐγώ μεγάλες εὐθύνες, ὅπως βλέπετε.

π. Εὐσέβιος: Μάλιστα... Τόσες ψυχές ἐδῶ πέρα. Βλέπω καί εὐφραίνομαι...

Ὁ Γέροντας: Νά μᾶς θυμᾶστε –ξέρω ὅτι μᾶς θυμᾶστε– στήν ἐρημία ἐκεῖ!

π. Εὐσέβιος: Μάλιστα. Σᾶς θυμᾶμαι.

Ὁ Γέροντας: Ἀνέφερε προηγουμένως ὁ Γέροντας γιά τόν νεομάρτυρα Ἀλέξιο. Δέν ξέρω ἂν σᾶς ἔχω μιλήσει γι' αὐτόν. Σᾶς ἔχω πεῖ;

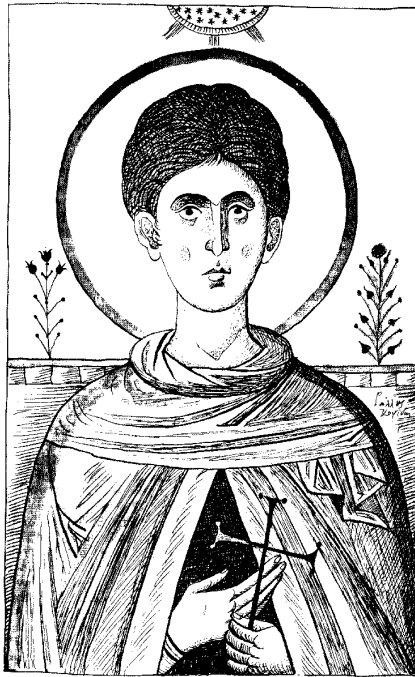
Ἦταν ἓνα παιδάκι δεκαπέντε ἐτῶν. Τοῦ ζήτησαν νά βγάλλῃ τόν Σταυρό του οἱ σατανισταί. Δέν τόν ἔβγαλε ὁμῶς, καί μετὰ ἀπό λίγες μέρες, τήν ἡμέρα

τοῦ Πάσχα, μόλις τελείωσε ἡ Θεία Λειτουργία, τόν σκότωσαν.

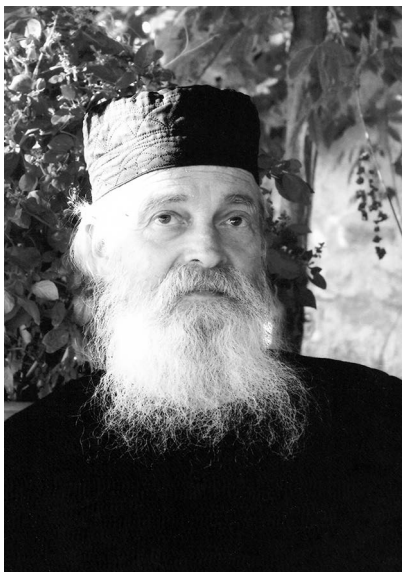
Τό Μέγα Σάββατο αὐτό τό παιδάκι εἶχε πάει καί καθάριζε τήν Ἐκκλησία μαζί μέ τήν μητέρα του. Ἡ μητέρα του, πολιτικός μηχανικός, ἡ ὁποία δέν πληρωνόταν ἀπό τό κράτος –ἄν καί διωρισμένη στό κράτος, γιατί ἡ Σοβιετική οἰκονομία ἦταν σέ ἀθλία κατάστασι– ἔκανε τήν καθαρίστρια τῶν δρόμων, τήν ὁδοκαθαρίστρια, παίρνοντας καί τό κοριτσάκι της μαζί... –ὀκτώ-ἐννέα ἐτῶν τό κοριτσάκι– γιά νά τήν βοηθάη νά καθαρίζουν τούς δρόμους... Ἀπό κεῖ κάτι ἔπαιρνε γιά νά ζήσουν. Ἡ δέ μητέρα ἀπό τήν πείνα καί ἀπ' τήν ἀδυναμία εἶχε γίνει σαράντα κιλά... Τό παιδάκι αὐτό, ὁ Ἀλέξιος, εἶχε πολύ πόθο γιά τόν Θεό... Ὅλο στήν Ἐκκλησία ἦτανε. Ἐκεῖ, λοιπόν, τό Μέγα Σάββατο καθάριζε τήν Ἐκκλησία, σκούπιζε κ.τ.λ., βοηθοῦσε... Τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα κοινώνησε καί μετά τήν Θεία Κοινωνία πήγαινε γιά τό σπίτι του. Πέρασε ἀπό ἓνα ἀλσύλλιο καί ἐκεῖ τόν πιάσανε αὐτοί οἱ σατανισταί καί τοῦ σπάσανε τό κεφαλάκι του... Πατοῦσαν πάνω του καί τοῦ σπάσαν τό κεφαλάκι του... Καί ἐτελειώθη μαρτυρικῶς ὁ Ἀλέξιος δεκαπέντε ἐτῶν... Ἴσως νά εἶναι καί ὁ τελευταῖος νεομάρτυς τῆς Ἐκκλησίας μας. Μετά τούς ἔπιασε ἡ ἀστυνομία. Ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν μετενόησε καί ἐξωμολογήθη... Ζῆ στήν φυλακή βέβαια τώρα, ἀλλά πάντως ζῆ ἐν μετανοίᾳ. Καί ὑπάρχουν πολλά γεγονότα

πού συνδέονται μέ τήν ζωή αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ καί μέ τόν θάνατό του, πού δείχνουν ὅτι ἦταν ἓνα παιδί χαριτωμένο ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί πού ποθοῦσε τό μαρτύριο... Ποθοῦσε νά μαρτυρήσῃ γιά τόν Χριστό.

Δι' εὐχῶν τῶν ἀγίων Πατέρων ἡμῶν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν!

ΓΕΡΩΝ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ
(1944-2015)

*Τῆς Συνοδίας τῶν Δανιηλαίων
εἰς Κατουνάκια Ἁγίου Ὄρους*

*«Στέφανος ἀσκήσας ἐν Ἄθω παιδιόθεν, στέφος
ἄφθαρτον λαμβάνει χειρὶ Ἠγαπημένου».*

Ομακαριστός π. Στέφανος (κατά κόσμον Πα-
σχάλης Ἀβραμίδης) ἐγεννήθη τό 1944 εἰς τό
Παλαιοχώριον τοῦ Δήμου Παγγαίου, Νομοῦ Καβάλας,
ἐκ γονέων εὐλαβῶν, τῶν ἀειμνήστων Παναγιώτου καί
Εὐανθίας, καί ἦτο τό πέμπτον ἀπό τά ἐννέα τέκνα
των. Ἄνετράφη ἐν παιδείᾳ καί νουθεσίᾳ Κυρίου, ἐν
μέσῳ τῶν δυσκολιῶν καί τῆς πτωχείας τοῦ δευτέρου
παγκοσμίου πολέμου καί τῆς ἀναταραχῆς πού ἤκο-

λούθησε, αλλά και τῆς ἡγιασμένης ἐπισκιάσεως τῆς παλαιφάτου Ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης, μέ τήν θαυματουργόν εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, σημείον ἀναφορᾶς καί εὐλαβείας ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ πατήρ του κάποτε συνελήφθη ὑπό τῶν Βουλγάρων πού ἐκυρίευσαν τότε τήν Μακεδονία, ἐφυλακίσθη καί ἐξυλοκοπήθη ἀγρίως. Ἐκανε τότε τάμα εἰς τήν Παναγίαν, ἄν τόν ἰατρεύση, νά προσφέρει ἕνα ἀπό τά τέκνα του ὡς μοναχόν. Καί ὄντως ἡ φιλεύσπλαγχνος Δέσποινα τόν ἰάτρευσε ἀπό τάς πληγᾶς καί τόν ἠξίωσε νά ἴδῃ τρία τέκνα του ἀφιερωμένα εἰς τόν Θεόν, τόν Ἱερομόναχον Γρηγόριον, σημερινόν Γέροντα τῆς Ἀδελφότητος τῶν Δανιηλαίων, τόν Γέροντα Φίλιππον, κτίτορα καί Πνευματικόν τῆς γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Παντελεήμονος Χρυσοκάστρου Καβάλας, πού ἐγαλουχήθη παιδιόθεν καί ἐδιδάχθη τήν μοναχικήν παράδοσιν εἰς τήν ἀδελφότητα τῶν Δανιηλαίων, καί τόν π. Στέφανον, τόν μικρότερον ἀπό τοὺς τρεῖς.

Κατά τό 1946 ὁ Γέρον Στέφανος, ὁ ὑποτακτικός τοῦ ἐν ἀρετῇ καί διακρίσει διαλάμψαντος πολυγραφωτάτου Γέροντος Δανιήλ τοῦ Σμυρναίου, ἰδρυτοῦ τοῦ ἱεροῦ Ἠσυχαστηρίου Ὁσίων Ἀγιορειτῶν Πατέρων, μετέβη εἰς τό Παλαιοχώριον διά τήν μεταφοράν ἀγιογραφημένων εἰκόνων ὑπό τῆς συνοδίας των. Ἡ παρουσία καί ἀναστροφή του ἦτο μία μαρτυρία γνησίας μοναχικῆς βιοτῆς καί ἡ ἐπίδρασίς του κατα-

λυτική, καθότι συνετέλεσε ὥστε ἕξι νέοι ἐκ τοῦ Παλαιχωρίου νά ποθήσουν τήν ἀγγελικὴν ζωὴν καὶ νά γίνουν μοναχοὶ εἰς τό Περιβόλι τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Πρῶτος ἐγκατέλειψε τόν κόσμον ὁ ἀδελφός τοῦ π. Στεφάνου, π. Γρηγόριος, καὶ ἀφιερῶθη τό 1947 εἰς ἡλικίαν 15 ἐτῶν εἰς τήν σεμνήν καὶ φημισμένην ἀδελφότητα τῶν Δανιηλαίων.

Ὁ π. Στέφανος ἦτο ἐκ φύσεως φιλάσθενος καὶ ἔπασχε ἀπό πέτρας εἰς τὰ νεφρά καὶ πυρετούς. Διὰ κάποιαν βελτίωσιν τῆς ὑγείας του ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος, τό 1953, μετέβη μέ τόν πατέρα του εἰς τὰ Κατουνάκια, εἰς ἡλικίαν ἑννέα ἐτῶν, καὶ διέμεινε ὅλον τό θέρος. Ἦτο ὅμως τόσον ζωηρά ἢ ἐντύπωσις τῆς ἀκριβοῦς ἀσκητικῆς διαγωγῆς τῶν πατέρων εἰς τήν ψυχὴν τοῦ μικροῦ παιδίου, πού ἐγέννησε μέσα του τόν πόθον τῆς ἀφιέρωσews εἰς τόν Θεόν, καὶ ἠρνήθη νά ἀκολουθήσῃ τόν πατέρα του ὅταν ἦλθε νά τόν παραλάβῃ, κρυπτόμενος εἰς ἓνα βαρέλι καὶ οὐδόλως δελεαζόμενος ὑπό τῶν παρακλήσεων του νά ἐπιστρέψῃ εἰς τήν οἰκίαν των. Ἐνετάχθη λοιπόν εἰς τήν Συνοδίαν τῶν Δανιηλαίων ὁ μικρός Πασχάλης καὶ εἰς αὐτὴν τήν τρυφεράν ἡλικίαν ἀντήλλαξε τήν ἀγκάλην τῆς μητρός του μέ τήν κηδεμονίαν τῆς Θεοτόκου, τήν θαλπωρὴν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς μέ τήν αὐστηρότητα τοῦ ἀσκητικοῦ προγράμματος, τήν φοίτησιν εἰς τό σχολεῖον μέ τήν σπουδὴν τῆς μοναστικῆς ζωῆς, τὰ παιχνίδια καὶ τήν ἀνέμελον ζωὴν τῆς

παιδικῆς ἡλικίας μέ τήν σοβαρότητα ἑνός ἐρημικοῦ ἡσυχαστηρίου, τά ὄνειρα τῆς νεότητος μέ τά σκληρά βράχια καί τήν ἀπαράκλητον ζωὴν εἰς τά Κατουνάκια. Ὅμως ἡ ἀπόφασίς του ἦτο σταθερά καί διετηρήθη ἀκλόνητος δι' ὅλον τόν ὑπόλοιπον βίον του.

Εἰς τό Ἡσυχαστήριον, ὑπό τήν πατρικὴν ἐπίβλεψιν καί παιδείαν τῶν Γερόντων καί τήν ἀδελφικὴν συμπαράστασιν τοῦ αὐταδέλφου του π. Γρηγορίου, ὁ π. Στέφανος προέκοπτε εἰς τά ἀσκητικά παλαίσματα καί τήν ἀρετὴν, καταθέτων ὅλην τήν ἰσχύν τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος εἰς τήν προσευχήν, τήν διακονίαν καί τήν μαρτυρικὴν ὑποταγήν. Ἐκάρη μοναχός τό ἔτος 1962 εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν ὑπό τοῦ Γέροντος τῆς Σиноδίας Στεφάνου Μοναχοῦ, ὅστις τοῦ ἔδωσε καί τό ὄνομά του καί εἰς ὀλίγον διάστημα ἐκοιμήθη. Ἐδιδάχθη τήν ἱεράν τέχνην τῆς ἀγιογραφίας, τήν ὁποίαν πρῶτος ὁ Γέρον Δανιήλ εἰργάσθη καί παρέδωσε ὡς ἐργόχειρον τῆς σινοδίας. Ἐξαιρέτως δέ διέπρεψε εἰς τήν ψαλτικὴν τέχνην καί ἀπόδοσιν τοῦ γνησίου ἀγιορειτικοῦ ὕφους, ὅπως τά παρέλαβε ἀπό τούς Γέροντας τοῦ Ἡσυχαστηρίου, καλλιεργώντας τήν ἔμφυτον καλλιφωνίαν του. Ἐπί πολλά ἔτη ἐλάμπρυνε τάς πανηγύρεις τῶν Ἀγιορειτικῶν Μονῶν εἰς τάς πολυώρους ἀγρυπνίας, ὅπου ὡς καλλίφωνος ἀηδῶν ἔμελλε τούς ὕμνους πρὸς δοξολογίαν τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τοῦ Υἱοῦ τῆς καί πάντων τῶν Ἀγίων.

Μία ἄλλη ἱερή ἐργασία, ὅπου διέπρεψε ὁ π. Στέφανος, ἦτο καί ἡ διακονία τῶν ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου, στά Καρούλια, Κατουνάκια, μέχρι τήν Κερασιά καί τόν Ἅγιο Βασίλειο, ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ἀναγκῶν των, ἡ μεταφορά τῶν φορτίων καί ἡ συμπαράστασις εἰς τάς ἀσθενείας των, ὅπου μέ μεγάλην αὐτοθυσίαν καί ἀγάπην ἠνάλωσε τόν ἑαυτόν του, λαμβάνων τάς ἀγίας εὐχάς των καί διδασκόμενος ἐκ τῆς ἀρετῆς καί τοῦ ὑπερανθρώπου ἀγῶνος των. Ἐπί πολλάς δεκαετίες ἀγογγύστως ἀνεβοκατέβαινε καθημερινῶς τό ἀπότομον μονοπάτι ἀπό τόν ἄρσανᾶν εἰς τό Ἑσυχαστήριον, συνοδεύων τά ἀχθοφόρα ζῶα, μέ τάς ἀπαιτήτους διά τήν διαβίωσίν των προμηθείας, ἀλλά καί εἰς πολλάς ἄλλας κοπιαστικάς ἐργασίας συμμετεῖχε ὁμοῦ μετά τῶν ἄλλων πατέρων, ὅπως ἡ μεταφορά τοῦ νεροῦ ἀπό τόν Ἄθωνα εἰς τό Ἑσυχαστήριον, ἡ οἰκοδόμησις τοῦ κτιρίου, ἡ μεταφορά χώματος διά τήν κατασκευήν τοῦ κήπου, ὅπου ὑπερβαλλόντως ἐκοπίασαν, ὑπομένοντες ταλαιπωρίαν ἀδιανόητον διά τά σημερινά δεδομένα.

Ὁ π. Στέφανος ἀγαποῦσε πολύ τήν προσευχήν, καί μόνον διά πολύ σοβαρόν λόγον ἔλειπε ἀπό τήν Ἀκολουθίαν, ὅπου μέ ζῆλον καί προθυμίαν διηκόνησε εἰς τό Ἀναλόγιον, ψάλλων προθύμως καί αἰνῶν τόν Θεόν ὡς ἐπίγειος ἄγγελος. Ἐχαιρε διά τήν προσέλευσιν εἰς τήν ἀδελφότητα νέων μοναχῶν, τούς ὁποίους καί ἐστήριζε εἰς τά πρῶτα βήματα τῆς μοναχι-

κῆς ἀφιερώσεως μέ τήν διακριτικὴν ἀδελφικὴν του συμπαράστασιν. Ἄν καί δέν ὠλοκλήρωσε οὔτε τό Δημοτικόν Σχολεῖον, διδάχθηκε ὑπό τῶν Γερόντων Γραμματικὴν, καί ὁ λόγος του ἦτο ἀρχαιοπρεπὴς καί πνευματικὸς. Εἰς ὑπόδειξιν τοῦ ἀδελφοῦ του π. Φιλίππου ἵνα φοιτήσῃ εἰς τὴν Ἀθωνιάδα, ἀπήντησε ὅτι τοῦ ἦτο ἀρκετὴ ἢ φοίτησις εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς ἐρήμου. Ὅλη του ἡ ζωὴ καί ἡ ἀναφορὰ ἦτο γύρω ἀπὸ τό πρόσωπον τῆς Παναγίας μας, τὴν ὁποῖαν ἐλάτρευε ὡς ἀληθινὴν του μητέρα καί εἰς τὴν κηδεμονίαν τῆς ὁποίας ἐστήριζε τὴν ἐλπίδα τῆς ψυχῆς του. Ἰδιαιτέρως ἠύλαβεῖτο τοὺς προστάτας τοῦ Ἡσυχαστηρίου, Ὁσίους Ἀθωνίτας Πατέρας, ἀλλὰ καί τὸν στυλὸν τῆς Αἰγυπτιακῆς ἐρήμου, Μέγαν Ἀντώνιον, εἰς τὸν ὁποῖον συχνὰ ἀνεφέρετο καί ὅστις τὸν ἠξίωσε νὰ κοιμηθῆ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του.

Ἡ ἔξοδος τοῦ π. Στεφάνου εἰς τὸν κόσμον ἦτο μόνον δι' ἀναγκαίας ὑποθέσεις τῆς Συνοδίας καί διὰ λόγους ὑγείας, καί πάντοτε σύντομος, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τό ἠγαπημένον του Ἅγιον Ὄρος. Ἐδίδε τὴν μαρτυρίαν ἑνὸς μοναχοῦ σεμνοῦ καί παραδοσιακοῦ, ξένου πρὸς τὸν κόσμον καί τό φρόνημά του, καί ἦτο μία ζῶσα εἰκὼν τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ἕνας εὐλογημένος μοναχὸς πού ἀπέπνεε τὴν χάριν τῆς Παναγίας, τὴν παράκλησιν τῆς ἐρήμου, τό ἀσκητικὸν φρόνημα, διὰ τῆς καθαρότητος πού διεχέετο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀκόμη καί τοὺς κατὰ σάρκα

συγγενείς του σπανίως ἐπεσκέπτετο, διαφυλάσσω
ἕως τέλους τὴν ξενιτείαν, ἀποταγὴν καὶ ἀπάρνησιν
τοῦ κόσμου. Τὰ τελευταῖα ἔτη μετὰ καὶ ἀπὸ σοβα-
ρὰν δοκιμασίαν τῆς ὑγείας του, εἶχε ἔντονον τὴν ἀ-
νησυχίαν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του καὶ ἐκαλ-
λιέργησε ἰδιαιτέρως τὴν μετάνοιαν καὶ αὐτομεμφίαν.
Τοῦ ἦτο δὲ ἀδιανόητον νὰ μεταλάβῃ τῶν ἀχράντων
Μυστηρίων ἕκαστον Σάββατον, χωρὶς νὰ ἐξομολο-
γηθῇ ἅψ' ἐσπέρας καὶ νὰ τοῦ ἀναγνώσῃ ὁ Πνευμα-
τικός τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν. Ἐπαιρνε εὐλογίαν ἀ-
κόμη καὶ διὰ νὰ πιῇ νερό καὶ εἶχε φθάσει εἰς τελείαν
ἀπάθειαν λογισμῶν καὶ ἀπλότητα μικροῦ παιδίου,
συνεχῆς δὲ μέριμνά του ἦτο ἡ προετοιμασία διὰ τὴν
ἄλλην ζωὴν, τὴν ὁποίαν ἐντόνως ἐπιθυμοῦσε.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου συμμε-
τεῖχε εἰς τὴν ἀγρυπνίαν εἰς τὴν Καλύβην τῶν γειτό-
νων Γερασιμαίων, πού συνεορτάζουσι καὶ τὸν Ἅγιον
Νεομάρτυρα Γεώργιον ἐξ Ἰωαννίνων, καὶ ἐνῶ ἔψαλλε
μέ πόθον καὶ καλλιέπειαν τὰ τροπάρια τοῦ Ἐ-
σπερινοῦ τοῦ ἡγαπημένου του Ἀγίου, εἰς τὴν Λιτὴν
ἠσθάνθη ἀδιαθεσίαν, ὅποτε καὶ ἀπεσύρθη, καὶ τὴν
ἐπομένην, ἐνῶ ἐπεδεινοῦτο ἡ κατάστασίς του, ἦτο
ἀδύνατος λόγῳ θαλασσοταραχῆς ἢ ἔξοδός του εἰς
τόν κόσμον. Μετεφέρθη εἰς τὸ Ἰατρεῖον τῶν Καρυ-
ῶν, ὅπου ὁ Ἰατρός διέγνωσε εἰλεόν καὶ συνέστησε
ἄμεσον διακομιδὴν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἔστω καὶ διὰ
τῆς χερσαίας ὁδοῦ. Σχεδὸν ἀμέσως μὲ τὴν εἵσοδόν

του εις τό αὐτοκίνητον ὅμως ἐτελειώθη ἥρεμα, ἀνώδυνα καί εἰρηνικά, ἔξωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Πρωτάτου καί πλησίον τῆς ἐφροσύνης εἰκόνας τοῦ «Ἄξιόν ἐστι», μέσα εις τὴν ἀγκάλην τῆς προσφιλοῦς του Θεοτόκου. Ἡ μεταφορά τοῦ σκήνου του μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου ἦτο μία τελευταία λιτάνευσις εις τό ἡγαπημένον του Ἁγιον Ὅρος καί τὴν ποθητὴν του ἔρημον, ὅπου ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἕως καί τῆς κοιμήσεώς του ὀσιακῶς ἠσκήθη καί παρέμεινε ἐπὶ ἐξήκοντα δύο ἔτη. Τό σκηνωμὰ του ἥρεμο καί ὀσιακόν, ἀπέπνεε τὴν εὐωδίαν τῆς πολυετοῦς ἀσκήσεώς του καί ἔδιδε τὴν μαρτυρίαν τῆς ἐλπίδος τῆς ἀναστάσεως.

Εἰς τὴν κηδεῖαν του, παρά τὴν κακοκαιρίαν, προεξήρχε ὁ σεβαστὸς Καθηγούμενος τῆς κυριάρχου Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἀρχιμανδρίτης Πρόδρομος, ἐκπρόσωποι πολλῶν Ἱερῶν Μονῶν καί Σκήτεων καί οἱ συνασκηταὶ του εις τὴν ἔρημον, διὰ νὰ προπέμψουν εις τὴν ἀθανασίαν ἓνα γνήσιον πνευματικόν τέκνον τοῦ Ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου. Ὁ π. Στέφανος ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα τέκνα τῆς ἐρήμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τοὺς εὐλογημένους μοναχοὺς ποὺ ἠξιώθησαν ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας νὰ ἀφιερωθοῦν, νὰ ἀσκηθοῦν, ἀλλὰ καί νὰ τελειώσουν τὸν βίον εις τό Περιβόλι τῆς Παναγίας. Τό σῶμα του ἀναπαύεται εις τὴν ἀθωνικὴν ἔρημον, ὁμοῦ μετὰ τῶν προαπελθόντων πατέρων τῆς Συνοδίας, ἡ

δέ ψυχή του συναγάλλεται εις τάς αιώνιους μονάς, πλησίον τοῦ ἡγαπημένου του Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς κουροτρόφου τῶν παρθένων Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, ἀλλά καί Πάντων τῶν ἐν Ἄθῳ ἀσκήσει καί ἀθλήσει διαλαμφάντων Ὁσίων Πατέρων. Προσευχόμεθα διά τήν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς του, ἀλλά καί πιστεύομεν ὅτι κατηξιώθη τοῦ βραβείου τῆς ἄνω κλήσεως, ὡς καλῶς τελέσας τόν ἀσκητικόν δρόμον καί τήν πίστιν τηρήσας, καί ὅτι ἔχομεν ἐν οὐρανοῖς ἀδελφόν πρεσβεύοντα πρός Κύριον, ἵνα καί ἡμεῖς τελειώσωμεν ἐν ὑπομονῇ καί ὑπακοῇ τόν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα. Οἱ εὐχές του εἶθε νά στηρίζουν πνευματικά τήν ἀδελφότητα ἡμῶν, ὡς πολύτιμον θησαυρόν κατέχουσαν τό παράδειγμα τῆς ὀσιακῆς βιοτῆς του.

Στεφάνου Μοναχοῦ τοῦ Δανιηλίδου καί Κατουνακιώτου αἰωνία καί ἀγήρωσ ἡ μνήμη.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

Η 40ΕΤΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ ἐφέτος ἐκδίδεται τό 40ό τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας «Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος». Τό 1976 ἐκδόθηκε τό 1ο τεῦχος τῆς β' περιόδου ἀπό τόν μακαριστό Γέροντά μας, Καθηγούμενο Γεώργιο. Ἐπί ἡγουμενείας τοῦ μακαριστοῦ Καθηγουμένου Βησσαρίωνος τό περιοδικό ἐξεδίετο μέ τόν ἴδιο τίτλο ἀνά δίμηνο ἐπί τετραετίαν (1964-1968), πού εἶχε ἀποτελέσει τήν α' περίοδο ἐκδόσεώς του.

Ὁ Γέροντας Γεώργιος εἶχε τήν ἐπιθυμία μέ τά κείμενα τοῦ περιοδικοῦ ἡ Ἱερά Μονή μας «νά ἐκφράζη κατά τρόπον καθολικόν τήν Ἀλήθειαν τῆς Ἀρχαίας Μοναστικῆς Παραδόσεως, πού ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει εἶναι ἡ Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδόξου ἀσκητικῆς καί πνευματικῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς» (τεῦχ. 1ο). Γι' αὐτό σέ ἐπόμενο τεῦχος καί μέχρι σήμερα γράφεται ὡς ὑπότιτλος «Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καί ἠθικῆς διδασκαλίας, ὡς καί κείμενα περί ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως καί νοερᾶς προσευχῆς, κατά τήν ἐν Ἁγίῳ Ὅρει παράδοσιν, δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ καταλύσεται καί ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ».

Ὑπὸ τὴν φωτισμένη καθοδήγησι τοῦ Γέροντος Γεωργίου δημοσιεύθηκαν στὰ σαράντα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ἀξιόλογα κείμενα λογίων Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας μέ στόχο νά καλλιεργηθῆ στό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἡ Ὁρθόδοξος δογματική συνείδησις καὶ ὁ πόθος γιὰ τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία.

Παρακαλοῦμε τόν Ἅγιο Θεό νά εὐλογήσῃ τὴν συνέχισι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ταπεινοῦ περιοδικοῦ μας καὶ νά μᾶς ἀξιώσῃ νά διατηρήσουμε τοὺς στόχους τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Γεωργίου.

**ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΜΑΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Στὴν Ἱερά Μονή μας στίς 24-5/6-6-2015, ἡμέρα Σάββατο, τελέσθηκε τό ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Καθηγουμένου μας, Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου. Στὴν Παννουχίδα (Παρασκευή ἐσπέρας) καὶ στὴν Θεία Λειτουργία (Σάββατο) προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος. Παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἰδιαιτέρως ἐτίμησαν τὴν μνήμη τοῦ Γέροντος μέ τὴν παρουσία τους ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος, οἱ ἅγιοι Καθηγούμενοι τῶν Ἱερῶν Μονῶν Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ, Ἰβήρων Ἀρχιμ. Ναθαναήλ, Διονυσίου Ἀρχιμ. Πέτρος, Ἐσφιγμένου Ἀρ-

χιμ. Βαρθολομαῖος, ὁ ἅγιος Προηγούμενος τῆς Ἱερῶς Μονῆς Ἰβήρων Ἀρχιμ. Βασίλειος, καθώς ἐπίσης καί ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερῶς Μονῆς ἀγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ Ἀρχιμ. Μάξιμος Κυρίτσης. Στό παρόν τεῦχος δημοσιεύουμε τούς λόγους πού ἐξεφώνησαν ὁ Σεβ. Φθιώτιδος καί ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου Ἀγίου Ὕρους.

Στίς 26-5/8-6-2015 στό Μετόχιό μας τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» στήν Πολίχνη τῆς Θεσσαλονίκης τελέσθηκε ἐπίσης ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ Γέροντος Γεωργίου. Στήν Παννυχίδα (Κυριακή ἐσπέρας) προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας. Μετά τήν Παννυχίδα ὁ ἅγιος Καθηγούμενος τῆς Ἱερῶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, Ἀρχιμ. Ἐλισαῖος, ὠμίλησε εἰς μνήμην τοῦ Γέροντος μέ θέμα: «Ἡ συνεισφορά τοῦ Γέροντος Γεωργίου εἰς τά κοινά τοῦ Ἀγίου Ὕρους». Ἀκολούθησε ἀγρυπνία. Στό παρόν τεῦχος δημοσιεύουμε καί τήν ὁμιλία αὐτή.

Μέχρι σήμερα πολλοί ἀκόμη ἅγιοι Ἀρχιερεῖς ἐτέλεσαν Τρισάγιο στόν τάφο του, τούς ὁποίους εὐχαριστοῦμε. Στό παρόν τεῦχος παραθέτουμε καί τήν ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, τήν ὁποία ἀπηύθυνε στήν Ἀδελφότητα τῆς Μονῆς μας στίς 3/21 Μαρτίου 2015 μετά τό Τρισάγιο καί τήν Θ. Λειτουργία.

Η ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ

Συνεχίζεται διαρκῶς ἐπιδεινούμενη ἡ δοκιμασία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν λεγομένη «οἰκονομικὴ κρίσι».

Τὸ πρῶτο μέλημα σέ αὐτές τίς δύσκολες ὥρες εἶναι ἡ ἀλληλεγγύη μας πρὸς τοὺς ἀσθενεστεροὺς. Αὐτὸ στὴν ἐκκλησιαστικὴ μας γλῶσσα λέγεται «χριστιανικὴ ἀγάπη» καὶ στὴν πραγματικότητά εἶναι ἡ πρόσκλησις τοῦ Θεοῦ νά ξεπεράσουμε τὴν φιλαυτία μας καὶ νά σταθοῦμε κοντὰ στὸν πλησίον μας. Ὅταν ὅλοι μας δυσκολευόμαστε, ἡ ἀγάπη ἔχει μεγαλύτερη ἀξία.

Τὸ ἐξίσου σημαντικὸ ὅμως εἶναι νά ἔχουμε πνευματικὴ ἐγρήγορσι καὶ νά διακρίνουμε τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. Βρισκόμαστε σέ ἐποχὴ πού τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου θριαμβεύει, ἐνῶ τὸ ἦθος τοῦ Χριστοῦ ξεθωριάζει μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Οἱ εὐκολες λύσεις στά καθημερινὰ προβλήματα ὀδηγοῦν στὴν χαλαρότητα, καὶ τὸ «δέν πειράζει» γίνεται συνήθεια. Οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς ἀγιάζουν, ἔρχονται σέ δεύτερη μοῖρα.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ὅμως δέν ἀναπαύεται στὴν πνευματικὴ χλιαρότητα. Λέγει ὁ Κύριος στὸν ἐπίσκοπο τῆς Λαοδικείας (Ἀποκ. γ' 14-19): «Ἐπειδὴ εἶσαι χλιαρός (οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός), θά σέ ἐμέσω (θά σέ ἀποδοκιμάσω)... Λές πῶς εἶσαι πλούσιος, αὐτάρκης πνευματικά, καὶ δέν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ

τίποτε... Σέ συμβουλεύω νά ἀποκτήσης (“νά ἀγοράσης ἀπό μένα”) φρόνημα ἀρετῆς πύρινο, γιά νά γίνης ἀληθινά πλούσιος. Σέ συμβουλεύω νά φορέσης ἐνδύματα λευκά (τήν καθαρότητα τῶν ἡθῶν), γιά νά μή φαίνεται ἡ γύμνια σου ἡ πνευματική. Σέ συμβουλεύω νά βάλῃς κολλύριο στά μάτια σου (τήν διδασκαλία μου), γιά νά βλέπῃς. Ἐγώ, ἐκείνους πού ἀγαπῶ, τούς ἐλέγχω καί τούς δοκιμάζω. Λοιπόν, κοίταξε νά ἀποκτήσης ζῆλο πνευματικό καί νά μετανοήσης».

Οἱ συμβουλές τοῦ Χριστοῦ μᾶς ταιριάζουν. Χρειαζόμαστε μετάνοια. Πού σημαίνει ἀγῶνα γιά νά ξεπερνοῦμε τίς ἐπιθυμίες πού μᾶς κρατοῦν στήν ἁμαρτία, χωρισμένους ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, καί νά καλλιεργοῦμε τίς θεῖες ἀρετές, πού μᾶς ἐνώνουν μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Καί οἱ δοκιμασίες, ὅπως λέγει ὁ Κύριος, μᾶς χρειάζονται, διότι εἶναι δεῖγμα ὅτι μᾶς ἀγαπᾶ καί θέλει νά μᾶς σώσῃ.

Ὁ «κόσμος» κοιτάζει γιά σωτηρία στά οικονομικά μεγέθη καί στήν οικονομική πολιτική, στά μνημόνια ἢ στήν ἀντίστασι σ’ αὐτά. Ὅσοι ἔχουν τόν νοῦ τους στήν σωτηρία, πού δέν εἶναι φθαρτή καί γήινη, βλέπουν τίς δοκιμασίες –χωρίς ἴσως κᾶν νά εὐθύνονται γιά τήν δημιουργία τους– ὡς εὐκαιρίες γιά νά ἀποκτήσουν περισσότερη ἀγάπη στόν Θεό καί στόν συνάνθρωπο, περισσότερη ὑπομονή, περισσότερη καί καθαρότερη προσευχή, περισσότερη ἐλπίδα σέ Ἐ-

κεινον και ὄχι στά ὑλικά ἀγαθά, πού πολλούς γιά πολλά χρόνια μᾶς εἶχαν κάνει «αὐτάρκεις».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καί Σιατίστης κ. Παῦλος, ἐφέτος ἀνήμερα τοῦ Προφήτου Ἴηλία, ἔκανε μία ἐξαιρετική ὁμιλία στό ὁμώνυμο Μετόχι τῆς Μονῆς μας στό Λιβιάδι Κολινδροῦ Πιερίας καί ἀναφέρθηκε στό θέμα αὐτό. Παραλλήλιση τήν ἐποχή μας μέ ἐκείνην τοῦ θαυμαστοῦ προφήτου καί τήν χαρακτήριση μέ τήν ἐπιτυχημένη φράση «ἐν ἡμέραις Ἰηλιοῦ τοῦ Προφήτου». Πραγματικά, ἐποχές παράλληλες, ἴδιες.

Ἀνάμεσα στά πολλά, πού κάνουν τήν ὁμιλία αὐτή ἀναγκαία νά ἀκουσθῆ ἀπό τούς συνανθρώπους μας, περιλαμβάνονται καί οἱ ἐξῆς παρατηρήσεις:

α) Ὅτι στίς ἡμέρες τοῦ Προφήτου Ἰηλιοῦ καί στίς δικές μας σήμερα ἡ ἁμαρτία προβάλλεται μέ προπέτεια καί ἐλέγχει τόν λόγο τῆς Ἐκκλησίας μέ αὐθάδεια καί ἀλαζονεία. Εἶπε ὁ Σεβασμιώτατος: «... ὁ Ἀχάβ ἐλέγχει τόν Προφήτη: “Γιατί”, τοῦ λέει, “διαστρέφεις τίς ὁδοῦς τοῦ Κυρίου;” Βλέπετε τήν ἀλαζονεία τῶν ἁμαρτωλῶν; Καί αὐτήν τήν ἀλαζονεία νά τήν περιμένετε, γιατί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι σαφής: Καθώς πλησιάζουμε πρὸς τό Τέλος, οἱ ἅγιοι θά γίνονται ἀγιώτεροι καί οἱ ἁμαρτωλοὶ θά γίνονται ἀθλιώτεροι! Καί ἐπειδή εἶναι ἀθλιώτεροι, γι’ αὐτό εἶναι καί προπετεῖς καί αὐθάδεις. Καί ἀντί ἐκεῖνοι νά ταπεινῶνονται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἔρχονται μέ

αυθάδεια νά ἐλέγξουν τήν Ἐκκλησία καί τόν λόγον της, τόν λόγον της τόν προφητικόν. Γιατί ἐνοχλεῖ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αἰσχύνης ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας».

β) Ὅτι χρειάζεται ἐκ μέρους μας συνέπεια: Νά ἀγιαζώμεθα. Εἶπε ἐπ' αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος: «Τελειώσανε τὰ ψέματα. Δέν ὑπάρχει περιθώριο γιά τήν οὐδετερότητα κανενός. Ὅταν δέν ἀγιαζώμεθα, καί τίποτε ἄλλο νά μή κάνουμε, ἀμαρτάνουμε! Γιατί σημαίνει ὅτι δέν ἐπιλέξαμε τόν Θεό, ἀλλά ἐπιλέξαμε τήν βόλεψή μας καί τήν καλοπέρασή μας. Ποιά βόλεψη ὁμως, ἀφοῦ «μία ροπή καί ταῦτα πάντα θάνατος διαδέχεται» καί θά ξαφνιαζόμαστε τότε; Νά παρακαλέσουμε τόν μεγάλο Προφήτη, αὐτόν τόν ἀνθρώπο τῆς δυνάμεως, τοῦ ἁγιασμοῦ, τῆς προσευχῆς, τῆς πίστεως προπαντός, νά μᾶς ἐμπνεύση τίς δικές του χάρες καί τίς δικές του ἀρετές».

Οἱ ἀρετές αὐτές ἔκαναν τόν Προφήτη Ἥλία μέτοχο τῆς μεγάλης Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὥστε «ἐν πυρίνῳ ἄρματι», δηλαδή μέσα σέ μεγάλη καί ὑπερφυῆ κατάστασι Χάριτος, νά μετατεθῆ στόν Οὐρανό, μέχρις ὅτου ἔλθῃ πάλι πρὶν ἀπό τήν ἔνδοξη Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου.

Η ΑΥΘΑΔΕΙΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Αὐξάνει στίς ἡμέρες μας καί ἐκτραχύνεται ἡ ἀμαρτία. Ζητεῖ μάλιστα νά «νομιμοποιηθῆ» σέ λειτουργίες πού οὔτε ἀπό τόν φυσικό νόμο μποροῦν

νά δικαιωθοῦν οὔτε ἀπό τήν εὐαγγελική ἠθική. Ὁ «γάμος τῶν ὁμοφυλοφίλων» καί ἡ ἀπαίτησις τους νά νομιμοποιηθῇ ἡ «υἰοθέτησις τέκνων», θέματα πού στήν Ἑσπερία ἔχουν γίνει καί κρατικός νόμος, εἶναι ἀπό τά σημεῖα τῶν καιρῶν, δείγματα ἀποστασίας. Μέ ἀφορμή τήν «παρέλαση τῆς ντροπῆς» στήν Θεσσαλονίκη, γιά νά τονισθῇ ἀπό τήν πλευρά τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀδιαφιλονίκητη σημασία τῆς φυσιολογικῆς (καί μάλιστα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς οἰκογένειας), ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος ἐτέλεσε ἀγρυπνία στόν Ἱ. Ναό τῆς Ἀχειροποιήτου. Πρός ὑποστήριξιν τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Παναγιωτάτου, κατόπιν προσκλήσεως τῆς ὀργανωτικῆς ομάδος, ἀπέστειλε ἡ Ἱερά Μονή μας ἐκπρόσωπό της στήν ἐν λόγῳ ἀγρυπνία καί ὁ Καθηγούμενός μας Ἄρχιμ. Χριστοφόρος ἔστειλε τήν παρακάτω ἐπιστολή:

«Παναγιώτατον
Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης
Κύριον κ. Ἄνθιμον
Εἰς Θεσσαλονίκην

Παναγιώτατε,

Μέ θλίψι καί ἀγανάκτησι γεμίζει ἡ ψυχὴ μας, καθὼς πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ φιλόθεος πόλις τῆς Θεσσαλονίκης θά γίνῃ καί πάλιν ἐφέτος θέατρο ἐπαισχύντου δημοσίας προβολῆς, διαφημίσεως καί ὑποστηρίξεως τῆς ὁμοφυλοφιλίας καί ἀπαξιώσεως

τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας, μέ τήν πρωτοβουλία μάλιστα καί τήν στήριξι τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης.

Τό θλιβερό αὐτό γεγονός μᾶς ὑποχρεώνει, πρῶτον, προσκληθέντες νά συμμετάσχουμε δι' ἀντιπροσώπου μας στήν ἱερά ἀγρυπνία πού θά τελέσετε στόν πάνσεπτο Ναό τῆς Ἀχειροποιήτου γιά νά ἀποσοβηθῇ ἡ ὕβρις πρός τήν πόλι τῆς Θεσσαλονίκης, καί δεύτερον, νά ὑπομνήσουμε στόν κ. Δήμαρχο καί σέ ὄσους προσβάλλουν μέ τόν τρόπο αὐτό τήν Ὁρθόδοξη χριστιανική οἰκογένεια ὅτι τό μέγα θῦμα τῆς ἀνήκουστης αὐτῆς πρωτοβουλίας, πού ἀνερυθρίαστα ἐπαναλαμβάνεται, εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὅχι ἀόριστα ὁ ἄγνωστος ἄνθρωπος, ἀλλά καί ὁ δικός μας ἄνθρωπος. Βάζουμε τόν ἑαυτό μας στήν θέσι τοῦ τίμιου οἰκογενειάρχη καί διαπιστώνουμε ὅτι τό θῦμα θά εἶναι τό παιδί μας, ἡ κόρη μας, ὁ ἀδελφός μας, ὁ φίλος μας, ὁ ἄνθρωπος πού ἀγαποῦμε, ὁ ὁποῖος ἐξωθεῖται νά ζήσῃ σέ μία κοινωνία παραμορφωμένη ἀπό τήν παράλογη θεσμοθέτησι τῆς ἀνομίας, σέ ἔνα περιβάλλον ἀρρωστημένο, ἐξαχρειωμένο. Θῦμα στήν κυριολεξία εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀνθρώπινη φύσις μας, ἡ ὁποία χάνει τήν ὁμορφιά της, τό κάλλος της, τόν θεόσδοτο δυναμισμό της καί ἀποβαίνει ἄθυρμα τῶν ἀλόγων παθῶν.

Ἡ ἀγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, σέ κάθε ἐποχή, διασώζει τήν ἀλήθεια περὶ τοῦ ἀνθρώπου καί σώζει τόν ἄνθρωπο. Στό κέντρο τῆς ζωῆς της ἔχει τόν

Θεάνθρωπο Χριστό, ὁ Ὅποῖος ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν φθορά, ἀπό τόν διάβολο καί ἀπό τόν θάνατο, καί τοῦ δίνει τήν αἰώνια ἀξία του: τήν θέωσι. Σέ αὐτόν τόν ὑψηλό σκοπό προσβλέπει ἡ Ἁγία Γραφή, ὅταν θεσμοθετῇ τήν ὄντολογία τοῦ γάμου: «Καί ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. Καί εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός λέγων αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε καί πληρώσατε τήν γῆν καί κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. α' 27-28). Καί σέ αὐτόν τόν σκοπό ἐπίσης κατευθύνει, ὅταν συμπληρώνη στήν Καινή Διαθήκη: «Τό μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγώ δέ λέγω εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν» (Ἐφ. ε' 32).

Αὐτό πού ζοῦμε στίς ἡμέρες μας, ὡς κατάντημα τοῦ πολιτισμοῦ καί ἀπαξίωσι τῆς ἀνθρωπιᾶς, ὀφείλεται στόν χωρισμό τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ. Χωρίς τόν Χριστό, χωρίς τό Εὐαγγέλιο, χωρίς τήν Ἐκκλησία, χωρίς τήν Ὁρθόδοξο ἄσκησι, χωρίς τήν κατά Χριστόν ζωή, ὁ ἄνθρωπος εἶναι μία τραγωδία, ἓνα δράμα, τό ὁποῖο ζοῦμε μέ τήν κόλασι τῶν ναρκωτικῶν, τήν μεθοδευμένη καί κατευθυνόμενη διάλυσι τῆς οἰκογένειας μέ τά ἀτέλειωτα προβλήματα τῶν παιδιῶν της, μέ τίς ἑκατοντάδες χιλιάδες ἐκτρώσεων, μέ τήν γενικευμένη διαφθορά στόν δημόσιο βίο, μέ τήν ἀπανθρωπιά στίς ἐργασιακές σχέσεις καί μέ τήν ἀνεργία, μέ τήν ἐμπορευματοποίησι

τῆς ἀνθρώπινης σάρκας, μέ τήν δυσώνυμη διαστροφῆ πού ὀδηγεῖ τήν ἀνθρώπινη φύσι στό ἔσχατο ὄριο τῆς ἠθικῆς καί ὀντολογικῆς τῆς ἀποδόμησης.

Παναγιώτατε, πιστεύουμε ὅτι Χάριτι Χριστοῦ ἡ χριστιανική οἰκογένεια θά παραμείνῃ, σέ πείσμα ὄσων τήν πολεμοῦν, τό λίκνο τῆς ὑγιοῦς κοινωνικότητος καί τῆς ἀνιδιοτελοῦς συζυγικῆς ἀγάπης, τό ἀκατάλυτο Μυστήριο ἀγαπητικῆς κοινωνίας τῶν συζύγων μεταξύ τους καί μέ τόν Χριστό. Ἡ Ὁρθόδοξος ἱερολογία τοῦ γάμου καί ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν ζωή τῶν συζύγων κάνουν τήν χριστιανική οἰκογένεια φανέρωσι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως κατόπιν καί ἡ Ὁρθόδοξος ἄσκησις τήν συσφίγγει μέ ἓνα μοναδικό τρόπο ὑπερβάσεως τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ, θυσιαστικῆς ἀγάπης καί καλλιτεχνίας.

Ἡ Ἐκκλησία θά συνεχίσῃ τό ὑπεύθυνο ποιμαντικό της ἔργο, ὥστε κάτω ἀπό τήν φροντίδα της κάθε ταλαιπωρημένος ἄνθρωπος νά εὐρίσκῃ τήν ψυχοσωματική καί πνευματική του ὑγεία, ἀντί νά παρασύρεται ἀπό ἀντίχριστες καί ἀπάνθρωπες πρωτοβουλίες πού προωθοῦν τήν νομιμοποίησι ἐμπαθῶν καί ὀλεθρίων ἐπιλογῶν. Καί ἐμεῖς σέ αὐτή τήν κατάστασι τῆς ἀποστασίας ἀπό τόν Θεό καλούμεθα νά ἀντιπαρατάξουμε ἔνθεο βίο, τήν εἰλικρινῆ μετάνοιά μας, τόν πόνο μας, τήν ἀγάπη μας, τήν καρδιακή προσευχή μας, γιά νά λυπηθῇ ὁ Ἅγιος Θεός τόν λαό μας, νά ἀνοίξῃ τά σπλάγχνα τῆς φιλανθρωπίας Του «ὁ

μή θέλων τόν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τό ἐπι-
στρέψαι καί ζῆν αὐτόν» καί νά μᾶς ἐλεήση.

Μέ πόνο καί ἀγάπη διαμαρτυρόμεθα γιά τίς πρω-
τοβουλίες πού λαμβάνονται καί ἐφαρμόζονται καί
στήν Χώρα μας σύμφωνα μέ τά σχέδια ὑπερεθνικῶν
σκοτεινῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ἀπεργάζονται πρὸς
ἴδιον ὄφελος τήν καταστροφή τῆς παραδοσιακῆς
κοινωνίας μας.

Συμπαριστάμεθα στόν ἀγῶνα Σας μέ τήν προσ-
ευχή μας καί μέ τήν κατά δύναμιν συμμετοχή μας
σέ αὐτόν, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά ἀκουσθῆ ἡ ἀγω-
νία τῆς Ἐκκλησίας γιά τό μέλλον τοῦ τόπου μας
πού ἔχει ποτισθῆ μέ τό αἷμα τῶν Ἁγίων Μαρτύρων,
καί κυρίως τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καί
Μυροβλύτου Δημητρίου.

Ἐπικαλούμενοι τίς ἰσχυρές πρὸς Κύριον πρεσβεῖ-
ες τῆς Ὑπεραγίας Μητρός του καί τοῦ μεγαλομάρτυ-
ρος Προστάτου τῆς Θεσσαλονίκης καί ἀσπαζόμενοι
τήν ἁγίαν δεξιάν Σας διατελοῦμε

μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους

† Ἀρχιμ. Χριστοφόρος

καί οἱ σύν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί

Ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τῇ 30ῇ Μαΐου 2015».

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΙΟΥΣ

Από τό 1993 ό Διάλογος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τούς Ἀντιχαλκηδόνιους ἔχει χαρακτηρισθῆ ἐπισήμως «περατωθεῖς». Τά συμπεράσματά του καί οἱ ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν παραπεμφθῆ στίς Ἱεραρχίες τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιά ἀποδοχή ἢ ἀπόρριψί τους. Πλήν 2-3 Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἐγκρίνει συνοδικῶς τίς ἐν λόγῳ ἀποφάσεις, οἱ ὑπόλοιπες δέν ἔχουν ἀποφανθῆ καί ὠρισμένες, ὅπως τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ρωσσίας, ἔχουν ἐκφράσει τίς σοβαρές τους ἐπιφυλάξεις. Ἐν τῷ μεταξύ ἔχει γίνεи ἐπί μία εἰκοσαετία ἔντονος ἐνδοορθόδοξος διάλογος γιά τήν πιστότητα ἢ μή τῶν ἀποφάσεων τοῦ περατωθέντος διαλόγου πρός τήν δογματική καί κανονική παρακαταθήκη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ Ἱερά Μονή μας καί ἐξαίρετοι θεολόγοι, ἔλληγες καί ξένοι, πανεπιστημιακοί καί ἄλλοι, ἔχουν γράψει ἐμπεριστατωμένες καί πειστικές μελέτες γιά τό ὅτι τά συμπεράσματα καί οἱ ἀποφάσεις τοῦ διαλόγου δέν δικαιώνονται Ὁρθοδόξως.

Ἡ θέσις μας, ἀγιοπατερικῶς τεκμηριωμένη, εἶναι ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι δέν ἔχουν Ὁρθόδοξη Χριστολογία, ὅπως διατείνονται οἱ ὑπογράψαντες τίς ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπομένως κάθε κίνησις πρός ἀποκατάστασι τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας

Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων θά προσκρούση στίς ἀποφάνσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί στήν διδασκαλία μεγάλων καί ἐγκρίτων Ἀγίων Πατέρων (Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Φωτίου τοῦ Μεγάλου κ.ἄ.). Μάλιστα μέ τό λεγόμενο «Ἵπόμνημα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους περί τοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων» (14/27 Μαΐου 1995), πού εἶχε ἀποσταλῆ σέ ὄλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, εἶχε ἀνασταλῆ κάθε πρωτοβουλία γιά ἐφαρμογή τῶν προτάσεων τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρόσφατα ἡ Μικτή Ἐπιτροπή Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων συζήτησε πάλι περί τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διαλόγου. Στό κοινό Ἀνακοινωθέν (24-25 Νοεμβρίου 2014) τῆς Ὁμάδος Ἐργασίας τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς γράφεται ὅτι ὁ Ὁρθόδοξος Συμπρόεδρος τῆς Ὁμάδος Ἐργασίας «ζήτησε συστηματική ἀξιολόγησι ὄλων τῶν θεολογικῶν κριτικῶν ἐπί τῶν προτάσεων τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς καί θεολογική ἀπάντησι σέ ὄλες τίς προκατειλημμένες τοποθετήσεις καί τήν πολεμική ἐπιχειρηματολογία».

Θά ἦταν γιά ὄλους μας ἐλπιδοφόρο ἓνα μήνυμα, ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι ἔχουν ἐσχάτως ἐπανεκτιμήσει τήν μέχρι πρό τινοσ στάσι τους, ἀποδέχονται πλέον τήν Ὁρθόδοξο Χριστολογία, συναριθμοῦν τίς ἐπτά Οἰκουμενικές Συνόδους καί συμμορφώνονται πρός τίς ἀποφάνσεις των, μεταξύ τῶν ὁποίων ὅτι οἱ αἵρεσι-

άρχαι Διόσκορος Ἀλεξανδρείας, Σεβῆρος Ἀντιοχείας καί οἱ λοιποὶ εἶχαν ὑποστηρίξει μονοφυσιτικὴ Χριστολογία καί γι' αὐτό εἶχαν συνοδικῶς κατακριθῆ σέ Οἰκουμενικές συνόδους. Προσδοκοῦμε τήν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Πίστει ἀποκατάστασι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος τῶν ἀντιχαλκηδονίων λαῶν μέ τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας καί προσευχόμεσθε γι' αὐτήν.

Πρέπει ὅμως νά παρατηρήσουμε ὅτι, ὅσοι ἀσκήσαμε θεολογικῶς τεκμηριωμένη κριτική στίς ἀποφάσεις τοῦ Διαλόγου, δέν ἀσκήσαμε ἰδιοτελῆ ἢ προκατειλημμένη πολεμική. Ἀναπτύξαμε μέ φόβο Θεοῦ ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου νά ἐνημερωθοῦν οἱ σεπτές Ἱεραρχίες τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τούς λόγους πού ἀποδεικνύουν ὅτι τά συμπεράσματα τοῦ Διαλόγου δέν συμφωνοῦν μέ τήν διαχρονική Πίστι τῆς Ἐκκλησίας.

Τεκμηριωμένα ἀποδεικνύεται μέ τήν κριτική αὐτή ὅτι οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι αἵρεσιάρχαι Διόσκορος καί Σεβῆρος εἶναι κατά κυριολεξίαν μονοφυσίται. Ὁ μονοενεργητισμός εἶναι στό κέντρο τῆς χριστολογικῆς τους διδασκαλίας. Ὁ ὅρος «μονοφυσιτισμός» ἀποδίδεται ἀπό τούς ἁγίους Πατέρας ὄχι μόνο στούς Εὐτυχιανιστάς ἀλλά καί στήν διοσκόρειο-σεβηριανή ἀντιχαλκηδόνια παράταξι πού συγγέει τίς δύο φύσεις σέ μία.

Ἀποδεικνύεται ἐπίσης μέ τήν ὡς ἄνω κριτική γραμματεία ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἀντιχαλκηδόνιοι, παρά

τήν φιλότιμη καί ειλικρινῆ τους διάθεσι γιά ἔνωσι μέ τήν Ἐκκλησία, δέν ἔχουν ἀποδεδειχθῆ ἀκόμη ἀπό τό μονοφυσιτικό, μονοενεργητικό, περιεχόμενο τῆς Χριστολογίας τῶν πατέρων τους. Μνημονεύουμε ἐπιλεκτικῶς τά ἄρθρα τοῦ καθηγητοῦ Παν. Τρεμπέλα, δημοσιευμένα στό περιοδικό Ἐκκλησία (1965), τό βιβλίο τοῦ καθηγητοῦ Ἄνδρ. Ν. Παπαβασιλείου Ὁ θεολογικός Διάλογος μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων (Λευκωσία 2000), τήν μελέτη τοῦ J.-Cl. Larchet *Τό Χριστολογικό πρόβλημα* [ἑλληνική μετάφρασις στό περιοδ. ΘΕΟΛΟΓΙΑ 74/1 (2003), σελ. 199-234· 74/2 (2003), σελ. 633-670· 75/1 (2004), σελ. 77-104]. Ἐπίσης μνημονεύουμε τήν ἀξιόλογη κριτική πού ἀσκήθηκε μέ τά κείμενα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους *Εἰσήγησις Ἐπιτροπῆς Ἱερᾶς Κοινότητος...*, 1994, *Ἰπόμνημα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος...*, 1995, καί μέ τό κείμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου *Συμβολή στόν ἐνδο-ορθόδοξο διάλογο...*, 1994, ὅλα δημοσιευμένα στόν τόμο *Εἶναι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι Ὁρθόδοξοι;*, ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, 1995. Ἐπιπλέον καί μέ τό βιβλίο τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους *Παρατηρήσεις περί τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων*, 1996. Δημοσιεύθηκαν ἐπίσης ἀπό τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου τό βιβλίο *Διόσκορος καί Σεβῆρος, οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι αἵρεσιάρχαι* (Κριτική δύο διδακτορικῶν διατριβῶν), Ἱερά Μονή Ὁσί-

ου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 2003, καθώς και ἀπό τόν μακαριστό Γέροντά μας Ἀρχιμ. Γεώργιο (Καψάνη) τό βιβλίον *Ἡ “Ἰδεολογική” Ὁρθοδοξία τῶν Ἀντιχαλκηδονίων*, 2005. Λίγο νωρίτερα εἶχε δημοσιευθῆ τό ἄρθρο τοῦ Ἱερομ. Λουκᾶ Γρηγοριάτου *Θεολογικάί παρατηρήσεις ἐπί τεσσάρων εἰσηγήσεων τοῦ Μητροπολίτου Δαμιέττης κ. Bishopy περί τῶν Κοινῶν Δηλώσεων τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων*, 11 Ἰουλίου 2004, καί ἀργότερα τό ἄρθρο τοῦ ἰδίου *Θεολογικές ἐπισημάνσεις σέ πρόσφατες προτάσεις γιά μυστηριακή διακοινωνία Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων*, 1/14 Σεπτεμβρίου 2011, ἀμφοτέρω μέ τήν εὐλογία καί ἐπίβλεψιν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Γεωργίου.

Ἡ προαναφερθεῖσα θαυμάσια μελέτη τοῦ J.-Cl. Larchet ἔχει ἤδη ἀποτελέσει, στήν σερβική της μετάφρασι, τήν ἐπίσημη συνοδική τοποθέτησι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας ἐπί τοῦ θέματος. Καί ἐπιπλέον ἀξιοπρόσεκτο εἶναι καί ἄρθρο τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου πρώην Ζαχουμίου καί Ἐρζεγοβίνης κ. Ἀθανασίου Γιέβτιτς, δημοσιευμένο στό σερβικό περιοδικό *Teološki Pogledi*, τ. 2/2011, ὡς ἀπάντησις στό ἄρθρο τοῦ ἀντιχαλκηδονίου κληρικοῦ Πῆτερ Φάρινγκτον «*Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστολογία τοῦ Σεβήρου Ἀντιοχείας*». Τό ἐν λόγω ἄρθρο τοῦ Σεβ. Ἀθανασίου ἔχει μεταφρασθῆ στά ἑλληνικά μέ τόν τίτλον *Ἡ σεβηριανή Χριστολογία εἶναι μονοφυσιτισμός*.

Συνοφίζοντας θεωρούμε πολύ σημαντικό νά ἐπαναλάβουμε ἐκεῖνο πού ἔγραψε ὁ μακαριστός Γέροντάς μας, ὁ Καθηγούμενος Γεώργιος, ὅτι, ἐάν ὁ θεολογικός αὐτός Διάλογος ἐπαναληφθῆ, πρέπει νά γίνῃ «ἐπί ὀρθῶν θεολογικῶν βάσεων». Καί γιά τήν ἀνεύρεσι τῶν ὀρθῶν βάσεων χρειάζεται, νομίζουμε, νά ληφθῆ σοβαρά ὑπ' ὄψιν ἡ ὡς ἄνω ἀντιρρητική ἐπιχειρηματολογία ἐπί τῶν προτάσεων τοῦ Διαλόγου.

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ἡ πορεία πρὸς τήν Μεγάλη Σύνοδο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας βαίνει πρὸς τό τέλος της. Τήν Πεντηκοστή τοῦ 2016, ἐκτός ἀπροόπτου.

Ἐλπίδα καί ἀγωνία, ἀνάμεικτα συναισθήματα, γιά τήν ἔκβασι τῆς συνόδου. Κάθε σύνοδος εἶναι μία διακινδύνευσις. Θά τήν ἀποδεχθῆ ἄραγε τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἢ θά ὑπάρξουν σχίσματα;

Ἐνα εἶναι τό ἀδιαφιλονίκητο κριτήριον: ἡ ὀρθοδοξία τῶν ἀποφάσεών της, ἡ πιστότης στήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὅπως τό διατύπωσε ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής: «Ἐκεῖνας οἰδεν ἁγίας καί ἐγκρίτους συνόδους ὁ εὐσεβῆς τῆς Ἐκκλησίας κανὼν, ἅς ὀρθότης δογμάτων ἔκρινεν» (PG 90, 148).

Αὐτό ἐξαρτᾶται ἀπό τίς προϋποθέσεις, τίς διαδικασίες καί τίς ἀποφάσεις της. Προσευχόμεσθε ὅλα

νά γίνουν άγιοπνευματικά και όχι μέ μεθόδους του κόσμου τούτου, οί όποιες δέν είναι δυστυχώς άγνωστες στην έκκλησιαστική ιστορία. Η έκκοσμίκευσις και ό άνθρωποκεντρισμός είναι κακές και επικίνδυνες προϋποθέσεις. Τό «έπόμενοι τοίς άγίοις πατράσι» και ή εκζήτησις του θείου θελήματος είναι άσφαλείς προϋποθέσεις. «Ότε ώμίλουν εκ του νοός μου, συνέβαινον λάθη», έλεγε ό άγιος Σεραφείμ του Σάρωφ.

Οί άγιοι Άρχιερείς έχουν την ευθύνη. Ήμείς οί Μοναχοί, μαζί μέ τόν πιστό λαό της Έκκλησίας, μπορούμε νά προσευχόμαστε μέ ταπεινοφροσύνη νά τούς φωτίση τό Άγιον Πνεϋμα, ώστε νά όμιλήσουν μέ Πνεϋμα Άγιον και «νοϋν Χριστού».

Παράλληλα, μέ ταπεινό φρόνημα και μέ φόβο Θεοϋ, μπορούμε νά εκφράζουμε εκείνο πού νοιώθουμε ως άποστολική και άγιοπατερική παρακαταθήκη πού πρέπει νά διαφυλαχθῆ αναλλοίωτη.

Γιά τό φλέγον θέμα «Σχέσεις της Όρθοδόξου Έκκλησίας προς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», θεωρούμε ότι πρέπει νά αποφευχθῆ μία συνοδική άπόφανσις, ότι οί έτερόδοξες εκκλησίες έχουν «εκκλησιακό χαρακτήρα» (ecclesiality, δηλαδή ότι είναι εκκλησίες μέ τούς χαρακτήρες της Μιάς Αγίας Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας), έν όσφ δέν ύπάρχει μεταξύ Όρθοδόξων και έτεροδόξων ένότης πίστεως, λατρείας, διοικήσεως, ήθους, και κυρίως

ταυτότης ἐμπειρίας τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «σύν πᾶσι τοῖς ἁγίοις».

Γιά κάποια θέματα κανονικῆς φύσεως, πού ἀφοροῦν τήν εἰρήνη καί τήν εὐστάθεια τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας, προσευχόμεσθε ἐμπόνως ὡς «μέλη» τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, «μέλη ἐκ μέρους» καί «ἀλλήλων μέλη» (βλ. Α΄ Κορ. ιβ΄ 25-27, Ρωμ. ιβ΄ 5), νά μή ἐπιτρέψη ὁ Κύριος τριγμούς στήν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Θεωροῦμε ὅτι σέ ὠρισμένα θέματα δέν πρέπει νά παραβλεφθοῦν καί οἱ θέσεις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί οἱ παρεμβάσεις της. Ὅσον ἀφορᾷ π.χ. τό ζήτημα τοῦ συνεορτασμοῦ τοῦ Πάσχα μετά τῶν ἑτεροδόξων, ὑπάρχει ἡ παρέμβασις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους πρὸς τήν Β΄ Προσυνοδική Διάσκεψι, μέ τήν χαρακτηριστική φράσι: «διό καί ἀποδοκιμάζομεν οἰανδήποτε ἀλλαγὴν τοῦ Πασχαλίου». Χαρακτηριστική εἶναι ἐν προκειμένῳ καί ἡ ἀποδοχή τῆς παρεμβάσεως αὐτῆς ἀπό τόν πρόεδρο τῆς Β΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως μέ τά ἐξῆς λόγια: «Θεωρῶ φυσικόν νά ἐκφράσουν οὔτοι πρὸς ἡμᾶς εὐλαβῶς τήν ἀποφιν, τό φρόνημα καί τήν γνώμην των. Εἶναι πρὸς τιμὴν των ὅτι δέν ἔδειξαν ἀδιαφορίαν. Ὁφείλομεν νά τοὺς προσέξωμεν. Ἀποδίδομεν ἰδιαιτέραν σημασίαν καί προσοχὴν εἰς τήν τάξιν τῶν μοναχῶν, καί ἰδιαιτέρως

τῶν σεβασμίων πατέρων τοῦ Ἁθω. Παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως, ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν θεμάτων ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς, ἔχητε ὑπ' ὄψιν καί τήν ἀσκητικήν ἀποψιν τῶν μοναχῶν» (βλ. *Συνοδικά VIII*, ἔκδ. Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Σαμπεζύ 1994, σελ. 119).

Ὅσον ἀφορᾷ δέ τά θέματα πού ἄπτονται τῆς μοναχικῆς ζωῆς καί ιδιότητος, ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἔχει ἐκφράσει ἐπίσημη τοποθέτησι, κατά τήν ὁποία ὁ μοναχός, ὁ ὁποῖος ἔχει καρῆ μέ «ρασοευχή» καί δέν ἔχει λάβει ἀκόμη τό «μεγάλο σχῆμα», εἶναι μοναχός καί ἡ μοναχική ιδιότης του παραμένει ἀνεξίτηλη παρά τήν τυχόν ἔκπτωσί του ἀπό τόν μοναχικό βίο (βλ. ΕΔΙΣ ΡΚΘ', 20/8/1993). Θεωροῦμε ἐπ' αὐτοῦ ὅτι ἱερολογοῦντες τόν γάμο ἐκπεσόντος μοναχοῦ ὑποβαθμίζουμε τήν δυνατότητα μετανοίας του –γνωστῆς ἀπό πάμπολλες διηγήσεις τῶν συναξαρίων περί πρώην ἐκπεσόντων μοναχῶν– καί τήν προθυμία φιλοθέου ἐπιστροφῆς του στίς πρὸς Θεόν μοναχικές ὑποσχέσεις.

«ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΟΙ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΑΠΟΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ»

Κατά τό παρόν ἔτος ἀνεπαύθησαν ἐν Κυρίῳ, ἐν Χώρα Ζώντων, ἐκλεκτοί πατέρες καί ἀδελφοί Ἁγιορεῖται: Ὁ πολυσέβαστος καί μειλίχιος παπα-Γαλακτίων καί ὁ ἀξιαγάπητος παπα-Γερμανός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας· ὁ καλλιφωνότατος Γέρων

τοῦ ἱεροῦ Κελλίου τῶν Γερασιμαίων (τοῦ Ὑμνογράφου), πατήρ Σπυρίδων ὁ πολίος Γέροντας τοῦ Γρηγοριατικοῦ Κελλίου τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων (τῶν Παχωμαίων) στίς Καρυές, παπα-Ἀκάκιος. Ὅλοι τους ἀγωνίσθηκαν φιλοθέως, εὐηρέστησαν τόν ἀγωνοθέτη Κύριο μέ διαφορετικούς τρόπους ἀσκητικῶν παλαισμάτων, ἀναδείχθηκαν γνήσια τέκνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καί ἀξιώθηκαν τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, ὅπου ἀπολαμβάνουν τόν μισθόν τῶν καμάτων τους.

Στό τεῦχος αὐτό τοῦ περιοδικοῦ μας, ἐλλείψει χώρου, δέν μποροῦμε νά ἀναφερθοῦμε στούς ἀξιωμακαρίστους πατέρας λεπτομερέστερα. Ἐλπίζουμε σέ ἐπόμενο τεῦχος νά μνημονεύσουμε τά χαρίσματα καί τούς κόπους των. Εὐχόμαστε νά τούς ἀναπαύη ὁ Ἅγιος Θεός μετά τῶν Ἁγίων Του καί νά ἔχουμε τήν εὐχή τους!

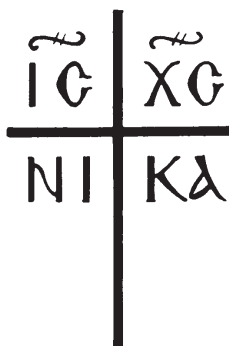

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπί τῇ ἀγιοκατατάξει τοῦ Γέροντος Παΐσιου.....	5
† Ἀρχιμ. Γεωργίου Γρηγοριάτου	
Ὁ Γέρον Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης.....	8
Ὁ ἅγιος Παΐσιος ὡς θεῖο δῶρο στήν Ἐκκλησία καί στήν Οἰκουμένη (Ι.Α.Γ.).....	13
Σεβ. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας κ. Παντελεήμονος	
Ὁ ἅγιος Νικόλαος διδάσκαλος τῆς ἀληθοῦς γνώσεως.....	45
Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου	
Γιά τόν ἀείμνηστο Γέροντα Γεώργιο Γρηγοριάτη τόν Ἀγιορείτη.....	50
Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου	
Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς τόν ἀείμνηστον Ἀρχιμ. π. Γεώργιον Γρηγοριάτην.....	67
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀρχιμ. Πέτρου	
Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς τόν Γέροντα Γεώργιον.....	80
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀρχιμ. Ἐλισαίου	
Ἡ συνεισφορά τοῦ Γέροντος Γεωργίου εἰς τά κοινά τοῦ Ἁγίου Ὄρους.....	95

**Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
Ἄρχιμ. Χριστοφόρου**

Ἡ αὐτομεμφία καί τό ἀκατάκριτον σύντομος ὁδός σωτηρίας.....	123
Πάσχα. Πέρασμα ἀπό τόν θάνατο στήν αἰώνια ζωή.....	127
Ὁμιλία τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος π. Εὐσεβίου Βίττη σέ Σύναξι τῆς Ἀδελφότητός μας (Μέρος Δ')	132
Συνοδίας τῶν Δανιηλαίων	
Γέρων Στέφανος Δανιηλίδης.....	150
Ἐπίκαιρα γεγονότα καί θέματα	
Ἡ 40ετία τοῦ Περιοδικοῦ.....	159
Ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου	160
Ἡ δοκιμασία στήν Πατρίδα μας.....	162
Ἡ αὐθάδεια τῆς ἁμαρτίας	165
Ὁ διάλογος μέ τούς Ἀντιγαλλοφρονεῖς	171
Ἡ Μεγάλη Σύνοδος καί οἱ Προσυνοδικές διαδικασίες.....	176
«Μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες».....	179

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ «ΜΥΓΔΟΝΙΑ»
ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ 7, Τ.Κ. 546 21, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ.: 2310 231556, ΦΑΞ: 2310 231899